

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai legyenek kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadási felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Feladószerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból — négy, egyenként 600 koronás — ösztöndíjra a jövő 1901—1902. tanévre ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen ösztöndíjakra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsú hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez czimezve *folyo évi november hó 1-ig* bezárólag a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia, vagy a debreczeni, kassai, keszthelyi és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe vételni nem fognak.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Országos sörárpakiállítás és sörárpavásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület folyó évi október hó 1-től 15-ig Budapesten a Köztelek-palota helyiségeiben országos sörárpakiállítást és ezzel kapcsolatban sörárpavásárt is rendez, mely utóbbi már *augusztus hó 20-án* nyílik meg és tart október hó 10-ig.

A kiállításra beküldendő árpa-minta mennyisége 5 kg.

Árpa-minták a kiállításra *augusztus hó 1—20-ig* küldhetők; későbbben érkező mintákat a rendezőség el nem fogad.

Figyelmeztetjük a t. gazdatársakat, hogy a rendezőség csakis az esetben vesz fel a kiállításra árpa-mintákat, ha azok az általa szétküldendő bejelentési ívek kíséretében küldetnek be.

A kiállítás és vásár tervezete s bejelentő íve az OMGE. titkári hivatalától megszerezhető. A sörárpakiállítással kapcsolatban, de attól függetlenül díjazással egybekötött

országos komló-kiállítást

is rendez az OMGE. f. évi október hó 1—10-ig terjedő időben.

A komló-kiállítás két csoportra oszlik és pedig *I. csoport*: melyben részt vehet minden hazai komlótermesztő 1901. évben termesztett komlóval, *II. csoport*: melyben résztvehetnek hazai és külföldi komlókereskedők és sörgyárosok.

A komló-minták a kiállításra 1901. évi szeptember hó 20-tól 27-ig küldendők be. Később érkező mintákat a rendező-bizottság el nem fogad.

A kiállításra való részvétel — a kitöltött bejelentő-lapok beküldésével — szeptember hó 1-ig jelentendők be a rendező-bizottságnak.

A legjobbaknak ítelt hazai komló-minták díjaztatnak, a második csoportba tartozó minták azonban csak elismerő oklevéllel tüntethetők ki.

A kiállításra szánt komlóküldemények postán, *bérmentesítve*, az OMGE. titkári hivatala címére Budapest, Köztelek küldendők.

A rendező-bizottság.

Arató- és burgonyamivelőgépbemutató.

Az OMGE., úgy is mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja, karöltve a Liptóvármegyei Gazdasági Egyesülettel s a nagyméltóságú földmivelésügyi miniszterium támogatásával *folyo évi augusztus hó 31. és szeptember hó 1. napjain* arató- és burgonyamivelő-gépbemutatót rendez Liptó-Szent-Miklóson.

Bejelentési határidő *augusztus hó 15.* A gépbemutató részletes tervezete az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Pályázati felhívás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” az általa kezelt földmivesiskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. a Bakó János-fele alapítványra, évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A Nagy-Atádi gazdakör alapítványára évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogy-megyei illetőségű egyén.

További feltételek mindkét alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevelel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesiskolába már felvett tanuló is, ha ez az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyítja.

Kellő okmányokkal felszerelt, bélyegtelen kérvények *folyo évi augusztus 20-ig* az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyújthatók be.

Forster Géza,
igazgató.

Mi legyen a buza ára?

Közel két évtizede, hogy a gazda rövidebb időközöktől eltévelyelve, teli van panaszszal a buza ára tekintetében, ennek nyomán általános a kíváncsi a gazdasági közönség körében, hogy a buza áremelkedése érdekében bizonyos törvényhozási intézkedések léptetessenek életbe.

Hosszu évek küzdelmébe került, amíg diadalmaskodhatott az a nézet, hogy az európai mezőgazdaság s így vele a monarchiáé is a tengerentúli államok és a kelet olcsóbb termesztésével szemben vámvédelemre szorul és hogy a vámvédelem

Leglőnyösebb
gabonaértékesítés.

Erőtakarmányok.

Vegytiszta **olajok és kenőcsök, ponyvák, zsákok, szijak, köszenek;** szóval minden cséplési anyagok és gépek.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Őszi vetőmagvak

legteljesebb napi áron való értékesítése.

Szőlővédekezési, csomagolási, szüretelési és pinczegazdasági cikkek.

Mai számunk 24 oldal.

tényleg az a hatalmas és egyetlen eszköz, amely a nyerstermények, tehát a buza árának az emelkedését biztosítja.

A vámvédelem szükségességét a gazda a drágább természéssel indokolja meg, a természet nagyobb költségei mellett a magyar gazda nincs abban a helyzetben, hogy megfelelő vámvédelem híján felvegye a versenyt a hazai piacokon a külföld természetével szemben. Még kevésbé remélhet versenyezhetni a külföld piacain, ahol a fogyasztó országok egymásután zárkoznak el ugyanazon elvtől vezéreltetve a külföldi behozatal elől.

Tehát az az elv, hogy szükségletünket onnan szerezzük be, ahol azt legolcsóbban kapjuk s illetve mindent ott természetünk csak, ahol az legolcsóbban természetű, megdől s minden állam saját nemzeti termelését a külföld versenyével szemben még áldozatok árán is megvédeni, azt fenntartani és fejleszteni igyekszik.

Ma már tisztában vagyunk azzal, hogy vámvédelemre s az eddiginél hathatósabb vámvédelemre van szüksége a magyar mezőgazdaságnak s nincs is aziránt kétség irányadó köreinkben sem, hogy a vámvédelem a jövőben megadassék. Vita tárgyát csakis az képezi, hogy mekkora legyen az a vámvédelem, a melyet a magyar mezőgazdaság joggal igényelhet s hol az a határ, amelyen túllépve már a fogyasztást szükségtelenül terheli meg.

A vámvédelem szükségességének indoka a magasabb termelési költségek, nyilvánvaló tehát, hogy a vámvédelem mérvének a megállapítása előtt a termelési költségek mérvével kell tisztába jönnünk. Ha ismerjük a természetési költségeket s ha ezek mindegyike tényleg olyan, amely nem csökkenthető, akkor egész bizonyossággal meg tudjuk jelölni a szükséges vámvédelem mérvét, de ami ennél sokkal fontosabb, meg is tudjuk azt indokolni.

A mezőgazdasági természet sokoldalúsága mellett nem lehet az egész természet, minden egyes terményt felölelni, de erre nincs is szükség; elég, ha legjellegzetesebb s legnagyobb jelentőségű mezőgazdasági terményünk természetési költségeit s ez alapon ezen terményeink részére szükségelt vámvédelem mérvét tudjuk megállapítani. A magyar mezőgazdaságnak pedig van ilyen jellegzetes terménye s ez a buza. Ha a buza vámszükségletét a természetési költségek kiszámításával meg tudjuk állapítani, akkor ezen alaptól kiindulva a mezőgazdasági termények, de első sorban a gabonaneműek védvám-szükségletével is tisztában vagyunk.

A „Köztelek” mai számához mellékelten vesznek kézhez olvasóink egy kérdő-ívet; ennek a kérdő-ívnek közrebocsátásával célozzuk beszerezni azon adatokat, a melyek alapján a buza átlagos természetési költségeit az egész országra nézve megállapíthatjuk.

A kérdő-ív teljes részletességgel tárgyalja e fontos kérdést, mert ily átlagos számításoknál felette fontos, hogy egyetlenegy bármily jelentéktelennek látszó körülmény se kerülje ki az adatgyűjtő, még kevésbé az adatokat szolgáltató figyelmét. S ép azért különösen hangsúlyoznunk kell, hogy amennyiben a kérdő-ív maga a természetési költségek nem minden részletére terjeszkednek ki, s illetve bizonyos viszonylatokban a természetési költségeit más egyéb kiadások is szaporítják, mint a melyekre a kérdő-ív figyelme kiterjeszkedett, ugy ezen kiadások is az egyébként is a kérdő-ívben üresen hagyott rovatokban feltüntetessenek.

Nem kételkedhetünk abban, hogy Magyarország gazdái az elébünk tűzött nehéz, de nagy jelentőségű feladat megoldásánál bennünket s illetve egyesületünket szigorú lelkiismeretességgel és pontossággal fogják támogatni, mert hisz a beszolgáltató adatok megbízhatóságától függ a munkálat hitele s a munkálat hitelén épül fel annak sikere. Sok száz adatra kell majd hivatkoznunk, hogy országos átlagot vonhassunk s ép azért bár terhes és nagy körülményeket igénylő munkálatról van szó, mégis arra kell kérnünk ez uton is olvasóinkat, hogy lehetőleg minél többen, százan és ezren szolgáltassák be saját tapasztalataikat. Az idő is sürget, ép azért kellett szeptember 15-ét az adatok beküldésének határidejéül kitűzni, mert ha ezen adatgyűjtés s az ezen alapuló munkálat még érvényesülni is akar, ugy azt még a folyó évben feldolgozni s az ez alapon felépített kívánalmainkat és követelményeinket a kormányunk tudomására hoznunk kell.

A határidő azonban mégis elég ahhoz, hogy minden gazda, aki csak hozzávetőlegesen is számot tud vetni önmagával, a kérdő-ív adatait lelkiismeretes pontossággal beszolgáltathassa. S ha az adatgyűjtés tényleg ugy sikerül, mint amint azt reméljük, ugy a magyar gazdaközönség a vámvédelem szükségessége tekintetében támasztott követelményei egy oly megdönthetetlen alapon fognak nyugodni, amelylyel szemben a mezőgazdasági vámvédelem elleneseinek minden támadásai, minden igyekezete hiúnak fog bizonyulni; mert ha mi ki tudjuk mutatni tényleges és számos adat alapján, hogy mi az a buzaár, amely mellett a magyar gazda még haszonnal természet s ha ki tudjuk mutatni, hogy ezen gabonaár messze felette áll a jelenlegieknek, vagy az eddigi átlagban elértnek, akkor beigazoltuk a vámvédelem szükségességét, de egyúttal beigazoltuk annak a mérvét is.

Nem kérünk tehát ajándékot, de igazunkat akkor nemcsak erélylyel megvédeni, de megindokolni is tudjuk.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A takarmányvásárlásról.

Körülbelül egy éve annak, hogy számokban mutattuk ki, mennyire károsodhat a gazda akkor, ha a kereskedelmi takarmányok vásárlásánál a vegyikísérleti állomásokat mellőzi, vagyis ha fiztán csak azzal éri be, hogy a takarmány csakugyan az legyen, aminek vásárolta s hogy szabad szemmel ne lehessen rajta nagyobb hibát észrevenni. Igy egy-egy vagon takarmányon esetleg néhány száz koronát is veszíthetünk és pedig részint azért, mert ugyanazon takarmányféle, — mondjuk pl. a repezepogása — nagyon változó összetétellel bír, részint mert bizonyos hamisítások csakis beavatott szakemberek tüzetes vizsgálatai által deríthetők ki. Míután gazdánk még mindig csak nagyon kis része veszi a vegyikísérleti állomásokat igénybe, nem árt, ha újra felhívjuk a figyelmet arra, hogy nagyobb mennyiségű, — pl. egész vagonrakomány — kereskedelmi takarmányt lehetőleg csak tápanyagkikötés és ellenőrző elemzés mellett, vagyis hasonlóan tanácsos vásárolni, mint ahogy a műtrágyát ugyszólván mindenki csak szavatolt nitrogén-, foszfor- és káliumtartalommal vásárolja, kevesen tördönek azzal a takarmányvásárlásnál, pedig a táptartalom kikötése itt is lehetséges s az ellenőrző elemzés itt sem sokkal költségesebb, mint a műtrágyánál, mert a vegyikísérleti állomások ugy a műtrágyánál valamint a takarmányban 4 koronát számítanak minden egyes alkatrész mennyiség meghatározásáért s ily a takarmány elemzése csak annyiban költségesebb, hogy míg ugyanazon műtrágyában rendszerint csak egy alkatrész mennyiségét szoktuk meghatározni, a takarmányban két vagy több alkatrésznek megállapítása válik szükségessé; de az ezáltal fölszaporodó költségek távolról sem akkorák, hogy a belőlük származó előnyök sokszorosan fölül ne mulnának azon károkat, melyek a vaktában eszközölt vásárlásokból származhatnak.

Ezért csak ismételteljük, azon mult évi tanácsunkat, hogy bárhol vásároljunk is nagyobb mennyiségű kereskedelmi takarmányt, legyen az múmalom, szeszyár, olajütő stb., irásban biztosítsuk magunknak a takarmány táptartalmát és hamisítatlan voltát s a szállítvány megérkezése után hitel érdemlő tanu, pl. valamely vasuti tisztviselő jelenlétében próbát véve valamely vegyikísérleti állomásnak küldjük azt el, hogy meggyőződést szerezhessünk magunknak arról, hogy csakugyan annyi fehérjét stb. kaptunk-e, mint amennyit az eladó biztosított nekünk.

Mai közleményünkben csak érinteni óhajtván e dolgot, most nem részletezzük azt, ellenben észszerűnek véljük, ha egy másik kérdésel, nevezetesen azzal foglalkozunk, hogy a kínálat tárgyát képező különféle kereskedelmi takarmányok közül melyiket vásároljuk, mert a takarmánypiacra nagyon sok olajpogása s korpafélét, szárított hulladéktakarmányt (szeszmoslék, törköly, répaszelet), malátacsirát stb. lehet kapni.

A szakirok meglehetősen sablonszerűen járnak el midőn e kérdést fejtegetik, mert tanácsuk abban összpontosul, hogy a gazda főleg annak a kereskedelmi takarmánynak adjon előnyt, amelylyel legolcsóbban tudja a tápegyeséget megszerezni. A tápegyeségek kiszámítására pedig a 3:3:1 arányt ajánlják, mert véleményünk szerint a fehérje és zsir háromszor akkora piaci árral bír, mint a szénhidrát.

Ha fogyatékos ismereteink folytán eddig el is fogadtak ezt az értékarányt, a jövőre nézve mégis be kell vallanunk, hogy a különféle állatok nagyon eltérő fehérje-, zsir-

* L. a „Köztelek” mult évfolyamának 74. számát.

és szénhidrátszemiatt nem mfehérjét és zsirtszénhidrátot. Igszámában ismertgyőztek meg mjarunk el, ha gőa kérdés értékaállat nem hálászénhidrát iránt,jobban képes jutE szerint tehátmas értékaránykarmányok viszonunk, mint azongyobb fehérjeszű

Hasonlót m tok, a lovak és izomerő föforrásáhanem inkább zsmár azon körülmjármosókra akkát, midőn nyáoa lovakról is tudban bővelkedő zamint a fehérjélgly tehát az erőtetartjuk a 3:3:3: másrészt a göbölkalap alá vonható tok mégis többfejldött hízóállat

Ezen állatofejőstehenek fehérváltott fehérjemin, globulin) csuzódhetnek. Ujabbnmeggyőződés kapfehérjeszükségleteeddig váltuk, mertfigyelések azt muttehenek is rendszvalódi fehérjét knaponta. Azonbanalkalmazhatjuk alandó takarmányoszámitásánál a arányt.

Legnagyobbesetre a növendékszövetek a vizenállnak, melynekzsir, szénhidrátotnagyon háttérbe shát leghálásabbairánt s ily itt is jótendő takarmányannyra becsüljük a

E rövid áttekkülönféle takarmányszámítható ki egyséalapank aszerint ketal etetjük a takarmis, hogy a különbözjutalmazták ugyanfejőstehenek jobban gazdag olajpogásagöbölök hálásabbadara iránt, mint aHa tehát a takarmáalapot akarunk terelesi irány számára hogy mennyire kezsirt s mennyirevagyis e három legcsak sablonszerű, dviszonylagos értéCsak hogy ebben a atapogatódzásra va

Egy állat szárajegét megtörnöm s vagyis az, amelynekgyakrabban szoktukUgyanis az itt márletek egészen új évéleménynyel homlé

és szénhidrátszükséglettel bírnak, s hogy emiatt nem minden állat hálálja meg a fehérjét és zsirt háromszor annyira, mint a szénhidrátot. Így pl. a „Köztelek” 10. és 11. számában ismertetett mőckerni kísérletek arról győzték meg minket, hogy nagyon helytelenül járunk el, ha göbölőcink számára is fontartjuk a kérdéses értékarányt, mert a kifejlődött hizóállat nem hálásabb a fehérje iránt, mint a szénhidrát iránt, s csakis a zsir az, melyet jobban képes jutalmazni, mint a szénhidrátot. E szerint tehát a göbölők számára egészen más értékarány segélyvel kell a különféle takarmányok viszonylagos értékét megállapítanunk, mint azon állatok számára, melyek nagyobb fehérjeszükséglettel bírnak.

Hasonlót mondhatunk az erőtermelő állatok, a lovak és jármosókról is, mert az izomerő forrását is valószínűen nem a fehérje, hanem inkább zsir és szénhidrát képezik, mit már azon körülmény is valószínűvé tesz, hogy jármosóink akkor is elég jól győzik a munkát, midőn nyáron csalamádén tengődnek. De a lovakról is tudjuk, hogy főleg a szénhidrátokban bővelkedő zab s tengeri iránt hálásabbak, mint a fehérjében gazdag abrakfélék iránt. Így tehát az erőtermelő állatok számára sem tartjuk a 3:3:1 értékarányt megfelelőnek, de másrészt a göbölőkkel sem véljük őket egy kalap alá vonhatónak, mert az erőtermelő állatok mégis több fehérjét kívánnak, mint a kifejlődött hizóállatok.

Ezen állatoknál már jóval nagyobb a fejőstehenek fehérjeszükséglete, mert a tejjel kiválasztott fehérjenemű anyagok (casein, albumin, globulin) csak a takarmányfehérjéből képződhetnek. Ujabbban azonban mindinkább azon meggyőződés kap lábra, hogy a fejőstehenek fehérjeszükséglete sincs akkora, mint aminőnek eddig véltük, mert ebben az irányban tett megfigyelések azt mutatták, hogy a kiválóbb fejőstehenek is rendszerint beérik azzal, ha 17 kg. valódi fehérjét kapnak 1000 kg. élősulyra s naponta. Azonban ennek dacára a jövőben is alkalmazhatjuk a fejőstehenek számára vásárlandó takarmányok viszonylagos értékének kiszámításánál a sablonszerű 3:3:1 értékarányt.

Legnagyobb fehérjeszükséglettel mindenestre a növendékállatok bírnak, mert az állati szövetek a vizen kívül túlyomóan fehérjéből állnak, melynek mennyiségéhez viszonyítva a zsir, szénhidrátot (máj- és izomezukor) és hamu nagyon háttérbe szorul. A növendékállatok tehát leghálásabbak a takarmány fehérjéje iránt s így itt is jogosult az, ha a velük etendő takarmányban legalább is háromszor annyira becsüljük a fehérjét, mint a szénhidrátot.

E rövid áttekintésből az tűnik ki, hogy a különféle takarmányok viszonylagos értéke nem számítható ki egységes alapon, hanem hogy az alapnak aszerint kell változni, hogy minő állattal etetjük a takarmányt. E mellett bizonyít az is, hogy a különböző állatok nagyon eltérően jutalmazták ugyanazt a takarmányt; így pl. a fejőstehenek jobban hálálják meg a fehérjében gazdag olajpogácsát, mint a göbölők, de a göbölők hálásabbak a szénhidrátban gazdag dara iránt, mint a fejőstehenek s így tovább. Ha tehát a takarmánykereskedelemnek szilárd alapot akarunk teremteni, minden egyes termelési irány számára külön kell megállapítanunk, hogy mennyire képes a fehérjét, mennyire a zsirt s mennyire a szénhidrátot értékesíteni; vagyis e három legfontosabb tápanyagnak nemcsak sablonszerű, de a termelési iránytól függő viszonylagos értéket is ismernünk kellene. Csakhogy ebben a dologban egyelőre még csak a tapogatózásra vagyunk utalva.

Egy állat számára azonban szabadon a jeget megtörnöm s ez a kifejlődött hizóállat, vagyis az, amelynek a fejőstehenek után leggyakrabban szoktunk takarmányt vásárolni. Ugyanis az itt már ismertetett mőckerni kísérletek egészen új és pedig az eddig követett véleménynyel homlokegyenest ellenkező vilá-

gitásba helyezték a kifejlődött állatok hizálását, mert míg azelőtt nagy súlyt fektettünk a fehérje bőséges adagolására, most semmi ügyelettel sem vagyunk reá, miután Mőckernben bebizonyították, hogy a súlygyarapodás mértéke nem a táparánytól, hanem az emészthető szervesanyagok mennyiségétől függ. E kísérleti eredményekre támaszkodva tehát képesek vagyunk hozzávetőlegesen megmondani, hogy mennyire tudják a kifejlődött hizóállatok a minket érdeklő takarmányalkatrészeket egyenként értékesíteni; de hogy a szives olvasó fejtegetéseinket jobban megértse, lássuk előbb, hogy mire fordítja a kifejlődött hizóállat a takarmányból nyert fehérjét, zsirt és szénhidrátot.

A fehérje három célra szolgál, amennyiben a hizóállat részben lerakja, részben szétbontja, részben pedig zsirrú változtatja át.

A fehérjelerakás nagyon jelentéktelen, mert a kifejlődött hizóállat nem képes izomrostjainak számát szaporítani s így inkább csak azáltal gyarapítja fehérjekészletét, hogy az izomrostokban több lé gyűlik össze, mely fehérjét is tartalmaz.

Hogy mennyi fehérjét képes az állat így naponként lerakni, azt nem vagyunk képesek pontos számokban kifejezni, de a fehérjelerakás mindenestre oly jelentéktelen, hogy a takarmányozásnál semmi tekintettel sem kell reá lennünk. Sokan ugyan azt hiszik, hogy a hizálás kezdetén sok fehérjét raknak le az állatok, de a mőckerni kísérletek semmiképp sem támogatják ezt a véleményt.

A fehérjeszétbontás már sokkal jelentékenyebb mint a lerakás, mert az állat változó testnagysága s változó tápláltsági állapota szerint mintegy 0.7-0.9 kg. fehérjét bont naponta s 1000 kg. élősulyra szét; ennyi fehérjét tehát okvetlenül kell a kifejlődött hizóállattal etetünk, mert máskülönben a lerakott fehérjéből kénytelen a hiányt fődözni.

A fődözésben, vagyis a szétbontás és lerakáshoz szükségesen fölül etetett fehérje zsirrú változik át s így gyarapítja a testet. Arra a kérdésre pedig, hogy mennyi zsir képződhet a fehérjéből, csak annyit felelhetünk, hogy elméletileg 45%-nak állapították azt meg, de a mőckerni kísérleteknél csak 20% zsir keletkezett belőle. Miután a tapasztalás mindig megbízhatóbb mint az elméleti okoskodás, a jelen esetben is leghelyesebben eselekszünk, ha azt a nézetet fogadjuk el, hogy a fehérje zsirtermelőképesége kerek számban 20%-ra tehető.

Attérve a takarmányban foglalt zsirrú, ez részint szétbontlik részint állati zsirrú változik át. Ugyanannyi állati zsirrú azonban sohasem tudja az állat a takarmányzsirt átváltoztatni, sőt a mőckerni kísérletek szerint csak mintegy 50% állati zsir képződik belőle. A fehérjéhez viszonyítva tehát sokkal hatásosabb a takarmányzsir, mert állati zsirt termő képessége s így értéke is mintegy 2.5-szer akkora, mint a fehérjéé.

Vége a szénhidrát is kettős föladattal bír, mert egyrészt a füevő állat legfontosabb hőforrása, másrészt pedig zsirrú is képes átváltozni. A mérsékelt meleg helyen tartozkodó hizóállat mintegy 6.5-8.5 kg. szénhidrátot fordít naponta 1000 kilogramm élősulyra, hogy festi melegét föntarthassa, mely számok közül a kisebbik a soványabb vagy a nagyobb testű állatra, a nagyobbik a kövér vagy a kistestű állatra vonatkozik, mert a hőszükséglet a test nagyobbodásával és lesóványodásával arányosan hanyatlík olyformán, hogy a nagyobb testű vagy a soványabb állat kevesebb szénhidrátot tüzel föl, mint a kisebb testű vagy kövérebb állat. Zsirrú természetesen csak az ezen felül etetett szénhidrátot tudja az állat átváltoztatni, a belőle keletkező zsir mennyisége pedig Mőckernben mintegy 23%-nak, vagyis valamivel többnek találtatott, mint a mennyi zsir a fölsőmennyiségben etetett fehérjéből képződött.

Ugyanílyen szempontból ítéhetjük meg a takarmányban foglalt nyersrostot is, mert az is tüzelőszer, de zsirtermelő anyag is, amihez még az is járul, hogy a nyersrost emészthető része körülbelül egyenértékű a szénhidráttal, mert ha az állat a nyersrosttal fődözheti a hőszükségletének egy részét, akkor a szénhidrátból takarít meg bizonyos mennyiséget, melyet most zsirtermelésre fordíthat. A kereskedelmi takarmányok viszonylagos értékének meghatározásánál azonban többnyire nem szokás a nyersrostot tekintetbe venni, ami azzal menthető, hogy a kereskedelmi takarmányok nagyon kevés nyersrostot tartalmaznak, miután kivétel nélkül koncentráltak, mely fogalomnak tudvalevőleg éppen a csekély nyersrosttartalom képezi főkritériumát. Egyébiránt a szakmunkák gyakran a szénhidráttal összegezve is közlik a takarmányok nyersrosttartalmának emészthető részét s mi ily értelemben használjuk a „szénhidrát” szavat.

A minket érdeklő három takarmányalkatrész zsirtermelő képessége a mőckerni kísérletek szerint tehát a következő viszonyban áll egymáshoz 2:5:2.3. A fehérjénél továbbá tekintetbe vehetjük még, hogy az állat nemcsak zsirt termel belőle, de csekély mennyiségben le is rakja úgy, hogy a fehérje kettős hatása a szénhidrát zsirtermelő képességével hozzávetőlegesen egyenértékűnek vehető, minél fogva tehát így módosíthatjuk a föntebbi arányt 2.3:5:2.3. Ezt az arányt még így egyszerűsíthetjük: 1:2:1, vagyis nagyjában fölvehetjük, hogy a kifejlődött hizóállat mégégszer oly hálás a takarmányzsir iránt, mint a másik két takarmányalkatrész iránt, de a fehérje és szénhidrát között nem tesz különbséget.

Ha a gyakorlat ezt az értékarányt elfogadja, akkor csakhamar arról fog meggyőződni, hogy így sokkal jobb összhangba tudjuk a takarmányoknak gyakorlatilag s elméletileg megállapított hizlalo értékét egymással hozni, mint ahogy azt a sablonszerű értékaránnyal tehetjük. Így pl. a tengerinek a száritott szeszmosléknak, a zsiros parasztpogácsának, a melasszának gyakorlatilag észlelt kiváló hizlalo hatását értékarányunkkal elméletileg is megmagyarázhatjuk; szintugy ezen értékarány teszi érthetővé, hogy a hüvelyes magvak, a malatácsira, a száritott sörtörköly, szóval a kevés zsirt és csak mérsékelt mennyiségű szénhidrátot, de sok fehérjét tartalmazó takarmányok miért nem oly alkalmasak a kifejlődött, mint a növendékállatok hizlására.

Nagyon czélszerűnek tartanám továbbá azt is, ha a gyakorlat a tengerit, mintegy normális hizlalo takarmánynak kvalifikálná, s ha a kifejlődött hizóállatok számára vásárlandó kereskedelmi takarmányok árát mindig a tengeri árához viszonyítaná, mert rendszerint a tengeri a legolcsóbb hizlalo takarmány. A német szaklapok sokat ócsárolják a tengerit, s föléje helyezik az árpát, de ez nem annyira meggyőződésként, mint inkább azért történik, mert Németországban kevés helyen érik meg a tengeri, s ezért sajnálják azt a pénzt, ami a külföldre megy ki érte. Nálunk azonban elesik ez az aggály s ezért bátran előtérbe állíthatjuk a tengerit s legfonsabb hizlalo takarmánynak minősítve, hozzá viszonyíthatjuk a kereskedelmi takarmányokat, mely esetben azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a friss és öreg tengeri táptartalmában igen nagy az eltérés, míg a kereskedelmi takarmány alig változik a korosodással. Ugyanis dr. Szilágyi vizsgálatai szerint következőképp változik nálunk a tengeri vizeztartalma:

okt.—novemb.	20—24%	viz van a tengeriben
decz.—január.	23	" " "
februárban	21.5—21	" " "
márcziusban	20	" " "
áprilisban	17	" " "
májusban	15	" " "
juniusban	13	" " "
jul.—auguszt.	12—11	" " "

A szakmunkák 14.4%-nak mondják a tengeri átlagos víztartalmát.

Miután számításainkat a takarmányok átlagos összetételére vagyunk kénytelenek alapítani, a 14.4% vizet tartalmazó tengeri képezi mértékünket; de miután kereskedelmi takarmányt többnyire ősszel és télen, vagyis akkor szoktunk vásárolni, midőn a tengeri sok vizet tartalmaz s emiatt olcsó, tulbecsülnék a tengerit, ha ebben az évszakban nem lennének nagyobb víztartalmára tekintettel.

A számítás maga különben igen egyszerű, s következőképp történik. Tegyük föl, hogy novemberben a tengeri ára 10, a finom buzakorpáé pedig 9 korona, s mi azt szeretnénk tudni, hogy ily árak mellett érdemes-e göbölők számára korpát vásárolni.

E két takarmány átlagos em. összetétele a „Köztelek Zsepmaptár” szerint a következő:

	tengeri	buzakorpa
fehérje	8.4	11.8
zsír	4.8	3.0
szénhidrát	60.6	44.4
tápegység 1:2:1		
arány szerint	78.6	62.2

Miután azoban a novemberi tengeri víztartalma 10%-al fölülmulja az átlagos víztartalmát, a tápegységekből ugyanennyit le kell vonnunk, vagyis a novemberi tengerit csak 70.8 tápegységet tartalmaz. E szerint tehát egy tápegység kerül:

a tengeriben 141 fillérbe
a korpában 144

Ilyen árak mellett tehát legföljebb csak akkor fogunk korpát vásárolni, ha a szállítása nem jár nagyobb költséggel, mely esetben az árkülömbözettel esetleg kiegyenlítheti az, hogy a korpa minden előkészítés nélkül elterhető, míg a tengerit daráltatni kell. Ugyanis az átlagos összetételű korpa csak 62.2 x 141 = 8.77 koronát ér, de az a 23 fillér, amivel drágább, rendszerint még mindig kevesebb, mint amennyibe a tengeri daráltatása kerül.

Az általunk használt 1:2:1 értékarány természetesen csak a kifejlődött hízóállatok számára vásárolandó takarmányok viszonylagos értékének megállapításánál nyerhet alkalmazást. Ellenben ha más állatok számára vásárolunk takarmányt, a sablonszerű 3:3:1 értékarányra vagyunk mindaddig utalva, míg a szakértők meg nem állapítják, hogy minő a fehérje, zsír és szénhidrát értékaránya az egyes termelési viszonyoknál.

Azon esetben, ha tápanyagkikötés és ellenőrző elemzéssel vásároljuk a korpát, szintén a most bemutatott számítást eszközöljük, de miután a tápanyagkikötés nyers tápanyagokban történik, utólagosan számítjuk át az emészthető tápanyagokra alapított eredményt nyers tápanyagokra és pedig következőképp.

A finom buzakorpa 15.5% nyers fehérjét, 4.6% nyers zsírt és 55.1% nyers szénhidrátot (a nyers rostot ignoráljuk) tartalmaz átlag; nyers tápegységeinek összege tehát (1:2:1 arány szerint) 79.8. E tápegységek a tengerihez viszonyítva 8.77 koronát érnek, de piaci áruk 9 korona.

Ha az általunk vásárolt korpa a vegy-kísérleti állomás elemzési adatai szerint csak 70 tápegységet tartalmaz, akkor ez a korpa a tengerihez viszonyítva:

$$79.8 : 8.77 = 70 : x$$

7.69 koronát, a korpa piaci árához viszonyítva pedig:

$$79.8 : 9 = 70 : x$$

7.89 koronát ér.

Számításainknál úgy a tengeri, valamint a korpa átlagos összetételéből indultunk ki, mert úgy a tengerinek valamint a kereskedelmi takarmányoknak ugyszólván egységes, vagyis minőség szerinti csak nagyon keveset változó piaci ára van, minélfogva megkivánhatjuk, hogy a rendes piaci áron átlagos összetételű takarmányt kapjunk; ha pedig a takarmány

rosszabb lenne, akkor azt is megkivánhatjuk, hogy az eladó oly arányban szállítsa le az árat, mint amennyivel rosszabb az átlagnál.

Cselkó István.

DOHÁNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A párisi kiállítás dohányjai és dohánygyártmányai.

Ira: Kerpely Kálmán.

XXI.

9. Spanyolország.

Spanyolországban a viszonyok, Kuba és a Fülöpszigeteknek elvesztése óta, nagy változás küszöbén állanak. Havanna- és manilla-dohányt termő területeiknek elvesztése maga után vonja azt, hogy Spanyolországban, az ezideig tiltva volt dohánytermesztést engedélyezni fogják.

Az Antillák gyöngyének, Kuba szigetének elvesztése után, azonnal üzleti összeköttetésbe léptek Jáva, Mexikó, Magyarország és a német Pfalzzal. Amsterdam, Antwerpen, Hamburg, Bréma és Mannheimba, mint elsőrendű európai dohánypiacokra szakértőket küldtek ki, a piacok tanulmányozására.

Spanyolországban ezideig nem volt megengedve a dohány termesztése, a dohánykereskedelem és gyártás ellenben állami egyedürség tárgyát képezte, melyet 1887. óta, a Madridban székelő „Compania Arrendataria de Tabacos” társaság bérel. Ezen társaság tőkéje 60 millió pesetas (1 pesetas = 80 fillér) és helyzete oly kedvező, hogy 1898-99-ben 14% osztalékot fizetett. Ezen kedvező eredményt a dohány elárúsításának köszönheti, mely fenti évben 162 millió pesetast tett ki. Ugyanabban az évben vétel útján behozott a társaság: 382,812 kg. havanna, 2.1 millió kilogramm sant-domingói, 70,000 kg. java, 40,000 kg. sumatra, 1,195,000 kg. manilla, 1.1 millió kg. portorikó, 7 millió kg. kentucky, 2 millió kg. magyar, 1 millió kg. német pfalzi, 1 millió kg. brazil, 3.4 millió kg. kolumbiai és 25,726 kg. Kanári-szigetéről való dohányt. Az összbevétel 1899-ben 19,981,881 kg.-ot tett ki. Ezen társaság Spanyolországban 11 gyárat tart üzemben, melyek közül a madridi gyár 1899-ben 114,378,000 darab szivart, 1,096,150,000 darab cigarettát, 1,185,500 kg. cigarettadohányt állított elő; 3916 munkást foglalkoztat, kiknek napi keresménye 1.5-4.3 pesetas között ingadozik.

Spanyolországban, a magas nikotintartalommal bíró nehéz dohány különösen kedvelt s mindenki erős dohányos.

Miután a gyarmatok elvesztésével, a társaság felszabadult ama kötelezettsége alól, mely szerint bizonyos mennyiségű gyarmati dohány feldolgozására kötelezve volt, újabban különösen német és hollandi kiviteli czégek vetették szemüket Spanyolországra főképen a szumatra-dohány bevitelére céljából.

A gyarmatok elvesztése vonta maga után azt is, hogy jelenleg nagyszabású természeti kísérletek folynak a dohánynak Spanyolországban való meghonosításával. A kormány igyekezete oda irányul, hogy a fogyasztásra szükséges dohányt lehetőleg a belföldön előállíthassa. Figyeelmüket elsősorban is azon vidékre terjesztik ki, melyeknek klímája Kubához (Havanna) hasonló. A természeti kísérletek a legjobb havanna-dohánnyal, a vueta-abajo-maggal használták, s nem egy intelligens gazda már jó üzleteket csinált a dohánynak előírás szerinti termesztésével.

Reménylik, hogy Spanyolország rövid idő múltán a közönséges és közepes minőségű dohányokat a belföldön lesz képes termesztetni. Azzal tisztában vannak, hogy elsőrendű gyártmányukat, eredeti havanna-dohány nélkül nem

képesek előállítani, daczára azon nehézségeknek, melylyel behozatala Kuba szigetének elvesztése óta összekötte van. Megemlítést érdemelnek ama kísérletek is, melyek fenti társaság által Vizeaya, Valladolid és Malaga tartományokban végeztetnek brazil szumatra és havanna-dohánnyal.

A jövőben tehát a belföldi termesztés és egyedürség tárgyát fogja képezni, ambar ama óhaj mindinkább határozottabb alakot ölt, hogy a termesztés Spanyolországban tétessék teljesen szabaddá.

10. Magyarország.

Magyarország dohányjai és dohánygyártmányai, az ipari-kémia osztályában — meglehetősen rossz helyen — voltak kiállítva. A külső csín és a kiállított anyag gazdaságában nem volt okunk szőgyenkezni, e tekintetben teljesen megállotta helyét. A dohányjövődék központi igazgatósága bemutatta a magyar dohányok mintacsomóit igen gazdag kollekcióban, beváltóvidekenként csoportosítva; kiállította ezenkívül a belföldön készült dohánygyártmányokat, a termesztés s értékesítésre vonatkozó grafikai táblázatokkal egyetemben. A magyar dohánykereskedelmi részvénytársaság a magyar export-dohányokat mutatta be oly csoportossággal és osztályozással, amint azt az egyes államok igényei megkívánják, annak feltüntetéseivel, hogy az egyes államokba mennyi dohányt exportál. A kivitt mennyiség

1894-ben	2.237.587 kg.-ot
1895-ben	2.185.225
1896-ban	2.602.572
1897-ben	4.204.940
1898-ban	5.159.320
1899-ben	5.425.674 kg.-ot tett ki.

Ebből kiténik ama tagadhatatlanul örvendetes tény, hogy a magyar dohány kivitele évről-évre fokozatosan emelkedik s egynehány új piacot is sikerült megszerezni (Olaszország, Spanyolország), illetve visszahódítani (Franciaország). Sajnos azonban, hogy az eladott dohány ára sehol fellüptetve nem volt, tehát a pénzületi eredményt nem tudjuk, ami utóvégre mégis csak a legfontosabb dolog. Ez önkéntelenül is azt a gondolatot kelti az emberben, hogy kivitelünk ugyan örvendetesen emelkedik mennyiségileg, de csak azért, mert a dohányt igen olcsón adjuk. Míg a többi államok jelentéseiben az export-dohány mellett mindig ott találjuk ennek pénzületi eredményét is, a magyar jövődék jelentéseiben az exportált mennyiség az ár megnevezése nélkül szerepel. Fontosnak tartom pedig ezen kérdést már azért is, mert e téren szerzett tapasztalataim azon impresziót keltik bennem, hogy exportképességünk jövőjét, a jobb minőségű dohányok kivitelében kell keresnünk azért, mert az igyekezet általában mindenütt a dohány minőségi termelésének fokozásában nyilvánul. Ez az igyekezet a kiállításon is vörös fonalként húzódott keresztül, amint azt Románia, Oroszország, Olasz-, Francia-, Spanyolország és Ausztria példája mutatja.

Spanyolország a közel jövőben, elegendő közönséges minőségű dohánynyal fog rendelkezni; Ausztria Dalmáciában s Morvaországban igyekezik a dohánytermesztésnek kellő teret biztosítani, mely körülmények, a mi közönséges — bár olcsó — anyagunk exportját okvetlen esökkenteni fogják. Nekünk tehát az export szempontjából is igyekeznünk kell a minőségi termesztést fokozni s a fent kifejtett okoknál fogva el nem maradható stagnáció beálltáig, a külföld figyelmét speciális magyar dohányunkra a kerti dohányokra is felhívni. Sajnos, hogy a kiállításon a magyar kerti dohányok szintén csak sablonszerűen, egyes mintacsomókkal szerepeltek a többi nagylevelű dohányok között. Ezzel egyáltalában nem mondom azt, hogy nagylevelű dohányaink javítása, nemesítése felesleges dolog, sőt ellenkezőleg nagyon is szükséges, hanem a kerti dohányt,

mint magyar jobban ki ké érdeklődök pedig a simító talan és legye mily keveset kiállításon is föle rakott látható, mely Már pedig a tanál, döntő ezt pedig ne egész főmege nek csakis a felelhetünk r

Magyar ezen kiállítás egyes kísérlet kal léptek fe téren hazánk gazdag és vá ország sem a dohánytermes országos növ tani állomás. ovári vegyki szabásu dohá nosság elé.

Végül r említését, ho gyártmányokk gyártmányai kezni. Utóbbi rosszabbak é nek. Ez külö összehasonlít dohanyfogyas

Magy Fran Olasz Minden vétel után a Fran Olasz Magy Alapul

fogyasztást, a Franciaors Olaszország Magyarorszá A mag dolgozik oly Olaszország, fogyasztásnak hogy a magya drága külföld a franciaia és földi dohany s sűgő belföldi Hiszen vajjon mit sz

ALLA

Védjük

Ambar baja és súlyo gondját az gümökórral sz vész nagyobb tait ma mint kötelességünk figyelmet erre felhívni, mert megvédeni a kirtani ha m tekintve a se állományokra olyan veszed

mint magyar specialitást, a kiállítás keretében jobban ki kellett volna domborítani, úgy hogy az érdeklődők figyelmét önként is lekösse. Hogy pedig a simított magyar dohány a többi állam simítottal és legyező alakban kötegelte dohányjai mellett, mily keveset mutatott, újlag kiűnt a párisi kiállításon is. Az ilyen simított és levelelvelel felé rakott csomóból, csakis a legfelső levele látható, mely tetszetős külsejét hamar elveszti. Már pedig a dohány általános minőségi bírálatánál, döntő szerepe van az összehyomásnak, ezt pedig nem egy levelel, hanem a leveleknek egész tömege adhatja csak meg, mely feltételnek csakis a legyezőalakba kötött csomózással felelhetünk meg.

Magyarország dohánytermesztése nemcsak ezen kiállítás keretében szerepelt, hanem az egyes kísérleti állomások is dohánytanulmányokkal léptek fel és bátran merem állítani, hogy e téren hazánk az első helyet foglalta el. Oly gazdag és változatos dohánytanulmányokat egy ország sem mutatott fel, mint hazánk, mert a dohánytermesztési kísérleti állomáson kívül az országos növénytermesztési, növényélet- és kertani állomás, az országos kémiai intézet a magyarvári vegykísérleti állomás is, valóban nagyszabású dohánytanulmányokkal léptek a nyilvánosság elé.

Végül nem mulaszthatom el annak felémítését, hogy a magyar jövedék által kiállított gyártmányokkal, az olasz és francia jövedék gyártmányai mellett, nem volt okunk szégyenkezni. Utóbbi két ország gyártmányai határozottan rosszabbak és olcsóbb külföldi anyagból készülnek. Ez különben kifejezésre jut abban is, ha összehasonlítjuk ezen országok fejenkénti évi dohányfogyasztását a tiszta jövedelemmel:

évenkénti dohányfogyasztás személyenként	
Magyarország	1'335 kg.
Franciaország	0'933 "
Olaszország	0'635 "
Minden 100 frank, lira, illetve korona bevétel után a tiszta haszon:	
Franciaországban	84 frank
Olaszországban	78 lira
Magyarországban	54 korona.

Alapul véve a fejenkénti évi dohányfogyasztást, a tiszta haszon:

Franciaországban	8'10 frank fejenként
Olaszországban	4'98 "
Magyarországban	3'86 "

A magyar jövedék tehát távolról sem dolgozik oly nagy haszonnal, mint Francia- és Olaszország, dacára a fejenkénti évi legnagyobb fogyasztásnak. Ennek oka abban keresendő, hogy a magyar jövedék évenként nagymennyiségű drága külföldi dohányt kénytelen behozni, míg a francia és olasz jövedék, az olcsóbb külföldi dohány mellett, feldolgozza a gyenge minőségű helyi dohányt is.

Hiszen azt meg lehetne tenni nálunk is, de vajon mit szólna hozzá a fogyasztóközönség? (Vége.)

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

Védjük sertésállományunkat a gümökör ellen.

Ambar gazdaközönségünknek sok ezer baja és súlyos gondjai közepette, legkisebbik gondját az képezi, hogy sertésállományát a gümökörrel szemben védelmezze, hisz a sertésvész nagyobb mérvben szedi közűfűk áldozatait ma mint az előző évben; mégis nekünk kötelességünk e helyen olvasó közönségünk figyelmét erre a még csak fenyegető bajra is felhívni, mert a mily könnyű a sertésállományt megvédeni a gümökörtől, éppen oly nehéz azt kiirtani ha már fellépett. Igaz ugyan, hogy tekintve a sertés rövid élettartamát, sertésállományunkra nézve soha sem fog a gümökör olyan veszedelmet képezni, mint a minőt

szarvasmarhaállományunkra már is képez, mégis ha más országok, különösen pedig Németországnak ez ügyre vonatkozó statisztikáját figyelemmel kísérjük, azt fogjuk tapasztalni, hogy az ottani gazdaközönség a sertések gümökörjére révén évről-évre nagyobb károkat szenved. A nyolcvanas évek elején Németországban is alig ösmerték még a sertések gümökörját, s pl. 1883-84-ben Berlinben a leölt 244,243 db sertés közül csak 1313 db vagyis 0'5% találtatott gümökörösnek. Már ebben az időben a szarvasmarhák között sokkalta nagyobb számú gümökörös találtatott, mégis ezek között a gümökörösök száma nem emelkedett egyik évről a másikra olyan rohamosan, mint a hogy emelkedett, különösen a kilencvenes évek elején a sertések között. Míg ugyanis 1893-ban a poroszországi vágóhidakon levágott sertések között csak 0'66% találtatott gümökörösnek, addig 1898-ig a gümökörösök száma már 2'26%-ra emelkedett.

Leginkább terjedt a sertések gümökörja azon gazdaságokban, amelyek tejgazdasági és sajátai hulladékokat etettek fel, s e körülmény nagy mértékben keltette fel az illetékes körök érdeklődését. A kutatások s a vágóhídi eredmények arra a tapasztalatra vezettek, hogy míg a szarvasmarhánál többnyire a tüdők, addig a sertéseknél csaknem kivétel nélkül a belek vannak a gümökör által megbetegítve, a miből önként következik, hogy a ragályozó anyag sertéseknél először a belekkel jön érintkezésbe, tehát a takarmánnyal jut oda; vagyis a sertésekkel etetni szokott takarmányban kell hogy benne foglaltassék. Ez volt tehát az első újmutatás arra, hogy a tejgazdasági hulladékok esetleg átvihetik a gümökört a sertésekre is, a mely újmutatás ma már számos egybehangzó kísérlet által kétséget nem szenvedőleg be is van bizonyítva.

A tejgazdasági hulladékok nagy mennyiségű gümöbacillust tartalmaznak, ha olyan tehenek tejéből származnak, melyek tőgygümökörben szenvednek, ha ilyen tejjel keveredtek, vagy ha gümökörös tehenektől származó üríték, vagy egyéb váladék jutott beléjük.

Sertéseknek a jelzett hulladékokkal befertőzése nálunk is hovatovább nagyobb jelentőségűvé lesz. Addig ugyanis, míg a nyert tejet ki-ki saját otthonában fogyasztotta el, s csupán az ettől származó hulladékokat etette fel sertéseivel, nem volt ez oly káros hatású s általánosabb jelentőséggel bír, mert elvégre ma sinisen még nagyon sok tőgygümökörös tehen, annál kevesebb volt régen. Ma azonban, amikor nap-nap mellett újabb és újabb tej- és vajtermelő szövetkezetek létesülnek, csakugyan gondolkodni kell esnünk e dolog felett, mert a tőgygümökörös tehen teje százezerszeres bigítás mellett is megtartja ragályozó voltát. Annak a szövetkezetnek, melynek 200-300 tehene közül csak egyetlen egy is szenved tőgygümökörben, minden hideg uton előállított s forralással fogyasztott tejterméke emberre és állatra fertőző. S miután az efféle hulladékokat leggyakrabban sertésekkel fogyasztatjuk el, természetesen, hogy ez állatfaj egyedei között a gümökör hovatovább terjedni fog, ha csak eleve meg nem tesszük a szükséges lépéseket terjedésének megállítására. Különösen a centrifug üledéke az, mely igen nagy mennyiségben tartalmazza mindazt a piszkot s bakteriumot mely a tejben bentfoglaltatik, s ezért is a német földművelésügyi miniszterium ezen üledéknek forgalomba hozatalát tiltotta s annak elégetés útjani megsemmisítését elrendelte. Nálunk ezideig ilyen rendelkezés sem történt, a mi különben egymagában nem is volna elegendő, egyrészt mert végrehajtása nem igen ellenőrizhető, másrészt mert a többi tejgazdasági hulladék is fertőző.

Az elérésére a német tejgazdasági egyesület a következő kettős kivanalmat állítja fel.

1. Mindazon tehenek, amelyek tőgy-

gümökörben vagy általános gümökörben szenvednek, kiirtandók.

2. Minden folyékony tejtermék, mely a tejszövetkezetekből kiadatik, előzőleg pasteurizalando.

Ami az első pontot illeti, ennek a keresztülvitele nem akadályokba ütközne, de meg a üzetek sem tisztázódtak még kellőleg. A vágóhidak közbejöttével azonban ez a kérdés is elég könnyen és egyszerűen tisztázható volna, amennyiben a hégümökörösnek talált sertés származási helye könnyen kimutatható, s ennek alapján a tőgygümökörben szenvedő, vagyis tehát a fertőző tehen kiirtandó, illetve esetleg mérszarszaki uton értékesíthető volna. Maga a gazda is örömmel venné, ha illetékes szakgyógyor rá mutatna s esetleg tengeri malacz vagy házi nyulba való beajtás által kétségen kívül bizonyítaná, hogy tehenei közül ez vagy anaz fertőző gümökörben szenved. Ez az eljárás a köznek is nagy szolgálataira volna, mert ilyenén módon ha lassan is, de folyton apadna a gümökört fertőző tehenek száma.

A második pont alatt ajánlott eljárás pedig már annyira megérett, hogy alkalmazása bátran elrendelhető volna. Maga az eljárás t. i. a pasteurizálás annyira egyszerű és gyorsan keresztülvihető, hogy a tejszövetkezetek működését nem hátráltatná, nem akadályozná, s számottevő kiadásokkal sem járna, ott nevezetesen a hol gőz amugy is rendelkezésre áll. A tejtermékeket fogyasztó közönséget pedig biztosítaná arról, hogy a tejtermékek fogyasztásával magát, családját, de sőt állatállományát sem tenné ki a gümökörrel befertőzés veszélyének. Dániában törvény rendel el a tejtermékek pasteurizálását, s a fölözögép üledékének elégetését, s hogy milyen egyszerű eredményt, azt csupán egy példával kívánjuk illusztrálni. A W. vágóhídon a levágott sertések nagy számánál konstataáltott héltuberkulózis. Utóbb a sertések tulajdonosa, már csak 25 márkáért tudta értékesíteni sertéseit 50 kg. élősúlyonként, olyan rossz hire ment hizaldájának. A legutóbb levágott 50 db sertés közül 37 darab találtatott gümökörösnek. A törvény életbeléptével minden hulladékot pasteurizáltatott, s a fölözögép üledékét elégette. A következmény az volt, hogy az ezen eleségen tartott 121 db sertés közül egyetlen egy sem találtatott gümökörösnek.

Ideje volna hogy ez ügyben nálunk is történjék már valami. *th.*

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A baromfitermékek jobb értékesítésének módzatai.

(A tojáseltartás egyéb módja).

X.

A tojásfogyasztás egész Európában az utolsó évtizedekben nagyon fokozódott. Ennek oka a finomabb és igényesebb életmódban keresendő, úgy, hogy joggal állíthatjuk, miszerint az elfogyasztott tojásoknak mintegy fele részé nem mára, mint nyálankságok készítésére fordítatik.

Ez az oka, hogy télen és nyáron a tojás jóformán egyenlő mennyiségben fogyasztatik, dacára, hogy a tyukok télen jóval kevesebbet tojnak. Hogy tehát a teli tojásszükséglet fedezetel nyerjen, a nyári hónapok fölőlegét télire eltenni gazdaságos és olcsó dolog. Minthogy azonban a tojás a hosszadalmas és czélszerűtlen eltartás következtében jó ízét elveszti, de megromolhat, törekedtek a mézvizben való eltartáson kívül oly eszközök és módok feltalálására, melyek a tojást jó ízében és frissességében eltarthatóvá teszik.

Az eltartás sóban, fahamuban, tőzgeporban, korpában, szeeskában stb. nem mindenütt

sikerült s csak kicsinyben eszközölhető s nem ott, ahol százezernyi tojásnak eltartása a feladat: ezt mondhatjuk azonkívül több titkos szerről, melyek nagyban nem alkalmazhatók és drágák.

A tojás eltartásának egy módja az, hogy a tojást valami zsiradékkal vagy gyantaoldattal mázolja be, hogy ezáltal a héj porózitását megszüntessék. Nagyban azonban ez se alkalmazható s azonkívül a héjon látható bemázolás a tojásnak meglátszik és a tojást kevésbé keresetté teszi.

A tojásnak jól szellőzött száraz helyiségben való eltartása, miután azt előbb rothadást gátló szerekkel — szalicilsav, bórsav, eczet stb. — kezelték, jónak mondható, csak az a hibája, hogy a hosszas eltartásnál a tojás belseje fokozatosan kiszárad és a tojás apadt lesz.

Sokan dícsérik a vízüveg-állásban való eltartást, különösen a háztartásban, midőn a tojásokat 1 rész vízüveg és 12 rész fötvizből álló keverékbe rakják; midőn nagyobb mennyiségű tojást akarunk ily módon eltartani, ezélszerű lesz az eltartó folyadékot legalább három hónap múlva leereszteni és helyébe frissen készültet tölteni. Az ily módon konzervált tojást, ha héjában főzni akarjuk, felhasználás előtt pár nappal esucsera állítva hagyjuk a levegőn, mert különben főzés közben elpattan; ezt azonban akkor is elkerüljük, ha főzés előtt tüvel átul és felül parányi lyukat készítünk a héjon.

Legújabbban elektromos áramkövetítésével konzerválják a tojást, és pedig a következő módon: a tojást mindenekelőtt légritka térbe helyezik, hogy a tojásban levő levegőt eltávolítsák, azután vízhatlan mázzal kenik be és végül vízzel telt kádakba helyezik, melyeken elég erős elektromos áramot vezetnek keresztül, amely a netán jelenlevő csirákat megöli. Egyszerűbb lenne a tojásokat vízben oldhatlan anyaggal bevonni és olyan tartányokba rakni, melyekbe állandóan friss víz folyik. A tartányokat valamely hűvös helyen egymás mellett kell oly módon elhelyezni, hogy az első medencébe nádszalvastagságu sugárban állandóan folyjon a friss víz; ezen medence egy 1 cm. átmérőjű csővel, mely közvetlenül a fenék fölött fekszik, közlekedik a második medencével, a második medence a harmadikkal, 5 méterrel a víz felszínén levő csővel, a harmadik a negyedikkel ismét átul van összekötve, az utolsó medencéből mindig felülről folyik el a víz.

A tojás több hónapon át való épentartására igen jó módszer, ha 50 gramm szalicilsavat 2 decziliter borszeszben feloldva s egy liter langyos kútvizvel felelesztve készítsük el s az oldatban az októberben összegyűjtött friss tojásokat 1 óráig hagyjuk állani, megszáritás után pedig fagyapot közé ládába rakjuk.

A mint látjuk, a tojás-konzerválásnak sokféle módja van, tökéletesnek azonban egyik sem mondható, mivel vagy nem áll el jól a tojás hosszabb ideig, vagy pedig oly anyaggal történik az eltartás, mely a tojásnak kellemetlen mellékzót ad.

Dr. Hanika egy új eljárást ajánl és azt állítja erről, hogy évek tapasztalatai meggyőzték, miszerint az általa feltalált módon eltartott tojások minden tekintetben kifogástalanul és 8—10 hónapig frissek maradnak.

Hanika eljárását arra alapította, hogy a tojás belső részét a fehényt és a tojás sárgáját a levegő hozzájárulásától elzárja.

A végzett kísérletekkel azonban arra a meggyőződésre jutott, hogy igen gyakran már a tojás héj és a fehért borító hártya között is talált erjedést, rothadást előidéző bacillusokat. Nem elég tehát a külbehátás ellen védeni, hanem az esetlegesen már a tojásban levő bacillust is meg kell semmisíteni.

Ezen gyakorlati tapasztalatok után a kísérletező tanár különféle módon igyekezett a tojás héját áthatatlanná tenni, ami végre a következő eljárással sikerült is.

Mikor nyáron a tojás legelősebb, összevásároljuk szükségletünket a lehető legfrissebb tojásokból. Az ily módon összeszedett tojást 30—35° C. langyosmeleg vízbe teszünk és egy negyed óráig ebben állani hagyjuk. Ennek kettős a célja, először minden piszok leolvad a tojás héjról, melyet meg egy kis szivacs segítségével külön is lemosunk, hogy a tojás teljesen tiszta legyen és másodszer a langyos vízben állás által mintegy előmelegítjük a tojást.

A tulajdonképeni konzerválás ezután következik, amennyiben a megtisztított és felmelegített tojásokat egy szitára rakván, azokat 5 másodperczig forró vízbe tartjuk. Ezen idő után a tojásokat a szitával együtt egy már előkészített edény hűvös vízbe mártjuk és addig tartjuk ott, míg azok le nem hűltek. A kihűlt tojásokat egy lepedőn megszáritva fagyapot közé csomagoljuk, úgy, hogy egymást ne ériék.

Mint látjuk eléggé egyszerű az eljárás és dr. Hanika okodatolása bizonyára nem egy gazdaasszonyt és kereskedőt fog meggyőzni ezen eljárás ésszerűségéről, illetve a kísérlet megtételére ösztönözi.

Már említettük, hogy a tojás elromlását rothadó bacillusok és maga a levegő bontó hatása, melyet a fehérnyevagyokra gyakorol, idézi elő. A lemosás által a külfeületen levő bacillusokat eltávolítván, a forró víz által a tojás héján belül levő bacillusokat is elpusztítjuk; de ezáltal a tojás héján belül levő tojásrátyát is áthatatlanná tettük, mert a nagy meleg által közvetlen a hártva mellett levő fehényt mintegy felszivja, miáltal ennek pórusai is bedugulnak, tehát a tojás belső, tulajdonképeni részét a külbehátások ellen megvédelmeztük. Előnye ezen eljárásnak, hogy igen egyszerű, mindenki által könnyen elvégezhető.

A tojás ize hosszú ideig teljesen friss marad anélkül, hogy a belső fehérye és sárgája megfőlné, vagy mellékzót venne fel. Az tagadhatatlan, hogy némi ügyesség kívánatik a felmelegítéshez, mert az 5 másodpercznyi időt pontosan be kell tartani, mivel ha kevesebb ideig tartjuk forró vízbe a tojásokat, nem létesítjük az áthatatlan réteget, ha pedig hosszabb ideig maradnak a tojások a forró vízben, a fehérye túlságos mérvben megsárgul.

Az előmelegítés is szükséges, mert különben sok tojás repedne el. A lehűtés után nem szabad letörölni a nedves tojásokat, hanem vízszint közt meg kell száritani.

Kisebb mennyiségben, mondjuk kizárólag házi szükséglet fedezése céljából a tojást szokás, a már elmondott meszesítéshez hasonló módon a következőképp eltartani.

Vesszünk 32 kgr. finom égetett meszet s azt vízben feloldjuk, ehhez a mesztejhez azután keverünk 1/3 kiló konyhasót és 1/30 kiló borkövet, azután hosszabb ideig keverjük ezen folyadékot. A folyadéknak oly híggnak kell lenni s az úgy néz ki mint a friss tej. E mesztejgel az agyagedénybe elrakott tojásokat leöntjük s az agyagedényt pincébe elhelyezzük. Használat előtt a tojást le kell mosni.

A dr. Moller-jéle vazelin (ez bármely nagyobb fűszerkereskedésben beszerezhető) mely iz és szagtalan ásványi zsiradék, nagyon előnyös a tojások eltartására, mert nem avasodhatik meg. Az eljárás nagyon egyszerű; a tojásokat előbb megtisztítjuk, azután vazelinnel bedörzsöljük és valami száraz helyen elraktározzuk. A tojásokat a vazelinnel csak egész vekonyan szabad bekenni.

Az így bekent tojások 15 hónapig is elállhatnak, anélkül, hogy a legkisebb mérvben is megromlanának vagy beszáradnának. Ezen vazelinnel különösen nagy előnye az, hogy iz és szagtalan, továbbá az is, hogy mint ásványi zsir meg sem avasodhatik, így tehát elő nem fordulhat azon eset, mint más állati vagy növényi zsiradékoknál, hogy a tojások, a konzerváló anyag ízét, megavasodásuk esetén pedig annak szagát is magukba veszik.

Ezenkívül forgalomban vannak még száritott tojásfehérje és sárgája, ezek azonban éppen

nem keresett készítmények. Kár, hogy nem sikerül hosszabb ideig eltartani friss állapotban vagy kivonat alakban a tojásfehérjét és sárgáját, hogy azokat úgy lehetne használni, mint a friss tojást. Kinából küldenek néha ilyen tojás-sárgáját, mely nem sokat szenved a szállítás alatt: az, akinek sikerül a tojásfehérjét oly módon konzerválni, hogy azt hónapok multán is kemény habba verhetjük és sárgája is friss állapotban marad, hamarosan tért hódíthatna a világpiacra és gyorsan gazdag ember lenne belőle.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

431. kérdés. Sziveskedjenek tudatni azt, hogy vasárnap milyen mezei munka végezhető, szabad-e vasárnap délelőtt terményt vasuti állomáshoz szállítani, avagy szabad-e délután széna- vagy buzakazlat befedni, vagy igás jószágot befogatni?

Beregszász.

F. Cs.

432. kérdés. A bérlő egy évi bérösszeget lekötött, hogy azt a bérlet megszűntével birtokos neki visszafizetni tartozik és mindent megváltani köteles. A birtokos tönkremegy; kérdés, a bérlő vagyona is lefoglalható-e a birtokoséval együtt s kitől követelheti a bérlő az egy évi bérösszeget és megváltásokat az új, vagy a régi birtokostól-e?

G. A.

433. kérdés. Kérem vélem közölni, hogy az ugynevezett „szeszkontingens“ kedvezménye miben áll? Milyen érhető el ezen kedvezmény és mily föltételek kellene hozzá? Burgonyaszeszgyár létesítésére és vezetésére mely könyv ad utasítást? Miként lehet legutányosabban 2—4 hl. termelésű szeszgyárat létesíteni, s hol és hogy lehet a legutányosabban a fölszerelést beszerezni? Egy ilyen szeszgyárhoz elkerülhetlenül minő épület kell? s mibe kerül az? (a lehető legegyszerűbben és legelősebben építve). Mely törvényezik intézkedik mindezekről?

N. N.

434. kérdés. Kérem a szerkesztőség szives választ arra nézve, hogy új buza-, rozs- és zabszalmának, valamint ugyanilyen polyvának mi az értéke pr. 100 kg. a gazdára nézve egy rendes gazdaságban. Továbbá hány mm. buza-, rozs- és zabszalma teremhet, közepes termés, de jó szalmáhozam mellett egy kat. holdon (1600 □ öl). Jó istállótrágyának mi az értéke pr. 100 kg.? Végül a tengeriszár, ha állva hagyom s ugy etetem ökrökkel; mit érhet kat. holdanként, jó termés mellett tengeri a szárról törve.

W. E.

435. kérdés. Egy nagyobbérszt gazdákól álló társaságban egy tanultabb gazda azt állította, hogy a mai korban, eltekintve a vis majortól, szegénytelen dolog azt mondani, hogy „az idő a gazda“, mert szerinte: „a gazda az idő! . . .“ S ezt az illető azzal akarta indokolni, hogy: a rossz gazdának a rossz idő nagyon sokat árt, a jó idő meg keveset használ; míg ellenben a jó gazda a rossz időt könnyen kiheverti azzal, hogy neki a jó idő többszörösen használ! . . . Tudvalevő dolog pedig, hogy több a jó, mint a rossz idő! . . . Ezt meg per analogiam azzal is akarta bizonyítani, hogy két pár egyenlő fajtájú, nemű és koru igásló (szántóföld), de az első pár sovány és lezsarolt (!), a másik pár még jó kondícióban levő (!), a két pár külön-külön egyforma szekerbe fogva és egyformán megterhelve és munkába állítva, bizonyos hosszabb: 50—100 mérföldnyi utat, melyik teszi meg biztosabban és hamarabb akkor, ha a lovak páronként külön-külön a szokott takarmányukból, esetleg egyformán jó takarmányból, felváltva egy nap kapnak enni és inni és másnap csak inni (időjárás) és így tovább míg csak ezélhoz nem érnek? . . . Az illető azt állítja, hogy a jó kondícióban levő pár ló lesz a győztes, többen

azonban ebben tehát ilyféle kedvezményrel s egy és időre vonatko-

Vasárnapi

kérdésre.) Az 18 vasárnapokon

rülhetlenül szü-

az 1879. évi 40

ezen intézkedés

és 100 frtg ter-

tendők. Minthog

szintügy a kazl-

ményeknek a

szemeláltára a

kétségtelenül m-

mának: az ilye

délelőtt, akár de

végeztetni, ha

fontos okból az

az illető a mun-

délyét is kieszi

törvénybe ütköz-

büntetést von

A haszon

(Felelet a 432.

donosa a has

jogviszonyban

haszonbérleti s

egyáltalában ne

Kivételt ké

ingatlanra teke

esetben a hasz

minden követel

ből végrehajtás

lezés rangsoroz

A haszonb

jogosan le nem

történnék, éjén

Mezőgazda

lelet a 433. sz.

azon szeszmen

gyarak a kiseb

A fogyasztási ad

hektoliter abszo

Egy ujonna

szeszgyár törzsk

nem haladhat, s

telmében első s

sitodók a sz

gazdaságokna

engedély, amel

kénti 2 hl. szesz

burgonya dolgoz

A szeszgy

ügyigazgatóság

kell folyamodni

dáshoz esatolan

ad felvilágosítás

A szeszgy

lehet, azt csak

jávitani. Vezérfe

Lázár „A mező

munkáját.

A szeszgy

csakis akkor te

már a miniszte

ez esetben tess

máshoz Kassára

utbaigazítások

tása, a bérén

54—60.000 kor

Szalmafél

sági értéke. Sz

szár értéke.

szalmafélék ért

értékével, tehát

jezhető, mert ha

szalma is, mint

taljuk.

azonban ebben kédelkedtek. Történt-e már tehát ilyféle élettani kísérlet s milyen eredményekkel s egyáltalában igaz lehet-e a gazdára és időre vonatkozó állítás?

Sz. I.

Felelet.

Vasárnapi munkaszünet. (Felelet a 431. sz. kérdésre.) Az 1868. évi 53. t.-cz. 19. §-a szerint vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetlenül szükséges munka felfüggesztendő, az 1879. évi 40. t.-cz. 52. §-a szerint pedig ezen intézkedés megszegői kihágást követnek el és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Minthogy általában minden igás munka, szintugy a kazlak befedése, de különösen terményeknek a vasúthoz szállítása mindenki szemeláltára a szabadban megy végbe és így kétségtelenül megfelel a nyilvános munka fogalmának: az ilyen munkát vasárnapokon akár délelőtt, akár délután csakis azon esetben szabad végeztetni, ha az időjárás folytán vagy más fontos okból az elkerülhetlenül szükséges és ha az illető a munkához lehetőleg a hatóság engedélyét is kieszközölte. Minden más esetben törvénybe ütköző cselekményt követ el, mely büntetést von maga után. Sz. F.

A haszonbérlet és az új tulajdonos. (Felelet a 432. sz. kérdésre.) A birtok új tulajdonosa a haszonbérlettel tulajdonkép semmi jogviszonyban nem áll s a haszonbérletnek a haszonbérleti szerződésből folyó követeléseit egyáltalában nem tartozik kielégíteni.

Kivétel képez, ha a haszonbérleti jog az ingatlanra telekkönyvileg bekebelezett, mely esetben a haszonbérlet a szerződésből folyó minden követeléseire nézve magát az ingatlanból végrehajtás útján, természetesen a bekebelezés rangsorozata szerint kielégítheti.

A haszonbérlet ingóit a birtokos hitelezője jogosan le nem foglalhatja s ha ez mégis megtörténne, éjjen a haszonbérlet igényperrel.

Sz. F.

Mezőgazdasági szeszgyár felállítás. (Felelet a 433. sz. kérdésre.) Szeszkontingens alatt azon szeszmenyiség értendő, amelyet a szeszgyárak a kisebbik adótétel mellett főzhetnek. A fogyasztási adó kisebbik tétele 70 korona egy hektoliter abszolút vagyis 100 fokos szesz után.

Egy újonnan felállítandó mezőgazdasági szeszgyár törzskontingense 910 hektolitert meg nem haladhat, s a kontingentálási törvény értelmében első sorban is oly gazdaságok részesítendők a szeszkontingensben, illetve oly gazdaságoknak adandó szeszgyár felállítására engedély, amelynek kontingensigénye naponkénti 2 hl. szesz kitermelése, — és nyersanyagul burgonya dolgoztatik fel.

A szeszgyár felállításáért az illető pénzügyigazgatóság útján a pénzügyminisztériumhoz kell folyamodni október hó 1-én. A folyamodáshoz esatolandó okmányokról az illető törvény ad felvilágosítást.

A szeszgyártást könyvből megtanulni nem lehet, azt csakis gyakorlat alapján lehet elsajátítani. Vezérfontosul ajánlom dr. Kosutány Lázár „A mezőgazdasági szeszgyártás” című munkáját.

A szeszgyár felépítésére vonatkozólag csakis akkor tessék a lépéseket megtenni, ha már a minisztériumtól az engedély megjött, s ez esetben tessék a m. kir. szesz-kísérleti állomáshoz Kassára fordulni, a honnan a szükséges utaiagazításokat megkapja. A szeszgyár felállítása, a berendezést is beleértve körülbelül 54—60.000 koronába került. a. a.

Szalmafélék és az istállótrágya gazdasági értéke. Szalma-termés nagysága. Tengeriszár értéke. (Felelet a 434. sz. kérdésre.) A szalma-félék értéke arányban áll a szénafélék értékével, tehát abszolút számokban ki nem fejezhető, mert ha drága a széna, akkor drága a szalma is, mint ezt jelenleg mindenütt tapasztaljuk.

A szalma értékének megállapításánál pedig különbség teendő a takarmány- és az alomszalma között. Az elsőhöz a jól betakarított árpa- és zabszalmát, továbbá a buza, rozs és zab pelyváját és törekjét számítják, mivel ezen anyagok tápanyagtartalma valamivel nagyobb, mint a rozs- és buzaszalmáé, amely szalma-félék épen ezen okból főképen alomzásra használtatnak, habár főmobb részük hasonló tápértékkel bírnak, mint a tavaszi szalma.

A szalma-félék táptartalmát és egyúttal a trágyaértékeket alapul véve, megfelel a célznak, ha az árpa- és zabszalma és a pelyvafélék értéke egyenlőnek vétetik középminőségű rétiszéna értékének felével, az alomszalma értéke pedig annak harmadára tétetik, vagyis ha valamely gazdaságban a középminőségű széna értéke 4 korona, akkor a tavaszi szalma és a pelyva értéke 2 koronára, az alomszalma pedig 1/3 K-ra tehető. Oly vidékeken ellenben, ahol a széna aránylag drága s sok alomszalma áll rendelkezésre, utóbbinak értéke csak a szénáérték 25%-ára, vagyis a fölveti esetben 1 koronára tétetik.

A *gabonafélék szalmáhozama* bizonyos arányban áll azok szemtermésével, csak hogy ez az arány különböző években kisebb-nagyobb eltéréseket mutat.

Kedvező szalmáhozam mellett feltehető hogy:

100 kg. őszi buza után	200 kg. szalma s polyva
„ „ őszi rozs után	250 „ „
„ „ tavaszi árpa után	150 „ „
„ „ zab után	150 „ „

Legbiztosabban azonban úgy járunk, ha a próbacséplés alkalmával a nyert szemet, szalmát és pelyvát megmérjük és a szalma- és pelyvatermést a keresztek száma szerint állapítjuk meg. Az istállótrágya értéket számos hazai uradalomban métermázsanként szokás fölvenni, amely érték az istállótrágya alkalmazásánál elérhető terméstöbblet értékén alapszik, tehát teljesen indokoltnak tekinthető.

Ha a *tengeriszár* legeltetés útján értékesítetik, értéke csekély, mivel egy nagy része a lepirásnak esik áldozatul; kat. holdanként 16—20 q tengeriszártermésre számítható, melynek értéke a felvett esetben ugyanannyi koronára tehető. Hensch Árpád.

Az idő-e a gazda, vagy a gazda az idő? (Felelet a 435. sz. kérdésre.) Egy nagyjából azonos állású társaság afölött vitatkozik, hogy tehetetlen-e a gazda az időjárással szemben, vagyis, hogy a kedvezőtlen időjárás ugy sújtja-e a jó gazdát mint a rosszat, valamint megfordítva, hogy a kedvező időjárás oly áldásos-e a rossz gazdára mint a jóra. A vita ezen részére alább következik a felelet, ami pedig a hasonlatul fölhozott igaslovakat illeti, a vitázók egy része — úgy tetszik — azt hiszi, hogy a koplalást megszokott lovak jobban győzik a munkát mint a jó kondícióban levők akkor, ha véletlenül oly viszonyok állnak be, hogy ezután csak minden második napon etettetik őket.

Hogy a jó tartáshoz szoktatott lovakat nagyon megviseli a koplalás, az igen természetes, de miután szervezetükben tartalékanyagok vannak fölhalmozva, melyekkel a táplálékban mutatkozó hiányt egy ideig pótolhatják, eleintén okvetlenül jobban fogják a munkát győzni mint azon társaik, melyek rossz kondícióval jutottak hasonló viszonyok közé s miután a vitás esetben csak 50—100 mfd.-nyi utról van szó, mit a lovak 5—10 nap alatti tehetnek meg, kétségtelenül előbb is fognak cselhoz érni. Azon esetben pedig, ha sokkal nagyobb, mondjuk 1—2 hónapig tartó utat kellene tenniük, kétségtelenül ugy alakulnának a viszonyok, hogy a kétféle ló munkaképességében nem mutatkoznék különbség, mert mire a jó kondícióban levő lovak lefogyának, ugy bele-törődnének a minden másodnap koplalásba

mint társaik. Itt természetesen föltételezzük azt, hogy a lovak egyformán szokták meg a munkát, vagyis hogy a jó kondícióban levők nem hevertetésnek, a rossz kondícióbeliek pedig nem megerőltetésnek köszönik kondíciójukat. Pontos kísérletekről, melyek ily irányban eszközöltettek volna, nincs tudomásunk.

Csokkó I.

Annak a „tanultabb” gazdának jó részt igaz van.

A hosszantartó nagy szárazság ellen csupán öntözéssel lehet védekezni, ami nálunk kevés gazdaságban tehető meg. A nagy szárazság ellen más védelem nincs, a *rövidebb ideig tartó szárazság káros hatása ellen* azonban a gazda sokat tehet, „a rossz időt könnyen kiheverheti”. Az a gazda, aki az ilyen rövidebb ideig tartó szárazság ellen nem védekezik, legyen különben még oly tanult, tapasztalt a „jó gazda” nevet nem érdemli meg. Sajnos, nálunk még sok gazda hódol azon nézetnek, hogy: „az idő a gazda” és a gazda tehetetlen a szárazsággal szemben, ezért nem is próbál az ellen védekezni.

A szárazság kedvezőtlen hatása a növények fejlődésére a talaj nedvességének megapadása folytán áll elő. Arra kell tehát a gazdának törekedni, hogy a talaj minél több nedvességet vegyen magába s minél hosszabb ideig tartsa azt meg. Ezt a gazda a szántással valósíthatja meg, minél mélyebben szánt, annál több vizet képes a talaj magába fogadni. A mély műveléssel ilyen módon sikeresen lehet a szárazság ellen védekezni. Nálunk legtöbbször a tavasszal vetett növények érik meg igen rövid idő alatt a szárazság kedvezőtlen hatását, de nem mindenütt egyforma mértékben. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ha ősszel felszántják azt a földet, amelyet csak tavasszal akarnak bevetni, a növény nem érzi meg olyan hamar a szárazságot és nem siányi ugy meg, mintha tavaszi szántásba vetetett.

Magyarázata e jelenségnek az, hogy az ősszel felszántott talajba, mivel az megvan porhanyitva, télen át és tavasz elején a nedvesség gyorsan és nagymértékben beszívórog, ellenben a szántatlan összetömött talajba nehezen hatol be s a tavaszi szántás alkalmával ennek a kevés nedvességnek is nagyobb része elpárolog, ugy hogy a növénynek abból igen kevés haszna leend.

De nem csupán a nedvesség összegyűjtésében áll a szárazság elleni védekezés, hanem annak megőrzésében, a talajban való visszatartásában. Minden oly művelést, amelylyel elősegítjük a nedvesség elpárolgását, káros; ha a talaj felületét állandóan porhanyóan tartjuk, csökkentjük a nedvesség elillanását, így a növény sokkal hosszabb ideig megkapja a talajból a fejlődéséhez szükséges nedvességet. Ilyen művelést a kapálás és boronálás, mindkettővel ugyanazon változást hajtjuk a talaj felületén végre, vagyis megporhanyítjuk azt, a hajcsóvességet a talaj legfelső rétegében szétromboljuk, így a nedvességnek a talajból való akadálytalan elillanását meggátoljuk. Ha ellenben a hajcsóvességet helyreállítjuk, a nedvesség eltávozását előmozdítjuk, tesszük ezt a talajösszetömésével, lehengerzésével, ezzel tehát sok esetben fokozhatjuk a szárazság rossz hatását. A hengerzés eme következményéről a gazda soha se feledkezzék meg, — sajnos még sok gazda nem hiszi ezt — s amennyire megteheti kerülje annak használatát, vagy ha arra szükség is van a mint lehetővé válik azonnal szüntesse meg a kedvezőtlen hatást a felület felporhanyítása által a boronálás segítségével. Az elmondottakból kivehető, hogy a rövidebb ideig tartó szárazság ellen sikeresen védekezhetünk és ha nem is tulajdoníthatunk a leirt védekezési módoknak mindenkor abszolút sikert, azokat nem szabad a jó gazdának mellőzni.

Ráczó I.

Gazdasági egyesületek mozgalma.

Rovatvezető: de Pottère Brunó.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gazdasági Egyesület nevében Kőröndi János elnök és Levatic László titkár körlevelet intéztek a társaságokhoz, melyben felkérni javasolják az összes gazdasági egyesületi tagokat, hogy csak oly jelölteket támogassanak a bekövetkező általános képviselőválasztások alkalmával, akiknek személye kellő biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a mezőgazdaság vitális érdekeinek hűséges szószólói lesznek az új parlamentben. A körlevél szerint Magyarország gazdasági fejlődésének jövője a f. évi választások nyomán megalakuló törvényhozás kezébe lesz fektetve. Mindazok a fontos gazdasági kérdések, melyek Magyarország közgazdaságára fontossággal bírhatnak, a jövő országgyűlésen kerülnek színyegre; a közös vám-tarifá, a kereskedelmi szerződések, az Ausztriával való kiegyezés, az értékesítés szervezése, a tözse törvényes szabályozása és szövetkezeti közraktár-hálózat létesítése útján, a kivándorlás és bevándorlás kérdése viziták építése s nemzeti földbirtokpolitika elveinek megállapítása stb. egyenként mind olyan kérdések, melyek a magyar gazdaság közérdeklődését a jövő parlament alakulása iránt egyenest felhívják, s melyek mikénti előtérítéséről függ a gazda jövője s mondjuk eldölné, hogy ki lesz a magyar haza földje. Nyilvánvaló, hogy ha a mezőgazdasági természet s vámpolitikában kellő védelmet nem nyer, ha a termények értékesítését az országban nem szervezzük, ha a külföld nagyszabású csatornaterveivel nem számolunk, a magyar gazda nem fog megküzdeni a világversenyvel, a reá nehezedő terhek sulya alatt összerokad, kisiklik alóla a talaj, hogy hova, kinek a kezébe? nem tudjuk csak a bizonyos, hogy minden egyes magyar birtokos bukása egy veszített darab a haza földjéből. Nemcsak a gazdasági, de nemzeti létünk alapjai is hozzáfűződnek azon gazdasági és szociális kérdések megfelelő előtérítéséhez, melyek elodázhatatlanul tolnak elő a jövő országgyűlés munkaprogramjában. Ily körülmények közt önmaguk iránti, de a haza iránti kötelesség is, hogy a képviselőválasztások közülök számot vessünk magunkkal az iránt, hogy fontos érdekeink képviselőit kire bizzuk. A gazdasági kérdések nem sajátíthatók ki egy politikai párt által sem, mert azok határoló vonalak felállítására alkalmasak nem volnának. A gazda megélhetése világos, megdönthetetlen, mindenki által elfogadható program. S mitől függ ez? A termények megfelelő áron való értékesítéséről. A magyar gazda tehát csak olyan képviselőjelöltre szavazhat politikai pártállásra való tekintet nélkül, aki a megfelelő agrár-vevélemnek és az értékesítés szervezésének barátja s illetve általában is a mezőgazdasági érdekek védelmét és érvényesítését programjával vállalja, sőt e tekintetben való megbízhatóságának garanciáit is vannak mult működésében.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gazdasági Egyesület a vármegye lötenyész-bizottmányával karöltve Verebelyen szeptember 1-én szarvasmarha és lódíjazást rendez. A díjazásra a földművelésügyi miniszter 500 koronát adományozott s pénzdíjakban csakis kiszagadják kiállított állatai részeseinek s nagyobb tenyészetek díjazására díszoklevelek s esetleg az aldozatkész gazdák körében eszközölt gyűjtés folytán eredményezett díszdíjak jutalmak fognak kiosztani. A tenyész-állat-díjazason csak Borsod-Abaúj-Zemplén megyében tenyészített állatokkal lehet résztvenni.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Gazdasági Egyesület Kecskemét város gazdaközösségével s a földművelésügyi miniszter támogatásával Kecskeméten augusztus 11-től augusztus 25-ig iparkiallításal egyidejűleg gazdasági gép- és eszközkiállítás és bemutatót, permetezőgépkiállítás és versenyt s baromfi kiállítást rendez. Az iparkiallításról már megemlékeztünk. A gazdasági gép- és eszközkiállítás 25-én nyílik meg s bemutathatók hazai gyártmányú ekék, boronák, vetőgépek, rosták, takarmányelőkészítő gépek és eszközök, tejgazdasági gépek, eszközök és felszerelések. A gépek és eszközök munkában való bemutatása augusztus 25-én történik a rendezőség által kijelölt helyen. A kiállítások részére arany, ezüst és elismerő oklevelek adatnak ki. A permetezőgép- és eszközkiállítás ezéja a hazai gyártmányú permetező-gépek munkaképességének a gyakorlatban való bemutatása. A

permetezőgépverseny díjai arany-, ezüst- és bronzoklevél.

A baromfi kiállítás ezéja, Pestmegye területén jól bevált fajtaknak, továbbá az okszerű baromfi tenyésztés előmozdítását ezéző eljárások és értékesítési módok ismertetése s az értékesítés előmozdítása. A kiállításra mindenféle baromfi küldhető - ugyszinte tojás-, tollcsomagoló eszközök valamint bemutatathatók a tenyésztéshez és értékesítéshez szükséges különféle eszközök és hízalási eljárások. A kiállítás e részének díjazására arany-, ezüst- és elismerő-oklevelek és mintegy 450 korona pénzdíj áll rendelkezésre.

A Máramarosmegyei Gazdasági Egyesület, mely a mult évben alakult meg, f. évi augusztus 21-től szeptember 1-ig gazdasági és házi iparkiallítást rendez. Ki lesznek állítva a kiállításra Máramarosmegye gazdasági, kert, házi és műipari termékei, melyek 7 főcsoportban foglalnak helyet.

Az egyes főcsoportokat képezik: I. házi- és ipar; II. kézmű és gyáripar; III. gazdasági; IV. erdészeti és vadászati; V. bányászati; VI. fűrdőgy; VII. néprajz. Amint Máramaros taragó- és bográri-iparban, szövő-, kosárfonó-, női kézi és műiparban, fa-, vas-, bőr-, agyag- és üveg-, ruházati és vegyi iparban produkálni képes, he lesz mutatva, a mezői és kerti terményekkel, gyümölcsökkel, állattenyésztésével, méhészet, tejgazdaság, gazdasági szerszámok és gépekkel, melyek mellé sorakoznak: a fatermelés, különféle erdei termények, vadászat, a legfőbb helyek fényképei, térképek. Máramaros és az ország nagy kincse: a sóbányák, továbbá az ércbányák, kőbányák ép ugy lesznek, mint az ásványvizek, a fűrdők és a fűrdőberendezések fényképekben bemutatva.

A vas megyei gazdasági egyesület szeptember hó 7-én Kőszegen, 19-én Környemen és 11-én Sárváron állatdíjazást rendez, a földművelésügyi miniszter anyagi támogatásával. Az állatdíjazásban részt vehetnek vas megyei kisgazdák pirostarka hegyi jellegű fajtákhoz tartozó olyan állatokkal, melyek legalább egy év óta tulajdonukat képezik. A nagyobb tenyésztők által kiállított állatok gondozói szintén díjaztatni fognak. Mind a 3 kiállítási helyen külön-külön díjakul kitűzettek: tehenekre I. (állami) díj 80, II. (állami) díj 60, III. (egyleti) díj 50, IV. (egyleti) díj 40, V. (egyleti) díj 30, VI. (állami) díj 20 korona. Üszökre (1-3 éves korig) I. (állami) díj 60, II. (egyleti) díj 50, III. (egyleti) díj 40, IV. (egyleti) díj 30, V. (egyleti) díj 25, VI. (állami) díj 20 korona. Középső bikákra: I. (állami) díj 20, II. (állami) díj 10, III. (állami) díj 30 korona. Bika-és üszöborjúkra: (1-1 éves korig) I. (egyleti) díj 30, II. (egyleti) díj 20, III. (egyleti) díj 15, IV. (egyleti) díj 10 korona.

A Szegedi gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 22., 23., 24., és 25-ik napján a szegedi köznevelődési palota alsó (southern) helyiségeiben kerületi bor-, szőlő-, gyümölcs-, konyhakészítési és konzervgyümölcs-kiállítást rendez. A kiállításra mint kiállítók résztvehetnek Csongrád és a határos vármegyei gazdái és gazdasszonyai saját termelésű tárgyaikkal, illetve konzervkészítményeikkel. Kiállítható: bármely évben termelt homoki és kerti fehér és vörös bor; továbbá esomege- és borszőlők; minden fajta gyümölcsök (u. m. alma, körte, barack, szilva, birs, lasponya, dió, mogyoró, gesztenye, galagonya stb.) s az abból készített kivonatok (u. m. aszalmányok, befőttek cukorbafojtott, gyümölcsborok, lekvárok stb.) végül konyhakerti vetemények. A kiállításra beküldendő tárgyakra vonatkozó bejelentések az egyesületi titkárhoz intézendők f. évi szeptember hó 15-ig bezárólag. A kiállítási helyért a kiállítók semmiféle díjat nem fizetnek.

Az Esztergomvidéki Gazdasági Egyesület f. évi szeptember hó 14-én az esztergomi országos marhavásár területén tenyészmarha-díjazást rendez. A díjakat, melyek csakis kiszagadják részére adatnak ki, részben a földművelésügyi miniszterium, részben a gazdasági egyesület adja, 500 korona értékű pénzdíj fog kiosztani. Nagyobb birtokosok kiállított állatai részére az egyesület arany- és ezüst-okleveleket oszt ki. Díjazás alá kerülnek pirostarka tehenek és 1-2 éves üszök. A gazdasági egyesület közbenjárásával az állami állattenyésztési felügyelő útján mindazon községek, hol az apaállatok hiányzanak, a tenyész-iranynak megfelelő apaállatokkal fognak rövid idő alatt ellátni.

A szőlő szedéséről, csomagolásáról és szállításáról.

A Magyar szőlő- és gyümölcstermesztők szövetezete most a csemegeszőlő-évad elején egy hasznos utasítást adott ki, tagjai részére, amelyet - minthogy közérdeklő lévén - az alábbiakban mi is ismertetünk.

Szállításra szánt szőlőfajok. Míg bővebb tapasztalataink nincsenek arról, hogy mely szőlőfajok bírják el a nagy távolságokra való szállítást, addig csak: *Chasselas, Passatutti, Muskotály* és más értékesebb, ellenállóbb (*Exquisit*) fajokat ajánlunk nagyban való kivételre, mivel ezek iz és tetszetősség tekintetében már közkedveltségnek örvendenek és a hosszú utat kibírják. Ez nem zárja ki azonban, hogy más fajokkal is ne tétessenek kísérletek.

Szélés. Csakis érett, egészséges és teljesen száraz fűrtöket szabad levágni. Eső után be kell várni, míg a fűrtök belül is megszáradtak, ugyszintén a reggeli harmat után is, míg ez teljesen felszáradt.

Tisztítás. Miután a kosarakba (ládákba) csakis egészen száraz, egészséges szőlőfűrtök helyezhetők, ezért a csomagolás előtt a rothadt, felrepedt, beteg, elszáradt apró és érletlen bogycákat egy kis szemelő-ollóval óvatosan ki kell csipkedni és ezen eljárásnál a szőlőfűrtöt szárával fogva bal kézben tartjuk. A bogycát kézzel nem szabad érinteni.

Csomagoló eszközök. a) Fedeles gömbölyű kosár, melybe 5-8 kilogramm szőlő fér el. b) Kerekded fedeles kar-kosár, ugyanoly befogadási képességgel. c) Fedeles faláda, melynek oldalán néhány szelelő nyílás legyen. Lehetőleg oly ládákat használjunk, melyek sulya megrakva 5 kilónál több ne legyen. d) A csomagoláshoz az u. n. kalap-papír (*Hutpackpapier*) vagy a drágább, de finomabb cellulose-papír használható. Az előbbi minden szintben kapható. Ujsságpapír avagy nem tiszta papír használata feltétlenül tilos. e) Fagyapot. f) Spárga, a fedél levarrására.

Csomagolás módja. Miként a tisztításnál, ugy a csomagolásnál is csak a szárával szabad a szőlőt megfogni és a kosárba helyezni. A szár hosszú része ollóval megfelelően kurtítandó. Minden kosárba egyfajta szőlő helyezendő, tudniillik a *Chasselas* (vörös és fehér) vegyesen s a muskotályok szintagy. Kivételt az „*exquisit*” jelzésű küldemény képez, a melybe ugy muskotály, mint egyéb nemes fajta szőlők is vegyesen csomagolhatók. Az a) és b) alatti kosarak csomagolásánál, azoknak aljára egy kis fagyapotot, arra pedig 1/4 iv papírt teszünk, melynek szélei a kosár oldalához simítandók. A papír szélei fent kiállanak. Ezután berakjuk az első réteg szőlőt; a fűrtöket szorosán egymás mellé tesszük, hogy azok közt lézag ne maradjon. Netalán lézagok kitöltésére pedig kisebb fűrtök is használhatók. Az első réteg 1/4 iv papírral befedendő, melynek szélei szintén kiállanak; ezután folytatjuk a berakást rétegenként fenti módon, míg a legfelsőbb réteghöz érünk. A legfelsőbb réteg valamivel magasabban álljon, mint a kosár széle. A fűrtöket olyképp helyezük el, hogy a száruk lefelé kerüljenek, ugy, hogy a papírfedél eltávolításával tisztán csak a szőlőbogycákat lehessen látni.

Arra is ügyelni kell, hogy a bogycák hamva megmaradjon, továbbá, hogy minden réteg tetszősen legyen elhelyezve, s a fűrtök szebb, érettebb része felfelé álljon. Miután a kosár így megtelet, letakarjuk 1/4 iv papírral, a kiállító papírréteget összehajtuk és a papírra egy kevés fagyapotot teszünk s erre a fedőt leszoritva, levarrjuk. A faládát csomagolásánál csakis alul teendő egy

kevés fagyapot mabb papír (landó. Nagyob kosarakat és lánaljunk. Az értékokon rendezéjithatása érdekéla csomagolás ák és pedig egyőb chasselas fajok taly, Passatutti, jes kosarak és dig ládak haszn

Kosarak (melők szövetke megjelölésére állandó sorszákozet rendelkez sarakra alkalma is. Az azokon szőlőfaj, suly, pontosan kitölter láda egy ily jelz termelő ezenkivi jät jelzéseit tetsz kocsirakományol nálatá esetleg el

Szállítás. A és gyümölcsterm jának bejelentend rülő mennyiségevetkezett ezekutá ezéjéből a tag leveleket és me küldemény elin kívül fontos, miy videbb csatlako A szállítási kedv litás gyors lebe küldeményeknél nánt a „Magya Társaság”-nak szőlő federes k feladással egyőb feladási okmány egy jegyzék külszámát, sulyát s

További ut tagok, kik a es jártassággal, a zítást nyerhetu eljárásra nézve, csomagoláshoz le és ládákat is.

A szőlő- és zete - mint látj szőlő értékesítés említeni azt, hog szőlőjüket biztos szövetkezetbe va hetik el.

Mai szám

OMGE. közleménye Mi legyen a buza a Gazdasági egyesüle A szőlő szedéséről.

A takarmányvásárl

A párisi kiállítás d

Védjük sertésállom

A baromfi termékek. Levélszékény. Vegyesek. Kereskedelem, töz Szerkesztői üzenet

keyés fagyapót s a lálákhöz szabott legfinomabb papír (esetleg nemzeti színben) használható. Nagyobb, továbbá ócska, rossz, piszkos kosarakat és ládákat a csomagoláshoz ne használjunk. Az értékesítés, illetőleg a külföldi piacokon rendezendő aukciók gyorsabb lebonyolíthatása érdekében ajánlatos: a szőlőfajokat már a csomagolás által külsőleg is megkülönböztetni és pedig egyöntetűség okából akként, hogy a chasselas fajokhoz kerek kosarak s a muskotály, Passatuti, (chasselas musqué) fajokhoz füles kosarak és a kiváló (exquisit) fajokhoz pedig ládák használóssanak.

Kosarak (ládák) jelzése. A gyümölcstermelők szövetkezete minden tagját termékei megjelölésére és megkülönböztetésére egy állandó sorszámmal látja el. A szövetkezet rendelkezésre bocsátja tagjainak a kosarakra alkalmazandó függő (jelző) czédulákat is. Az azokon előírt rovatok, nevezetesen: a szőlőfaj, súly, termelő neve és termelési helye pontosan kitöltendők. Minden egyes kosár vagy láda egy ily jelző czédulával látandó el, minden termelő ezenkívül a kosárra avagy dobozra saját jelzéseit tetszés szerint alkalmazhatja. Teljes kosárirakományoknál ezen jelző-czédulák használata esetleg elmaradhat.

Szállítás. A szállítás megkezdése előtt a szőlő- és gyümölcstermelési szövetkezet központi irodájának bejelentendők az esetről-esetre kivételre kerülő mennyiségek és minőségek adatai. A szövetkezet ezokután tévedések és károk elkerülése czéljából a tagoknak leküldi a kitöltött fuvarleveleket és megjelöli azon vonatot, melylyel a küldemény elindítandó. A helyes indítás rendkívül fontos, mivel csak így érhető el a legrövidebb csatlakozás és a leggyorsabb szállítás. A szállítási kedvezmények előterítése és a szállítási gyors lebonyolítása érdekében az összes küldeményeknél a fuvarleveleken feladó gyanánt a „Magyar Élelmiszer-Szállító Részvénnytársaság”-nak kell szerepelni. A csomagolt szőlő féderes kocsin szállítandó a vasúthoz. A feladással egyidejűleg a szövetkezeti irodának feladási okmányt (fuvarlevél másodpéldány) egy jegyzék küldendő, mely a feladott kosarak számát, súlyát s a szőlőfajokat tartalmazza.

További utbaigazítások. Azon szövetkezeti tagok, kik a csomagolásban nem bírnak kellő jártassággal, a szövetkezet irodájában utbaigazítást nyerhetnek a csomagolásnál követendő eljárásra nézve, valamint megtekinthetik ott a csomagoláshoz legalkalmasabbnak talált kosarakat és ládákat is.

A szőlő- és gyümölcstermesztők szövetkezete — mint látjuk — nagyban megkönnyíti a szőlő értékesítést, érdemesnek tartjuk tehát felmüteni azt, hogy esemegszőlőtermesztőink, ha szőlőjüket biztosan akarják értékesíteni, ezt a szövetkezetbe való belépéssel legkönnyebben érhetik el.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
OMGE. közleményei.	1327
Mi legyen a buza ára?	1327
Gazdasági egyesületek mozgalmá.	1334
A szőlő szedéséről, csomagolásáról és szállításáról.	1334
Takarmanyozas.	
A takarmanyozasról.	1328
Dohánytermesztés.	
A párisi kiállítás dohányai és dohánygyártmányai.	1330
Állattenyésztés.	
Védjük sertésállományunkat a gümökör ellen.	1331
Baromfitenyésztés.	
A baromfitermékek jobb értékesítésének módzatai.	1331
Levelszekrény.	1332
Vegyések.	1335
Kereskedelem, tőzsde.	1337
Szerkesztői üzenetek.	1338

Czim- és rendjeladományozások. Ő fel-sége a király Fodor Elek ardió földbirtokosnak érdemei elismerésül a királytanácsosi czimet, Szabó István pinnyei gazdasátszinek és Dely Mátás tiszapolgári községi állatorvosnak sok évi buzgó szolgálatai elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

Termeseredmények. A földmivélsügyi miniszternek e hónap 10-éről keltezett jelentése a termeseredményekről legjobban megközelítheti a tényleges eredményt, mert hiszen az ország legnagyobb részében folyamatosan van a cséplés. Biztosan megiehet tehát már állapítani, hogy az idei gabonatermés a rozs kivételével jóval kisebb a múlt événél s biztosabban lehet tudni a kvalitást is. E szerint a buza súlykvalitása vidékenként nagyon különböző, az átlagminőség nagyobbára 76—79 kg-ra becsülhető; a különböző országrészek szerint pedig mintegy 74—82 kg-nyi súlyhatárok között ingadozik az idei buza súlyszertint minősége. A rozs átlagos sulya 70—72 kg-ra, az árpa sulya 62—65 kilogrammra és a zab átlagos sulya 43—45 kilogrammra becsülhető. Ami a termeseredmények országos összesítését illeti, összehasonlítva az idei termést a tavalyival, a következő képet nyerjük:

V i d é k	Augusztus 10-én várható		1900. évi
	átlagos	összes	
	m é t e r m á z s a		
	buza:		
Duna balpartja	6:12	2.339.200	2.502.417
Duna jobbpartja	6:70	6.720.150	6.739.058
Duna-Tisza köze	5:86	7.421.700	8.686.033
Tisza jobbpartja	5:64	2.284.200	2.446.943
Tisza balpartja	6:11	5.249.000	5.589.780
Tisza-Maros szöge	5:55	6.647.400	8.958.844
Erdélyrészi várm.	5:34	3.121.300	3.511.116
Összesen:	5:91	34.782.950	38.434.171
Julius 30-án volt	5:92	34.835.500	
	Rozs:		
Duna balpartja	5:74	1.592.000	1.459.146
Duna jobbpartja	6:20	3.295.000	2.976.806
Duna-Tisza köze	5:70	2.359.400	2.521.014
Tisza jobbpartja	5:51	1.134.600	967.765
Tisza balpartja	5:48	1.861.000	1.732.278
Tisza-Maros szöge	5:74	372.500	406.934
Erdélyrészi várm.	5:44	937.000	1.064.177
Összesen:	5:75	11.551.500	11.128.120
Julius hó 30-án	5:74	11.507.200	
	Zab:		
Duna balpartja	5:02	1.106.100	1.124.680
Duna jobbpartja	5:78	1.741.600	1.939.625
Duna-Tisza köze	6:42	2.099.900	2.453.591
Tisza jobbpartja	5:16	1.367.900	1.197.041
Tisza balpartja	5:22	1.049.000	1.033.034
Tisza-Maros szöge	6:44	1.074.500	1.116.423
Erdélyrészi várm.	5:52	1.417.600	1.433.344
Összesen:	5:67	9.856.600	10.297.738
Julius 30-án volt	5:55	9.652.800	
	Árpa:		
Duna balpartja	5:96	2.815.700	3.032.447
Duna jobbpartja	6:02	2.685.600	2.748.658
Duna-Tisza köze	5:90	1.815.600	2.328.637
Tisza jobbpartja	5:15	1.159.700	1.327.901
Tisza balpartja	6:09	977.000	1.091.735
Tisza-Maros szöge	6:55	637.500	714.541
Erdélyrészi várm.	5:29	432.300	486.909
Összesen:	5:87	10.523.400	11.730.828
Julius hó 30-án volt	5:65	10.128.400	

A kivándorlás ellen. Annak idején említettük, hogy a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület feliratot intézett a képviselőházhoz, melyben a kivándorlás ellen kér intézkedéseket. A felirat bevezetésében kifejezi a kivándorlás okait, amelyek eleinte gazdasági természetűek voltak s amely az országnak csupán inségesebb vidékeiről szedte áldozatait. Most már azonban egyes kétes hírű kivándorlási ügynökségek, köztük a *La Luque Americana* olasz hajótársulat fanasztikus ígéretekkel csábítja kifelé a

magyar parasztot s ez az oka, hogy az ország olyan termékeny vidékén, mint a Rábaköz, oly mérvet öltött a kivándorlás, hogy alig van már ott község, amelynek lakosságát a kivándorlás láza ki ne kezdte volna.

A törvényhozásra hárul a feladat — mondja a felirat — hogy szabályozza a ki- és bevándorlás ügyét. A külföldi közgazdasági tudósítókhoz hasonlóan ügynökségek volnának szervezendők Amerika egyes pontjain. Ez ügynökségek feladata volna, hogy a magyar kormányt tájékoztassa az Amerikában élő magyar állampolgárok viszonyairól, szükségleteiről; hogy részükre munkát közvetítsen az amerikai hatóságok segítségével, mint ahogy a new-yorki Magyar Egyesület teszi; hogy egyuttal kivándorlóinkban a magyar hazához való tartozás érzetét állandóan ápolja s alkalmas pillanathoz hazajutásuk útját is egyengesse. Hogy a visszatelepítés nagy munkája könnyebben lehetővé váljék, az alkotandó törvényben gondoskodni kellene arról is, hogy minden község és törvényhatóság törzsönnyvet vezessen a kivándorlótokról, amely törzskönyvbe följegyzendő volnának Amerikában élő véreink személyi viszonyai. Belső tartalmát a kivándorlási törvénynek olyan intézmények megteremtésében kell keresnünk, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar népet ide csatolják a haza rögéhez. Ahonnét az inség hajítja el az embereket, ott *mielőbb meg kell teremteni a kis ember ekzisztenciáját*, állami telepítéssel, közmunkával, *let-minimum adómentességével, uszora kiirtásával*. Ott pedig, ahol nem a megélhetés lehetősége hiányzik, mint a Dunántul legtöbb vidékén, ott parcellázással, a nép földéhségének lehető kielégítésével, a pálikamérések számának a korlátozásával, a nép gazdasági nevelésével, takarékosági hajlamainak felébresztésével terményértékesítő és fogyasztási szövetkezetek létesítésével.

Gyapjuaukeziók. Az idei gyapjuaukeziók második sorozatát f. é. szeptember hó 18-án és 19-én tartja meg a Heller és társa cég. Az aukeziók határidejének kitűzésénél tekintettel voltak a katonapostgyárosok őszi szükségletének beszerzési idejére valamint a báránygyapjuk elkészülésére is. A középfinom és finom báránygyapju, különösen jól sikerült mosás esetén, az idén nagy keresletnek fog örüdeni, úgy hogy termelőink annak felkűdésével kielégítő eredményt fognak elérni.

A szarvasmarhatenyésztés fejlesztése a Felvidéken. Egán Ede, a hegyvidéki kirendeltség megbízottja felterjesztéssel élt a földmivélsügyi miniszterhez, hogy amennyiben Ung vármegye felvidékén a borzderes faj tenyésztésétől a nép idegenkedik s inkább a tarkaszörű kisebb fajt kedveli, annak megállapítására, hogy tényleg mely faj marhaállomány tenyésztése volna itt kivanatos, egy érdekeltégi értekezlet tartatnék. Ezen értekezlet augusztus hó 24-én fog Ungvárt, a vármegye központjában megtartani, melyre földbirtokosok, állatorvosok, lelkesek és a járási tisztviselők köréből lettek a vármegye alispánja által többen meghiva s ez alkalommal lesz a vármegye felvidékén követendő szarvasmarha-tenyészirány véglegesen megállapítva.

A gazdasági népkönyvtárak. Ez idő szerint 870 gazdasági népkönyvtár van már az országban, melyeket a földmivélsügyi miniszter a gazdasági szakismereteknek a nép között való terjesztésére felállított. Ezek olvasottságáról a következő statisztikát állították össze. A múlt télen a könyvtárnak 228.387 olvasója volt. Magában Szabolcsban 30.954 ember fordult a népkönyvtárakhoz ingyen olvasniért. Erdekes kulturadat, amely igazolja, hogy a magyar nép szeret olvasni, művelődni.

A gyümölcsküldemények kimeletes kezelése. A kereskedelmi miniszter rendeletet intézett valamennyi postahivatalhoz, amelyben felhívja őket, hogy a gyümölcszállítási idény beálltával a gyümölcsöt, főleg a szőlőt tartalmazó csomagokkal a legkimeletesebben banja-

nak, azokat ne dobálják, ne halmozzák rendszertelenül egymásra, hanem a gyümölcskosarakat fenékel lefelé kétoldalt fogják s így adják óvatosan kézzel-kézre, a kosarakat ne ferdén oldalvást vagy élükre állítsák, hanem fenékel lefelé s lehetőleg a többi küldeményektől elkülönítve helyezték el: kerüljék a rakásra való felhalmozást, nehogy a küldemények összenyomódjanak.

A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben 1894-ben végzett hallgatókat arra kéri az 1904. évi tízéves találkozó előkészítő bizottság, hogy a közös megegyezés folytán és a további teendők megtétele céljából tartózkodásukat, illetve lakóhelyük és állapotuk a közel jövőben a bizottság elnöke: *Agh Endrével* (Budapest, IX. Köztelek) tudatni sziveskedjenek.

A ruthén-kérdés és az alföldi munka. A ruthén-kérdés során felmerült azon gondolat, hogy az aratás beálltával ama vidékekre, hol munkáshiány van, ruthén munkásokat küldjenek az idén, teljesen bevált. Azon ruthén munkások, kik az Alföldön bevégezték az aratást, keresményükkel visszatértek családjukhoz s megélhetésük a tél idejére ily módon részben már biztosítva van. A szegény nyomorgó nép nagyon meg van elégedve ezzel az intézkedéssel, viszont a foglalkozást nyújtó birtokosoknak is teljesen megfelel-e kitartó munkájuk. A jövő esztendőre az ország különböző vidékeiről, hol a helybeli munkások nem elégítik ki teljesen a szükségletet, jelentést fog kérni a szolvai kirendeltség s mindenhol ruthén munkásokat fog küldeni, kikre nézve a segítség és támogatás eme nem valóban áldásos. Különben az idén már Dunán túl is végezték ruthén munkások az aratást.

A németországi szövetkezetek kongresszusa. A németországi szövetkezetek az idén augusztus 21-23. napjain tartják általános kongresszusukat. *Lajos* hajor herczeg diszelnöksége mellett. A napirend rendkívül tartalmas, az első két napra nem kevesebbet, mint huszonnégy előadást jelentettek be, amelyek a szövetkezeti tevékenység minden ágát érintik. A szövetkezeti kötelek elnöke, báró *Soden* a bajorországi szövetkezetek történeti fejlődéséről tart előadást, egyéb előadások a szövetkezetek életében fontossággal bíró jogi momentumokkal foglalkoznak. Az előadások legérdekesebb sorozata azonban az, mely a németországi fogyasztási és értékesítő szövetkezetek működését ismerteti. A gabona-, állat- és tojásértékesítő szövetkezetek eredményéről *Brockhausen* mezőgazdasági tanácsos, *Ring* országos képviselő és *Zollhofer* gazdasági tanító fog beszámolni. Külön érdekezőek a tejszövetkezetek jelentőségét, a nagyvárosok tejszükségletének szövetkezeti uton való ellátását fogják fejtegetni.

Díjkezdmény a Sopronban rendezendő mezőgazdasági kiállításra. A sopronmegyei gazdasági egyesület Sopronban mezőgazdasági kiállítást rendez, mely folyó évi szeptember hó 29-én nyílik meg. Ezen alkalomból az ezen kiállításra rendelt tárgyak és élőállatok után a m. kir. államvasutak összes vonalain, a pécsbarcsi vasuton és a győr-sopron-ebenfurti vasut vonalain a díjszabás I. részében a kiállítási tárgyak és élőállatokra megállapított szállítási

díjkezdményeket engedélyezték az említett vasutigazgatóságok a díjszabásban meghatározott feltételek és módok mellett folyó évi október hó 26-ig terjedő érvényvel.

Egy vajszállító expresszvonat. Hogy milyen hatalmas versenytársa az exportra szállító államoknak Oroszország és Szibéria, leginkább kitűnik abból, hogy Szibériának *Ob* nevű városától, mely a hasonnevű folyónál fekszik, minden héten csütörtökön egy expressz tehervonat megy Rigáig, mely vonat csak hűtőkoscsikból áll és *vajat* visz Szibériából a nevezett balti-tengeri kikötőbe.

Gyümölcsárak Németországban. Frankfurti jelentések szerint e hó elejével a következőleg alakultak a gyümölcsárak Németországban métermázsánként: málna 24 márká; korai körte 10-20 márká; korai alma 10-12 m.; kerek szilva 20 m.; barack 30 m.; őszi barack 30 m.; szilva 10 m.; ribiszke 12 m.; egres 10-5 m.; áfonya 11-75 m.

A segesvári komlóvásár. A segesvári komlószövetkezet, amely tudvalevőleg különösen az erdélyrezi komlótermelés előmozdítására hivatott, augusztus 10-én tartotta választmányi ülését, melyen új tisztikart választott. Elnökké Nagy-Küküllő vármegye főispánját, dr. *Béldy* László komlótermesztőt választották meg, igazgatóvá *Abraham* Lajost és pénztárossá *Wéber* János komlótermesztőt. A gyűlésen határozatba ment, hogy tekintettel az idei jó komlóértékesítési konjunkturákra, az idén is berendezkednek komlóvásár tartásra s támogatására fölkérik a kormányt. Az első vásárt szeptember 5-dikén tartják meg s azontul minden hét csütörtökön. Támogatni fogják az „OMGE.” által október elején rendezendő komlókiállítást s abban való részvételre tagjaikat serkentik. A kereskedelmi kormány által a segesvári pályafőn tervezett komlóraktár eszméjét melegen pártolják. A hazai komlóáralakulás érdekében a külföldi nagy piacokról állandó és hiteles értesítéseket szereznek.

A konzuli közleményekből. *Olasz borkivitel.* A bari konzulatus jelentése szerint júliusban az olasz borpiacon teljes csend uralkodott. A konzulatus kerületéből júliusban 79,749 kg. bort (1900-ban 476,697 kg.-ot) exportáltak a monarchiába és pedig 72,062 kg. fehér és 7687 kg. vörös bort. A szüret eredményét várják be további üzletkötések előtt. A borkivitelről érkező hírek szerint Olaszországnak az idén bővebb szürete lesz a tavalyinál. *Gyümölcskivitel.* Szászországban az idén közepes a gyümölcsstermés. Minden gyümölcsből kevesebb termelt a tavalyinál s ezért előreláthatólag a szász gyümölcs, a mely elszokta árasztani Francia- és Angolországot, az idén nem fog a világpiacon dominálni. Szilvából Szászországban mérsékelt termés várható. Körte kevés lesz de jó. Az almatermés némely vidéken bő, másutt gyenge. Barack gyöngén termelt.

Tenyészállatdíjazások. A *Csanádmegyei gazdasági egyesület* szeptember 1-2-án a makói ipari és gazdasági kiállításon ló-, szarvasmarha-, sertés- és baromfi-díjazást rendez, amelyen számos állami és egyleti pénzdíj kerül kiosztásra. Elő lesznek vezetve: a lódíjazásra 1, 2, 4 éves

kancacsikók, nemkülönb 1, 2, 3, 4 és idősebb ménék, amelyek állami és kiállítási oklevéllel lesznek kitüntetve, a pénzdíjazásra kancacsikók és anyakancák szopócsikóval. A szarvasmarha-díjazásra elővezethetők magyar fajú szép borjastehenek, hároméves bikák és üszök. Nyugati fajú borjastehenek, 2 éves üszök és bikák. A sertések díjazására mangolicza tenyészkocák és egyéves tenyészkocák és egyéves tenyészkocaszüldők. Az állami díjakra csupán kisczagdák állatjai pályázhatnak, míg az egyleti díjakra egyleti tagok állatjai. A *Biharmegyei gazdasági egyesület* szeptember hó 8-án Belényesen és szeptember hó 15-én Berettyó-Ujfalu-ban rendez állatkiállítást, amelynek célja a biharmegyei ló és magyarfajú szarvasmarha tenyésztésnek fejlesztése. A kiállításon biharmegyei birtokosok, illetve kisczagdák tulajdonában lévő ló és szarvasmarhák lesznek jutalmazva. Pénzdíjat csak kisbirtokosok nyerhetnek. Nagybirtokosok és gazdatisztek állatjai dísz- és dícsérolklevéllel tüntetettek ki. Az állami díjakat a földmívelési miniszter adományozta. Bejelentések a belényesi kiállításra szeptember 8-ig, a berettyó-ujfalusi szept. 15-ig az illető községek előjáróságához intézendők.

Amerika gabonatermése. A legutóbb közzétett washingtoni hivatalos jelentés szerint Amerikában a tengeri és tavasi buza az idén nagyon rosszul fog fizetni. Az idei tengeri termést a hivatalos jelentés 749 millió hektoliterre becsüli, a tavasi buzát pedig 871 millió hektoliterre. Amerika tengeri termése évtizedek óta nem volt olyan gyenge, mint az idén s 33 százalékkal marad a legutóbbi évtized átlaga mögött. Egyes államokban, mint pl. Missouri-ban a tengerit még július 1-én 70%-ra bebecsülték, augusztus 1-én már csak 29 százalékra; Kansasban a kilátások július 1-től augusztus 1-ig 74 százalékról 19 százalékra, Nebraska-ban 88 százalékról 36 százalékra szálltak le. A tavasi buzában 14,7%-ra teszik a esőkkenést. A nagy hőség és a tartós szárazság árpában és zabban is sok kárt tett s az árpatermést 24,3 millió, a zabtermést 221,8 millió hektoliterre becsülték. Sajátosság, hogy Amerikának az idén rendkívül fényes őszi buza termése mellett nagyon gyöngye tengeri és aránylag gyöngye tavasi buzatermése lesz. Amerika buzafölöslegéből első sorban Franciaország és Németország fogják szükségletüket fedezni; előbbinek ugyanis gyöngye, utóbbinak meg éppen rossz termése van az idén. Amerika már meg is kezdte a buzakivitelét; s mult heti kivitele 25 millió hektoliterre rug. A tengerit illetőleg másként áll a dolog, az alsó dunai országok kivételével Európában alig van ország, mely kukoriczából többet-kevesebbet nem volna kénytelen importálni. Eddig az európai államok legtöbbször Amerikából importáltak kukoriczát, hogy az idén képes lesz e Amerika ugyis csekély terméséből az európai behozatalt fedezni.

Szerb marhakiviteli tilalom. Ismertettük legutóbbi számunkban a f. hó 8-án a budapesti vásárra felhajtott szerb állatszallítmány-nak zár alá helyezését és kényszerlevégését. Említettük azt is, hogy a földmívelésügyi kormány a legmesszebbmenő ovóintézkedést tette

meg s egyuttal kerületből a sz tiltotta. Ezenkiv breskai, báziási ez irányban a le csot kapják. Mí olvassuk. Szerb megfelelően ma s egy rendezte szerb kormányból való kivite mánynak nem le szerb kereskedő sodtak. Különbe Szerbia ebbeli d marhabehozatali kedő bizonytal vára, mert bizony val csak károsod

Egy mód
A szakirodalomb vonatkozó adato elmúlt években szanak és onn ekek technikai i az utóbbi évekk amelyek a szakk messze túlhalad amely a helyi viz struálva, mai na felder Manó ur nyult be, ahol *Forster & Co.* szántó ekével július 29-től aug nap alatt 135 12" mélyre vag = 30 magyar ért el.

Magyar Th
phors., ebből kb 75% porfinom, 8 legolesobban ajá gyárak központi utca 25.

Megjelent
sági Egyesület* *Uzleti berendezés* által kiintetett Irta: Wiener uradalom üzleti az egyes üzleti részletes adatok könyv ára po krajczár. Megr inténdendők.

Podgyász-
megjelölése a f államvasutak ig nagyobb árufor telve felkéri az hogy ugy saját, és gyors lebony feladott *uti pod* egyéb darabaru czimzett nevet, maga részéről fe

A czim le kolatra, vagy az ragasztandó pap tendő fatáblács papirlemeze irar

A közönség mellett a pod szállítását és megkönnyíti és szerez magának deményeknek a igen rövid idő a leg előforduló lások a lehető senek és helyrei

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari
magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz., és VI., Andrássy-ut 23. sz.

Ajánl és vesz:

biborherét, homok (szöszös) bükkönyt (Vicia Villosa) őszi borsót, őszi bükkönyt, tavaszi repczét, őszi repczét, (káposzta-repczét), mustármagot, csibehurt.

meg s egyuttal távirati intézkedésre a belgrádi kerületből a szarvasmarhák behozatalát megtiltotta. Ezenkívül a zimonyi, mitroviczai, belobreskai, báziási és orsovai belépő állomások ez irányban a legszigorúbb utasítást és parancsot kapják. Mint egy félhivatalos értesülésből olvassuk. Szerbia a magyar intézkedésnek megfelelően marhakiviteli tilalmat bocsátott ki s egy rendelettel ideiglenesen megtiltotta a szerb kormány a szarvasmarháknak Szerbiából való kivitelét. Oka erre a szerb kormánynak nem lehetett, már azért sem, mert a szerb kereskedők intézkedéseinkből nem károsodtak. Különben mi csak örvendeni tudunk Szerbia ebbeli duzzogó politikájának. A szerb marhabehozatalnak hasznát az az egy-két kereskedő bizonytalansággal odaengedi állattenyésztőink javára, mert bizony a szerb marhák behozatalával csak károsodott a mi állattenyésztésünk.

Egy modern gőzeke munkaképessége. A szakirodalomban a gőzeke munkaképességére vonatkozó adatok természetesen a régebbi elmúlt években szerzett tapasztalatokon alapszanak és onnan származik az, hogy a gőzekek technikai irányban való tökélyesítésével az utóbbi években oly eredmények értek el, amelyek a szakkönyvekben előforduló adatokat messze túlhaladják. Hogy egy modern gőzeke, amely a helyi viszonyoknak megfelelőleg van konstruálva, mai napság mit végez, legutóbb Herzfelder Manó ur Pusztai-Póó-i uradalomban bizonyult be. ahol egy 20 lóerős gőzeke John Fowler & Co.-tól egy négy barázdás mélyszántó ekével csak-csak kerettel, folyó év július 29-től augusztus hó 3-ig, tehát 6 munkanap alatt 135 kat. hold területet szántott fel 12" mélyre vagyis naponként 22½ kat. hold = 30 magyar hold átlagos napi teljesítményt ért el.

Magyar Thomassalak. 17—20% öszsophosphors., ebből kb. 80% cizitromsavban oldható, 75% porfinom, 80 kilogrammos ingyen-zsákban legolcsóbban ajánl a kartellen kívül álló Sátorgyárak központi irodája: Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 50 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Podgyász- és darabárú-küldemények megjelölése a feladók részéről. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a nyári utazási és nagyobb áruforgalmi időszak beálltával ismételve felkéri az utazó- és szállítóközönséget, hogy ugy saját, mint a vasuti szolgálat pontos és gyors lebonyolítása érdekében a szállításra feladott uti podgyáson a rendeltetési állomást, egyéb darabárúkon pedig ezenkívül még a címzett nevét, polgári állását és lakását a maga részéről feltüntetni sziveskedjék.

A cím legalkalmasabban magára a burkolatra, vagy az arra egész terjedelmében ráragasztandó papírra, esetleg a darabhoz erősítendő fatáblácskára, bórdaóra vagy erős papírlemezre irandó.

A közönség a vasut ily irányú támogatása mellett a podgyász, illetve darabárú helyes szállítását és pontos kiszolgáltatását nagyban megkönnyíti és gyorsítja s különös biztosítékot szerez magának arra, hogy a nagyszámu küldeményeknek a vasuti közegek által aránylag igen rövid idő alatt végzendő felvételénél esetleg előforduló téves bárczázások és elhurcolások a lehető legrövidebb idő alatt kiderítenek és helyreigazítottassanak.

NYILTTÉR.*)

Szuperfoszfátot,

Kénsavas-kállit, kénsavas-ammont,

Kovavas-kállit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,**Kainitot,****40%-OS kálitrágyasót**és egyéb műtrágyaféléket elismert
különböző minőségben legolcsóbban szállít**„HUNGÁRIA“**műtrágya, kénsav és vegyi ipar rész-
vénytársaság
BUDAPEST,
V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

1900. évi forgalom: 26000 zsták.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét**a budapesti gyapju-aukceziókra,**

melyek második sorozata

f. év szeptember hó 18. és 19-én
tartatik meg.Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárve-
résli vállalat Budapest, Dunaparti
teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemé-
nyek a M. A. V. öszses vonalain tetemes
díjkezdményben, valamint ingyen
raktározásban részesülnek.Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. S TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatorzsda.

(Guttman és Wahl budapesti termény-
bizományi cég jelentése.)Napijelentés a gabonaüzletről.
1901. augusztus 16.Amerikában az utolsó napokban nehezen fel-
kapaszkodott gabonárák ismét egy csapással vissza-
estek: a mai sürgöny két czentig áresést jelez buzá-
ban, 27/8-ig pedig tengeriben. Természetes dolog tehát,
hogy ebből kifolyólag nálunk ma ismét lanyhább han-
gulat uralkodott és a malmok jobb vételkedve daczára
inkább olcsóbb mederben folyik az üzlet.Készbuza jobb kínálat és ugyanoly vételkedv
mellett ma esendes irányzatot követ: elkelt körülbelül
40.000 mm. néhány fillérrel olcsóbb áron.

Mai eladások:

Uj buza:

Tiszavidéki:

700 mmázsa 80 kg.	16.05	korona 3 óra.
100	80 ⁵	16.20
100	79	16.20
100	80 ⁵	16.30

*) Az e rovat alatti közlöttekért nem vállal fele-
lősséget a szerkesztőség.

300 mmázsa 80 kg. 16.50 korona 3 óra.

400	80	16.30	.	.	.
100	80	16.40	.	.	.
100	80	15.90	.	.	.
100	80	15.90	.	.	.
100	78 ⁵	15.90	.	.	.
150	77 ⁵	15.90	.	.	.
100	76	15.90	.	.	.
200	79 ⁵	16.35	.	.	.
200	79 ⁷	16.30	.	.	.
200	79	16.30	.	.	.
100	79 ⁵	16.20	.	.	.
200	79 ⁵	16.20	.	.	.
100	79 ⁵	16.45	.	.	.
200	79	16.30	.	.	.
200	79 ⁵	16.30	.	.	.
200	79	16.40	.	.	.
300	79	16.20	.	.	.
600	79	16.30	.	.	.
100	79	16.25	.	.	.
200 mmázsa 79 kg.	16.40	korona 3 óra.	.	.	.
200	79 ⁵	16.40	.	.	.
100	79	16.10	.	.	.
100	79	16.10	.	.	.
200	79	16.40	.	.	.
200 mmázsa 79 kg.	16.20	K. 3 óra	.	.	.
1500	79	16.30	.	.	.
100	79	16.—	.	.	.
100	78 ⁵	16.—	.	.	.
100	78 ⁵	16.—	.	.	.
200	77 ⁵	16.—	.	.	.
100	78 ⁵	16.30	.	.	.
100	80	16.30	.	.	.
100	78 ⁵	16.15	.	.	.

(Az árak 50 kg.-ként koronaértékben értendők.)

Rozs (új) jobb kínálat mellett szintén változatlan.
Azonnali szállításra 13—13.40 koronás árak érhetőek el
budapesti egyenértékben.Takarékpénztár továbbra is nagyon elhanyagolat-
tatik. Budapest 12.50—12.60 között jegyeztek.
Kivitelre csakis jobb minőségű tiszavidéki árut
keresnek és 13 koronáig fizetnek az állomások, de az
erős kínálat következtében nagyon ventatottan megy
az üzlet.Zabban az irányzat valamivel kellemesebb, árak
nem változtak. Minőség szerint helyben 13.10 koronáig
jegyzünk. O zab már nem került piacra.Tengeri változatlanul esendes irányt követ és
budapesti egyenértékben azonnali szállításra 10.50—60
koronával, Kőbányán pedig 10.70 koronáért értékesíthető.**Szeszüzlet.**A szeszüzletben e héten főleg kontingens nyers-
szesz iránt volt élénk érdeklődés és nagyobb kötések
létesültek is későbbi szállításra. Elkelt finomított szesz
nagyban adózva 115.50—118.50 kor., adózatlanul sza-
badraktárra szállítva 45.50—46.— korona, élesztőszesz
adózva 116—117 korona, denaturált szesz hordóstul
33 kor. helybeli gyáraktól.Vidéki szeszfinomítók részéről finomított szesz
adózva 115 kor., adózatlanul szabadraktárra szállítva
44—44.50 kor. volt ajánlva és több tétel zárulva
is lett.Galicziából adózott finomított szesz 112—112.50
kor., denaturált szesz hordóstul 31.—31.50 kor. aján-
lottak gyéribb vételkedv mellett.Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-
szesz 39.—40.50 koronáig kelt el ab termelő állomás
új termelési időszakban szállítva.A kontingens nyersszesz ára Budapest 42.—
42.50 K.Bécsi jegyzés 41.—41.40 korona kontingens
nyersszeszért.Prágai jegyzés 110.50—110.5⁵ korona adózott és
37.50—.— korona adózatlan szeszért.Triestri jegyzés 14.50—14.75 korona kiviteli
szeszért, 90% hektoliterje.Kivitelre több kocsiakomány finomított szesz
vásárolva, mely Dél-Frökörszág felé lett szállítva.Budapesti heti jegyzés: nagyban kicsinyben
korona korona

Finomított szesz	115.50—118.50	117.50—118.50
Élesztőszesz	117.—117.50	118.—118.50
Nyersszesz adózva	114.—114.50	115.50—116.50
Denaturált szesz	33.—34.—	34.50—35.—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bér-
mentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénz
fizetés mellett értendők.**Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.)**Az elmúlt héten az őszi vetőmagvakban elég
élénk forgalom fejlődött ki. A nagymérvű keresztes-
désék után itélve, különösen őszi borsóban mutatkozik
nagy szükséglet és az eddigi rendelkezések révén is már
nagyobb mennyiségek kerültek eladásra. Meglehetősen
kereslete volt továbbá homoki búkkönyvek, luczernának
és bíborherének. Vörös here-magban állítólag már elő-
vették is köttettek a spekuláció részéről, mi azonban
még megerősítésre szorul: mert a termelők az ily elő-
zetes eladásokba az eddigi gyakorlati tapasztalatok
következtében alig akarnak belemenni.

Hedrich és Strauss „Királymalom“ üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. 1901. augusztus 16-án.

Table with columns: Szám, 0, O/I, I, WR, II, II/B, III, Ár: Kor. 22.40 21.80 20.80 20.60 19.30 17.— 14.30

Table with columns: Szám, 0, 1, 2, 3, 4, Ár: Kor. 23.— 22.— 21.— 20.— 18.50

Áraink 100 kg-ként, helyben, elegysúly tisztasúlynak véve, zsákkal együtt értendők.

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek“ részére. Budapest, 1901. aug. 15-én.

Table with columns: Sz., 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7 1/2, Ár: 25.20 24.40 23.60 22.80 22.20 21.80 20.60 18.40 15.60

Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek“ részére. Budapest, 1901. aug. 15-én. Netto-árak 100 kg-ként, Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákkostul. Kötellezettség nélkül.

Table with columns: Szám: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, Ár K.: 25.20 24.40 23.60 22.80 22.40 21.40 20.80 18.60

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1901. augusztus 16-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 84 szekér réti széna, 95 szekér muhar, 37 szekér zsupszalma, 6 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lőhere, sarju stb.) 400 zsák szecska.

A forgalom lanyba. Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440—600, muhar 400—500, zsupszalma 280—340, alomszalma 260—290, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny —, lőhere 600—600, luczerna —, köles —, sarju 440—500, szalmaszecska 400—400. Összes kocsiszám 230. Összes súly 322000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarumarhavásár. 1901. aug. hó 14-én. A székesfővárosi köztisztviselők és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 944 db, eladatott — db, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai drb, eladatott — drb, növendék előborju 23 db, eladatott — drb, élő bárány 28 db, eladatott — db; leölt belföldi — drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tirolai — drb, eladatott — drb, bécsi leölt — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, leölt bárány — drb, eladatott — drb, élő kecske gödölye — drb, eladatott — drb.

Budapesti gazdasági és tenyészmurhavásár. 1901. évi aug. hó 14-én. (A budapesti köztisztviselők és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhajtott: 225 drb, ugymint: jármos ökör első minőségű — drb, közép 2 darab, alárendelt — darab. Fejőstehen: fehér — drb, tarka 158 darab, tenyészbika — drb, tarka tinó — drb, fehér — darab, jármósivály 12 drb, bonyhádi 53 darab, hizlalni való ökör — darab, ősző fehér — darab.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. aug. 14-én. (A budapesti köztisztviselők és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

Felhajtott: 2224 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 822 darab magyar és tarka ökör, 561 darab magyar és tarka tehén, 538 drb szerbiai ökör, 76 drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 138 drb bika és 89 drb bivály.

Budapesti lovásár. Bpest, 1901. augusztus 14-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)

A vásár forgalma gyenge volt. Felhajtott összesen 375 db. Eladott 224 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 10 db, eladatott 4 db, 380—500 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 6 drb, eladatott 2 drb, 350—400 K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 18 drb, eladatott 6 drb 240—300 K.-ért, igaz kocsiló (nehéz nyugoti faj) 10 drb, eladatott — darab K.-ért, ponyva — drb, eladatott 0 drb.

Köbányai sertésvásár. 1901. évi aug. hó 17-én. (Első magyar sertésüzemelő-társaság telefonjelentése a „Köztelek“ részére.)

Az üzem csendes volt. Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320—380 kilogrammos nehéz 89—90 fillér, 280—300 kilogrammos nehéz 89—90 fillér, öreg 300 kg. tuli 80—82 fillér, vidéki sertés könnyű — fill., szerb 85—89 fillér, román — fill., tiszta kgr. páronkint 45 kgr. ételsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. — Elősegítések: Tengeri (6) 11.20 korona, árpa (6) 13.40 korona Köbányán átvéve. — Helyi állomány: aug. 9-én maradt 46901 darab. — Felhajtás: Belföldről 624 darab, Szerbiából 936 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 1560 drb. Főösszeg: 48461 drb. Állomány és felhajtás együtt — drb. — Elhajtás: budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1186 drb, belföldre Budapest környékére 1244 darab, Bécsbe — drb, osztrák tartományokba 940 drb, Ausztriába — drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 3378 drb. A szappangyárakban feldolgozott 1 darab, szállásokban elhullott — darab, waggonokból kirakott hulla 2 drb, borsókásnak találtatott 5 drb, összesen 7 darab. Maradt állomány 45083 darab. A részvényszállásokban 14017 darab van elhelyezve. Az egészségi és tranzitállásokban maradt aug. 9-én 3510 darab. — Felhajtás: Szerbiából 936 drb, Romániából — drb, összesen 4446 darab. — Elhajtás: 2012 darab, maradt állomány 2434 darab és pedig 2434 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szemlélés jan. 1-től máig 213 darab a fogyasztás alól kivonatolt és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

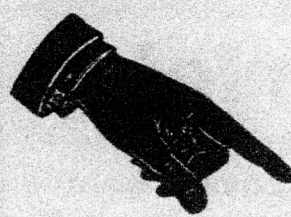
Table with columns: Aug. 17., Aug. 21., Aug. 21., Aug. 23., Aug. 23., Aug. 26., Aug. 27., Aug. 29., Szept. 2., Szept. 10., Szept. 12., Okt. 8., Okt. 10., Nov. 18.

Szerkesztői üzenetek.

Br. P. O. urnak. R. A. uradalmában lefolyt aratási ünnepről lapunk 61. számában már megemlékeztünk. Tudósítása későn érkezett. I. Gy. urnak. Győr. Magyar fajta sertéseket a közölt gazdaságoknál kivül beszerezhet. Wertheimstein Alfrédnél Nagyvárad, Könyveskert Herman báró uradalmából Kis-Szántó u. p. Bors (Biharny), Harkányi Frigyes bárótól Tarta-Harkány. S. M. urnak. Hejyben. A salakliszt alatt lisztfinomságra örölt Thomassalakot kell érteni; mihelyt azonban a Thomassalakot idegen anyagokkal keverjük, az többé sem Thomassalaknak sem pedig salaklisztnek nevezni nem lehet, hanem legfeljebb kevert salaklisztnek, vagy kevert Thomassalaklisztnek, mely Thomassalakliszt név alatt forgalomba nem hozható. S. D. urnak. Réthe. Múltan nálunk üresedésben lévő állások nemesnek előjegyezve, azért azt ajánljuk, hogy hirdetést tegyen közzé. S. A. urnak. Bókány. Furduljon kérelmével az illetékes pécsi állattenyésztési felügyelőséghez. H. Gy. urnak. Pa-Peres. A seprőcirkok természetéről és értékesítéséről a „Köztelek“ folyó évi július havi 31. számában jelent meg egy cikk, amely megadja a kívánt felvilágosítást.

Mezőgazdák figyelmébe! Ellsmert kifünő hazai gyártmány! 1600 gőzcséplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, VÁCZI-UT 19. SZÁM. Gőzcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lőerejük. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjük minden szakbavágókérdésel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

HYDRA **HYDRA**
Legmegbízhatóbb és legjobb
a szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér
teljesen zárt falu hajlékony acéltömlőből.
Hajlékony, ruganyos és nem törékeny.
Szakértők véleménye szerint jobb magvezető-
cső nem is képzelhető.
Kapható: az előkelőbb vetőgépgyárosoknál, valamennyi műszaki és vaskereskedőnél.
Nagybani eladás: Pforzheimi fémtömlőgyár társ.
Magyarországi kizárólagos képviselőinél: **Gál és Fodor** czégnél
HYDRA BUDAPEST, V., Váci-körut 44. **HYDRA**
Szabadalom bitorlás a legnagyobb szigorral üldöztek.
Részletes leirással szívesen szolgál a fenti cég.

Importált eredeti
angol kosok

kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VIII., Külső-Kerepest-ut 1. sz.

Földbirtokosok, gazdák és raktár-
vállalatok stb. fi-
gyelmébe.
Ausztria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert
ponyva-kölcsönző intézmény
ajánl igen csekély kölcsön díj mellett 96 □ mtr. és 48 □ mtr. nagyságu telitett
kazal ponyvákat,
mezei termékek és vasúti waggonok betakarásához, továbbá 12 □ mtr. nagy-
ságu, behordáshoz alkalmas **szekérponyvákat,** miáltal saját ponyvák
költséges beszerzése megtakaríttatik. Ugyazintén
zsákok is kölcsönöztetnek
igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyanitt legolcsóbban szerezhethet-
ők be új és használt 726
telitett ponyvák,
valamint **szekérponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélküli** egy
daraból szöve csinált ponyvák 16 korona, továbbá új és használt
zsákok minden nemből, gabona, faszén, liszt és
korpás zsákok stb.
Legolcsóbb beszerzési forrás.
Öcska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.
NAGEL ADOLF
Budapest, V. Arany-János-utca 12.
TELEFON. 35-92. Sürgöny-czim: Nagel Adolf, Budapest.

Őszi vetésre ajánljuk
diószeghi óriási buzánkat,
mely már igen elterjedt s melynek **eredménye** a
hozzánk érkezett összhangozó értesítések szerint általában
a **legnagyobb megelégedést keltette,** miután
a **rozsa elleni ellenálló képességét nagy**
mértékben igazolta.
Becsés megkeresések
Diószeghi cukorgyárhoz
Diószegh (Pozsony megyében) intézendők. 4298

BECK és GERGELY

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-ÚT 12. SZ.

GAZDASÁGI GÉPEK

RÚSTON-GŐZGÉPELŐK

BENZIN-MOTOROK

GŐZGÉPEK

GŐZEKÉK

Eladó uradalom.

Vasutállomás, közepette **Budapest, Bécs és Grácz-**
nak. Buza, répatalaj. Erdőség, nagy és kis vad. Brillians
tőkeelhelyezés. 4436

Ára 525,000 frt. Kedvező fizetési feltételek.

Ajánlat „Rente 6-8” alatt a kiadóhivatalba kérétek.

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI. ker., Teréz-körut 3. sz.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin” dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisók és kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Haszonbérlet.

Kötelek községben — Szolnoktól két óranyira — gróf Sermage Arthur **500 magyar holdas birtoka** lakóházzal és gazdasági épületekkel 1902. október 1-től évi 7000 koronáért hat évre haszonbérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást nyújt **Goór László Kötelek község főjegyzője** és alantírott uradalmi ügyész.

Nagy-Mihály, (Zemplén-várm.) 1901. augusztus 11.

Sulyovszky István, ügyvéd.

Magy. kir. államvasutak.
107644/901 CII.

Hirdetmény.

Nyugotnémet-osztrák-magyar vasúti kötelek, Szász-osztrák-magyar vasúti-kötelek.

(Díjmérséklés petroleum és petroleumfinomítási termékekre.)

A „Verordnungsblatt für Eisenbahnen und Schiffahrt“ 1900. évi 147. számában 3539. tétel alatt és 149. számában 3798. tétel alatt Hütteldorf-Hacking és Nussdorf-ról átmenetileg különböző osztrák határármeneti állomásokig az osztrák-magyar vámhatáron át való kivitelre való rendelkezéssel szállítandó petroleum és petroleumfinomítási termékekre nézve hirdetett díjkezdvezmények vissztérítés útján alkalmazást nyernek Magyarországból a vámkülföldre rendelt és közvetlen fuvarlevelekkel rovatolási- és utirány előírás nélkül feladott küldeményekre nézve is a fenti hirdetményekben foglalt díjkezdvezményekre nézve megállapított egyéb feltételek épségben tartása mellett.

Budapest, 1901. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében is.

(Utányomás nem díjazatik.)

1901. Temesvári kiállítás 1 arany-, 2 ezüst-, 1 bronzérem.
1901. Marosvásárhely, ekebemutató. 6 díszokmány és 1 érem.

Nyári évad.

Alakult 1856.

KÜHNE E.

Nyári évad.

Alakult 1856.

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN

ajánlja:

Legjobb kézi és lókapálókat } répa, burgonya
Töltőgépeket } és kukorica
Osborne-féle hirneves fűkaszalókat, } megmivélésre.
aratógépeket és kévekötőket, szénagereblyéket, járgányos cséplőkészleteket, rostákat, konkolyozókat.

Főraktár:

BUDAPEST,

VI., Váci-körút 57/a.

Legújabb árjegyzék kívánatra ingyen.

TELEFON.
Sürgöny-ozim:
„CERES“ BUDAPEST.

KRAMER LIPÓT

BUDAPEST,

V., Akadémia-utca 10. szám.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsőt, süritett gépkenőcsőt, olvasztott szinifagygyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbololeumot, fedéllakkot, zsákot, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vágó cikket.

Továbbá: **Disznózsirt, szalonnát a legolcsóbb napi árban.**

Szalonnáról lerázott só.

Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánságra készséggel szolgálók.

Actiengesellschaft

Stahlwerke

Weissenfels

ezelőtt Goepfinger & Co.

Weissenfels, Oberkrain.

Szab. aczéldordók.

A dordóban levő folyadék nem veszít súlyából kiszivárgás, felszivódás és apadék által. Nincs tűzveszély.

Petroleum, benzín, festékárak, szpiritusz, olajok, alkáliák stb. részére.

Kapható minden vaskereskedésben.

A szab. aczélláncz, acs. és kir. hadseregénél és a m. kir. honvédségnél, mint nyakláncz van elfogadva.

Amerikai szabadalmazott aczéllánczok

forrasztás nélkül.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

„UJDONSÁG“ Elektromos uton forrasztott lánczok mezőgazdák és iparosok részére.

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Lapunk kiadóhivatalában megrendelhető:

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlálók használatára.

Irta K. Ruffy Pál.

Ára portómentes küldéssel 1 forint 10 krajczár.

Magy. kir. államvasutak
110929/901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évi január hó 1-től számítható két éven át, vagyis 1903. évi december végéig a kiadásában megjelenő „Hivatalos Lap“ szállítást biztosítani kívánván ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező „Hivatalos Lap“ szállítására vonatkozó árszabályok és részletes módok a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyagi és leltár beszerzési A. III. szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. em. 54. ajtó) kaphatók.

Végül megjegyeztetik, hogy a „Hivatalos Lap“ szállítására, természeténél fogva, csak is helybeli cégek pályázhatnak.

Budapest, 1901. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

A magyar kir. államvasutak gépgyárá-
nak lokomobil-csépőgép és „Millennium”
aratógép gyártmányai a párisi nemzet-
közi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a
GRAND PRIX-t nyerték.

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő készleteit, szalmakazalozóit,
„Millennium”

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplőkész-
leteit, Sack-rendszerű, acélöntésű ekéfével ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Superfoszfátok

állati és
ásványi eredetűek,

legelősebb

foszforsavas trágyaszert minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen az őszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákat,
kálicsót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és
kalászos növények alá, **themenai szab. szuperfoszfát-**
gypszet

herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására;
takarmánymeszet stb.

bárhova **versenyképes áron szállít a legszigorubb**
tartalomsvatolás mellett

Kénsav- és
műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau
és Lissek Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

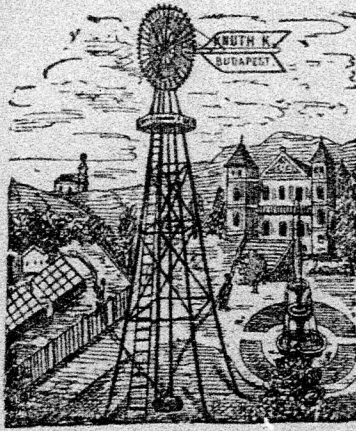
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, lég-
szesz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőz-
tetések, closteték, szivattyúk, vízerőművi emelő-
gépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és pet-
róleum váladékból nyert gázok értékesítését
célzó készülékek létesítését, városok, indó-
házak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok
gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

Diószeghi óriás buzából első utántermelés

dombos talajról túlerett **vetőmag** zsák nélkül

100 kg.-ként 17 koronáért

Nagy-Bélicz állomástól szállítva kapható

Bars-Simonyi gazdaságánál

Bars-Simonyban.

4418

908/1901. szám.

Pályázati hirdetés.

A csákovári m. kir. földmivésiskolánál a tanulók élelme-
zésére 1901. október 1-től 1901. szeptember 30-ig tartó 3 évre
ezennel pályázat hirdették. Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy
kellően béléggel ellátott ajánlatukat a csákovári m. kir. földmivésiskola igaz-
gatóságához **1. évi augusztus hó 31-éig** nyújtsák be, mert később
érkező ajánlatok figyelembe vehetők nem lesznek. Az élelmezésre és egyéb kö-
rülményekre vonatkozó feltételek az iskola igazgatóságánál megtekinthetők.

4398

Juhász Vilmos, igazgató.

Alfa-Separator

Eddigi összes gyártás

250,000 gép!

Több mint 500 első díj!

az „Alfa-Separator” az egyedüli fölözőgép, mely az Alnarpi állami tejgazdasági egyetemen történt
több havi vizsgálat alapján

az idei 19-ik svéd országos mezőgazdasági kiállításon Gefleben július hóban
a legnagyobb kitüntetések:

DISZOKLEVELET és ARANYÉRMET

nyert.

Alfa-Separator Részvénytársaság Budapest, V., Báthory-utca 4. sz.

ÁRLEJTÉS.

A közös hadügyminiszterium a mellékelt jegyzékben felsorolt tárgyak szállítását **nyilvános árlejtés útján** szándékozik biztosítani, mi végből a vállalkozni kívánók ezennel írásbeli ajánlatok tételére hivatnak fel.

Az ajánlattevők által a következők tartandók szem előtt:

I. Csakis osztrák vagy magyar állampolgárok (cégek) ajánlatai vétetnek figyelembe, kiknek szállítóképessége és megbízhatósága minden kétségen felül áll. Azon cégek azonban, melyek a hadsereg részére szállító konzorciumoknak tagjai, ezen árlejtés alkalmával egyáltalán nem vétetnek figyelembe.

A szállítandó tárgyakat okvetlenül belföldön és belföldi anyagból kell előállítani.

A magyar korona országaiból pályázó pályanyertes vállalkozó a szállítandó cikkeket és a hozzájuk szükséges anyagokat, ez utóbbiakat a mennyiben a mintának megfelelő cikkek gyártásához szükséges mennyiségben és minőségben, valamint a Magyarországon kívül jegyzett árakkal egyenlő, vagy olcsóbb árban kaphatók, a magyar korona országában tartozik előállítani, illetve előállíttatni.

II. Azon ajánlattevők, kik a közös hadügyminiszterium előtt korábbi szállítások révén még nem ismeretesek, megbízhatóságukat és szállítóképességüket bizonyítványokkal tartoznak igazolni.

Ily bizonyítványok kiállítására hivatva vannak:

1. A kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetett cégekre nézve azon kereskedelmi- és iparkamara, melynek területén az ajánlattevő cégtelepe van.

2. Azon ajánlattevőkre nézve, kiknek cége törvényszéki bejegyzve nincsen, azon elsőfoku közigazgatási hatóság, melynek területén az ajánlattevő lakhelye van.

Ezen bizonyítványok a kiállításukra hivatott közegek által nem adatnak ki a feleknek, hanem közvetlenül a közös hadügyminiszteriumhoz küldetnek.

A pályázóknak tehát ilyenmódon okmány kiállítására iránt az illetékes kereskedelmi- és iparkamarához (I. foku közigazgatási hatósághoz) idejekorán kérvényt benyújtaniok, melyben:

1. a vezeték- és keresztnév (a cég szó szerinti megjelölése);
2. az üzletág és lakhely;
3. a versenytárgyalás megtartására hivatott katonai hatóság (jelen esetben a közös hadügyminiszterium);
4. az ajánlat benyújtásának határideje; és
5. a szállítandó tárgyak és azok mennyisége pontosan kiteendő.

A végzés, melyet a vállalkozó a folyamodványra kap, az ajánlat-hoz melléklendő.

III. Az ajánlat csakis a mellékelt jegyzékben megnevezett cikkekre szorítkozhatik, és akár egyes tárgyak összességére, akár azok egy tetszés szerinti részére szólhat.

IV. Az összes tárgyak a brünni, budapesti, gráci és bécsi (kaiser-ebersdorfi) ruharaktárakban megtekinthető legutóbb jóváhagyott, lepecsételt minták és leírások szerint szállítandók. A szállított cikkek minőségének az említett minta minőségével legalább is egyenlőnek kell lennie. Oly cikkek, melyekből többféle méret van megállapítva, és melyekre nézve a szükséglet a mellékelt jegyzékben nincs az egyes nagysági osztályok szerint feltüntetve, a nagysági osztályok előírt, vagy pedig a megrendelésnél meghatározandó százalék arányában szállítandók.

A vállalkozók a mintákat az ár lefizetése mellett a fentnevezett ruharaktáraktól megszerezhetik. Azon vállalkozók, kik régebbi szállításokból eredő minták birtokában vannak, saját érdekükben tartoznak meggyőződni a felől, hogy e minták még érvényben vannak-e, mert az esetleg nem az utolsó minta szerint előállított cikkek átvétele feltétlenül ki van zárva.

A vállalkozók által ezen mintákért fizetendő árban a közvetlen beszerzési költségen felül 15% kezelési költség is befoglaltatik.

V. A tábori főzőedények 2 emberre, a bográcsok (casterole), a gyalogsági főző-edényekhez való fedelek, továbbá az evőeszközök fedővel, végül a vizes kannák 1902. évi július hó végeig egyszerre szállítandók, míg az összes többi tárgyak szállítása legkésőbb 1902. évi szeptember hó végeig négy egyenlő részletben akként teljesítendő, hogy a megrendelt mennyiség egy-egy negyedrésze 1902. évi márczius, május, július és szeptember hó végeig lesz beszállítandó.

A közös hadügyminiszterium kifejezetten fentartja magának a jogot, hogy a felajánlott szállítási mennyiségnél kisebb vagy esetleg felével nagyobb mennyiséget rendelhessen.

Ilyen többrendelés az 1902. év folyamán is bármikor történhetik,

mely utóbbi esetben a szállító köteles a többszükségletet a megrendeléstől számított 4 hónap alatt szállítani és erre nézve ugyanazon árak és szerződési feltételek érvényesek, mint az eredeti megrendelésre nézve.

VI. Az ajánlatban, mely a jelen hirdetményhez csatolt minta szerint szerkesztendő, pontosan és érthetően kell kitenni azon ruharaktár nevét, melybe a vállalkozó a beszállítást eszközölni kívánja, továbbá az ajánlott cikkek mennyiségét és megnevezését, végül minden egyes cikknek számokkal és szóval kifejezett árát és a szállítási határidőt.

Ha a hadügyi kormány az ajánlattevőnek a beszállítás helyére vonatkozó kívánságát a szállítás odaitélése alkalmával nem teljesítheti, ajánlattevő a szállítást más vagy esetleg több ruharaktárba is saját veszélyére és költségére tartozik eszközölni.

A szállítóknak egyébként megengedtetik, hogy a tárgyakat az üzlet-helyiségükhöz legközelebb eső ruharaktárban megvizsgáltathassák és azután esetről-esetre saját veszélyükre és költségükre a többi ruharaktárba átküldhessék. A prémciók azonban mindenkor közvetlenül az illető ruharaktárakhoz küldendők.

A ruharaktárakhoz címzett azon vasúti teherszállítmányokra nézve, melyek kifogástalan megvizsgálásuk után a ruharaktár által átvételnek, a szállítóknak visszatérítés útján a katonai díjszabás kedvezménye van biztosítva, mi célból a ruharaktár az illető szállítólevélen igazolja a szállítóknak, hogy szállítmánya a katonai kincstár tulajdonába ment át.

VII. Ha több vállalkozó együttesen pályázik, az ajánlatban határozottan kiteendő:

1. hogy a szállítási feltételes pontos betartásáért egyetemlegesen szavatosságot vállalnak, és

2. hogy ki van felhatalmazva nevükben ezen szállítási ügyletnél a közös hadügyminiszteriummal érintkezni.

Ily közös ajánlat az összes vállalkozók által állásuk és lakhelyük megnevezése mellett vezeték- és keresztnévükkel aláírandó.

VIII. Az ajánlat biztosítására az ajánlott cikkek után követelt árak értékének 5%-a (öt százaléka) bánatpénz fejében a hadtestparancsnokságok székhelyén lévő valamely katonai pénztárnál (fizetési helynél) leteendő.

A bánatpénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban fizethető le.

IX. A bánatpénz lefizetése az összeg és minőségének (készpénz, értékpapír) megnevezése mellett az ajánlatban felemlítendő.

A katonai pénztár (fizetési hely) által a bánatpénz lefizetéséről kiszolgáltatót letéti elismervény a lepecsételt ajánlattal egyidejűleg, de külön év szintén lepecsételt borítékban (a hirdetmény végén lévő minta szerint) a közös hadügyminiszteriumnak beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a borítékba zárt ajánlatokat és a letéti elismervényeket együtt egy borítékba tenni szintén nem szabad, hanem azok külön-külön, de egyidejűleg küldendők be.

A bánatpénz lefizetése végett az ajánlattevők idejekorán, tehát nem az ajánlatok benyújtására kitűzött határnap lejárata előtti utolsó napokban, forduljanak az illető katonai pénztárhoz (fizetési helyhez).

X. Azon ajánlatokat, melyeket a hadügyminiszterium előtt ismeretlen szállítók nyújtanak be, fel kell szerelni azon végzéssel is, melyet a szállítóképességük és megbízhatóságuk bizonyítása céljából beadott kérvényükre hozott és a II. pontban említett kereskedelmi és iparkamarai, illetőleg elsőfoku közigazgatási hatóság részükre kiad. Ugy ezen, mint a többi ajánlatoknak, továbbá a bánatpénz lefizetését igazoló egyidejűleg, de elkülönítve beküldendő letéti elismervényeknek közvetlenül és legkésőbb 1901. évi október hó 15-ének déli 12 órájáig kell a közös hadügyminiszterium iktató hivatalába érkezniök.

XI. A szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek a hadtest-hadbiztoságoknál, a IV. pontban említett ruharaktáraknál, Ausztria és Magyarország kereskedelmi és iparkamaráinál, az osztrák iparosok szövetségénél Bécsben, a budapesti magy. kir. kereskedelmi muzeumnál és az „Országos Iparegyesület”-nél Budapesten megtekinthetők.

XII. Az ajánlattevők ajánlataikban határozottan kijelenteni tartoznak: 1. hogy a szállítási és szerződési feltételeket megtekintették és meg is értették, és hogy magukat azoknak teljesen alávetik, továbbá

2. hogy a kiírt tárgyak mintáit behatóan megsemmisítették és úgy az anyagra nézve, melyből azok készültek, valamint a készítés módjára nézve tüzetes tájékoztatást szereztek maguknak.

XIII. Ha az ajánlatban számmal és szóval kiírt árak közti eltérés van, akkor mindig a szóval kiírt árak az irányadók.

Az ajánlat a vállalkozóra nézve a benyújtás pillanatában a hadügyi kormányra nézve azonban csak akkor válik kötelező erejűvé, midőn a közös hadügyminiszterium a pályanyertes ajánlatának elfogadásáról értesítette.

Az ajánlattevő lemond a visszalépés jogáról, továbbá az osztrák általános polgári törvénykönyv 862. §-ában, valamint az osztrák kereskedelmi törvény 318. és 319. illetve a magyar kereskedelmi törvény 314. és 315 §-ában ajánlatának elfogadására nézve megállapított határidőkről.

XIV. A közös hadügyminiszterium fentartja magának, hogy az ajánlattevők közt szabadon választhasson.

Egyébként egyenlő feltételek mellett azok, kik az ajánlott cikkeket maguk állítják elő (termelők, iparosok) a közvetítő kereskedőkkel szemben előnyt nyerne. Az utóbbiak egyébiránt kötelesek az ajánlatban az általuk szállított cikkek termelési illetőleg beszerzési helyét bejelenteni. (L. ajánlati minta.)

Ha valamely ajánlat nem teljes tartalmában, hanem a felajánlott mennyiség vagy ár leszállításával fogadtatnék el, az esetben tartozik az ajánlattevő az erre vonatkozó értesítés vételétől számított 5 (öt) nap alatt a közös hadügyminiszteriumnál írásbeli nyilatkozatot benyújtani arra nézve, vajjon ajánlatának módosítását elfogadja-e vagy sem?

A módosítva elfogadott ajánlat a vállalkozó részéről is elfogadottnak tekintetik, ha ez a jelzett 5 napi határidőn belül az említett nyilatkozatot egyáltalán nem, vagy határozatlanul tette.

Ha azonban egy és ugyanazon pályázatban különböző cikkekre együttesen tett ajánlatok közül csak az egyik vagy másik fogadtatnék el, ez az ajánlattevőre azonnal kötelező.

XV. Az ajánlattevők tartoznak ajánlatukat teljes, részleges, vagy hozzájárulással módosított elfogadása után a letett bántópenzt a szállítási érték 10%-ában megállapított szerződési biztosítékká kiegészíteni és az írásbeli szerződést, melynek egyik példányát a vállalkozó költségén szabályszerű bélyegekkel ellátandó, megkötni.

Ha valamely pályanyertes ajánlattevő a szerződést aláírni vonakodnék, vagy annak aláírása végett, az e részben hozzáintéztett felszólítás ellenére meg nem jelennék, az esetben a teljes, részlegesen, vagy az ajánlattevő hozzájárulásával módosítottva elfogadott ajánlat a jelen hirdetményhez tartozó szerződési tervezettel együtt fogja a szerződést pótolni.

A fentebbi feltételeknek bármely irányban meg nem felelő, vagy elkésve benyújtott, ugyszintén a táviratilag tett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Bécs, 1901. évi augusztus 1-én.

Cs. és kir. közös hadügyminiszterium.

Ajánlati minta:

A cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak.

1 koronás
bélyeg.

AJÁNLAT.

Én, N. N. lakos ezennel kijelentem, miszerint kész vagyok a cs. és kir. katonai ruharaktárba az alább felsorolt tárgyakat az alább megjelölt mennyiségben, a kitett áráért és határidőben szerződészerűleg szállítani.

A szállítandó tárgyaknak						Szállítási határidő.
mennyisége	megnevezése	ára				
		számmal		szóval		
		kor.	fill.	kor.	fill.	
darab	1	darab				1/4 márczius
készlet	1	készlet				1/4 május
stb.	stb.					1/4 július
						1/4 szeptember

* A tábori főzödények, bográcsok, gyalogsági főzödényhez való fedők, evőeszközök fedővel és a vizes kannákra nézve az ajánlatban szállítási határidővel a hirdetmény V. pontja értelmében 1902. évi július végére teendő ki.

Elismerem

1. hogy a közös hadügyminiszterium által 1731/901. 13. oszt. sz. a. kibocsátott szállítási és szerződési feltételeket megtekintettem és azokat meg is értettem és hogy magamat azoknak teljesen alávetem, továbbá

2. hogy a kiírt tárgyak mintáit behatóan megtekintettem és magamat azok anyaga és kivitele tekintetében részletesen tájékoztam.

Igértem teljesítéséért öt százalékos bántópenzt kezeskedem, mely koronából (készpénzben, értékpapirokban okmányokban) áll, korona, fillérenyi szállítási értéknek felel meg és a külön boríték alatt egyidejűleg betérjesztett letéti elismervény szerint a katonai pénztárnál (fizetési helynél) letétbe helyeztettem.

Az ajánlatban felsorolt cikkeket ^{helyben} (utazás házában) ^{saját gyárában (műhelyemben)} N. N. gyárában (műhelyemben) készítenek.

A megbízhatósági és szállítóképességi bizonyítvány kiállítása iránti kérvényre vonatkozó hivatalos végzést ide csatolom.

Kelt en, 1901. hó n.

(Az ajánlattevő sajátkezű aláírása, (vezeték- és keresztnév.) esetleg a törvényszéki legbejegyzett cég megnevezése).

Az ajánlat borítékának mintája:

A cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak

Bécsben.

N. N. ajánlata ruházati és felszerelési szükségletek szállítására vonatkozólag az 1731/901. 13. oszt. számú hirdetmény folytán.

A bántópenz borítékának mintája:

A cs. és kir. közös hadügyminiszteriumnak

Bécsben.

Letéti elismervény kor. fillérről (készpénzben értékpapirokban, okmányokban) N. N.-nek ruházati és felszerelési szükségletekre vonatkozó ajánlatához az 1731/901. 13. oszt. számú hirdetmény folytán.

Az ajánlat és a letéti elismervény elkülönített beküldését illetőleg figyelni kell a hirdetmény IX. pontjában mondottakra.

A szállítandó tárgyak jegyzéke:

Mennyiség	Megnevezés	Az árak ajánlatadók	
310	kézsl. báránybélés	1 készlet	
300			prémes kabátokhoz
430			prém ulánkához
2230	prémgallér	1 pár	
1580	prém-ujj-prémek		
1240	mente-prémek	1 készlet	
25600	altiszti jegyzék tárcza		
29200	rohamszif csákóhoz (huszár csákó kivételével) és kalapokhoz		
4500	lőszörbokréta rózsával, tábori- és	fekete	
200	vártüzérségi csákóhoz		
2000	lőszörbokréta	huszár-csákóhoz	
150		vörös	
2550	lőszörbokréta	dsidás-sapkához	
100		vörös	
5100	tollbokréta kalapokhoz		
9000	drb. fezzel	1 drb	
400	bojttal		
100	bojt nélkül		
100	közönséges fezzel-bojt		
200	dsidás sapka	sárga	
700			császársárga
500			sötétzöld
250			buzérvörös
350			fehér
250			világoskék
250	cseresznye-pir. sötétkék	sárga	
550			fehér
1050	pár felszerelt pikkelyes állszif	bokrétalánczocs-kával	
2000	szemernyő-szegélyzet		
950	drb. tarajfedő	dragonyos sisakhoz	
400	tarajsim		
900	sas		
600	pár oldalvilla		

Folytatás a tuloldalon.

Mennyiség	Megnevezés	Az árak ajánlan-dók
100 pár	felszerelt pikkelyes állszij	1 pár
150	szemernyő szegélyzet	} dsidás-csapkákhoz
400	bokréta lánczocska, fehér	
3000	sas számjegy nélkül	
32000	esákó-sas, a huszárság, tábori- és vartüzér-ségek kivételével	
4000	esákó-sas, számjegy nélkül a tábori és vartüzérség részére	
150	sas számjeggyel huszár-esákókhöz	
29500 drb	esákórózsa (huszáresákók kivételével)	1 drb
1000	rózsa huszáresákókhöz	
14350	pakfong-számok esákó- és csapka-sasokhoz	
4700	pánczél lánczocska oroszlan fejekkel	
1150	vadászkalaphoz való jelvény számjeggyel	
1650	vadászkalaphoz való jelvény sassal	
68000	tölténytartó	
1500 pár	szárnyas kerék	1 pár
3700	lovassági lövész jelvény	
100	távírási jelvény	
1150	irányító-kitüntetés a tüzérség részére	
2300	munkás-kitüntetés fémből	1 drb
41000	derékszíjcsat	} pajs a derékszíjcsathoz } kamó a gyalogs. derékszíjhoz
11000	igazolványi sárgaréztok	
15500	kis karikák	
8000	nagy karikák	a hordozh. sátor-felszereléshez 10 drb
142000 drb	simá, sárga	nagy fémgomb
44000		kicsi fémgomb
626000	számozott	nagy fémgomb
215000		kicsi fémgomb
104000	sárga	nagy dsidás-fémgombok
8000		kicsi dsidás-fémgombok
24000	sárga makkgombok	100 drb
145000	fekete	} horgany-gombok
270000	fehér	
41000	alsó nadrág pamutposztóból	
123000	fekete világosszürke	} közönséges nyakra való posztó- } lebeny nélkül
50	sárga	
350	bőr- gyapju-*	keztü 1 pár
107000	esákó paszomány	} örmesterek részére } káplárok részére
6900		
12900	örmesteri gallérsaszom.	} szegélyvel } szegély nélkül
950		
16650	aranyoz. karpaszomány	} keskeny
15500		
29200	karsujtás	} egyéves önkéntesek és önként to- } vábbszolgálo őrsvezetők részére
3800		
14300	feketesárga karkötő	} tisztí szolgák és loápolók részére
550 drb	világoskék	
2700	feketesárga	} prémes kabáthoz v, } prémes ulánkához
6550	nyakzsinór	
3100 készl.	barna	téli attilához 1 készlet
320	attilazsinórzat (huszárnadrágokhoz és váll- sujtáshoz is)	1 méter
4400	vitézkötés, gyapjuból, huszár esákókhöz	
3200 drb	vadász-kalaphoz való zsinór	1 drb
10600	zsinórzat esákókhöz, csapkákhoz és sapkákhoz	1 méter
7900	váll-zsinórzat prémes kabátokhoz és prém- ulánkákhöz	
42000	skárlátvörös lövész jelvény-zsinórzat	
1700	tüzérségi jelző-zsinór	1 drb
52500 drb	gyalogsági kardbojt (uj minta)	
12400	lovassági trombita-zsinór	
5200	ulánka rojtok	1 drb
2400 drb	attila-rózsaeskák	100 drb
86000	feketesárga-zsinórzat magyar nadrághoz	
82000	vászonszalag fehér- szegélyes neműekhez } szegély nélkül	1 méter
450	csalánselyem-szalag esizmanadrághoz	
2700	huzószalag esizmakhoz	
2700	kékesszürke } köpenyszalag	1 készl.
58000 készl.	barna	
6800	revolvertartó-zsinór rugós kamó nélkül	
3300	dob } verők nélkül	1 drb
820 drb	verőhüvely	
1250	verők	1 pár
3100 pár		

*) A vászonbetéhez szükséges belésvászon a katonai kiéstartól szerzendő be méterenként 40 fillér árban.

Mennyiség	Megnevezés	Az árak ajánlan-dók
240 pár	trombiták fuvókával	} A } F
1950		
35	kas	
6500	bőr	
65	abroncs	} felső } alsó
30	abroncs	
510 drb	dob- feszítő abroncs	1 darab
4100	hur	
1600	feszítőrud csavarokkal	
120	hordkamó	
300	fuvókák trombitához	
10000	lővakaró kézsizj nélkül	
21000	szőrfésűk kézsizj nélkül	
16000	kézvédők	
36500	derékkötél a tölténytáskához	
25000 mtr	zsinórzat a hordható satori felszereléshez	1 méter
8000	kötőfék	
4000	lő-béklyó	
8000	itató	1 darab
58000	sítorezövek	} a hordozható sátor felszereléshez
4600 drb	sátóresucs	
125000	makk-gombok a hordozható satori felszereléshez	100 drb
10	fanyél	a sátorhoroghoz
220		a esákánybárdhoz
2700	faczövek a ló-álláshoz	1 darab
9800	dragonyos-	} sarkantyú csavarokkal
6600 pár	huszár-	
10000 drb	tük a háti- és szerszámhöröndhöz	1 pár
2300	bőrezípőkhöz	1 darab
450 kgr.	faszögek	könnyű czípőkhöz
24800000 drb	vas talpszögek	1 klg.
870000	sarokvasak 10-10 szöggel	1000 drb
1000	tővis nélkül	1 pár
1800	esatok	} nagyobb } tövissel } kisebb }
2500		
750	tojásdad esatok	} feketére lak- } kozva, a háti } böröndökhöz
1300	karikák	
1300	kettős gombok	
1350		szegecseléshez
1700	rugós kamók	} háti böröndhöz
1450	tartó kamók	
2050	feszítő csavar övzsinór nélkül	
2950	pöt rugóskamó	} tölténytáskához
1400	huzó-csavarok	
1450	simá gyűrűk csavaranyával	
250	feszítő sikattyú-párkány	
1350 drb	csat tővis nélkül	gyalogsági tölténytáskához
5500	istálló kötőfék-szarakhoz	1 darab
180	nagy csatok lovassági derékszíjhoz	
370	tartó-kamók a M. 1877. lovassági kardokhoz	
650	gyalogsági ásók	
750	szij-kamók az ismétlő karabélyhoz	
2950	rugós-kamók a revolver-zsinórzathoz	
300	nyeles tábori kamók	
2000	gyalogsági ásók	
4155	lábnyüg	
1800	lovagló-szárak (állazoláncz kamók nélkül)	} önozatlan
2400	állazoláncz kamók	
1750	állazoláncz kamók	jobb oldali
2050	állazoláncz kamók	bal oldali
1650	kengyelvas	
6400	kötőfék láncz	1 pár
6600	gyalogsági főzőedények (bográcsesal) fedők nélkül*)	
10500	fedők a gyalogsági főzőedényhez (uj minta)*	
1150	vizes-kannák*)	
200	lovassági főző-edények*)	
89000	evő-sajkák fedővel*)	
12600	tábori palaczkok zománczozott vasbádognál át- huzat nélkül	
300 drb	kávé-osztó méreze	1 darab
50	gyalogsági főzőedények M. 1888. (bogrács és fedők nélkül*)	
10	lovassági főzőedények (bogrács nélkül*)	
100	bogrács a gyalogsági főzőedényekhez	
470	sapkák	
120	kabátok	} elegyes szürke haliná- } hóli fegyenczék részére
590	zubbonyok	
270	téli nadrágok	
250 pár	nemez-esizmak	1 pár

*) Önozás előtt és után a gyáros telepen meg fognak vizsgáltatni az illetékes ruharaktár részéről.

(Utánnomás nem díjaztatik).

Élelmi
tényező
irt 9/4
Felvilág
magolán
gyen n
nem

Azonna

99
és

Ma

két

A szeg
méltó
mel ki
ezégn
czégekn

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
T. Mandel Eduárd és társai uraknak Nyirbátor.

G

Rész

Bárány- gyapjút

legjobban értékesít
szennyes, usztatott vagy gyárilag mosott állapotban

Báránygyapju gyorsan és jól értékesíthető.

Csomagoló zsákokat díjmentesen adunk.

Első magyar gyapjumosó és bizományi részvény-társaság

vasutállomás: Budapest—Lipótváros.

MIKROSOL

a legjobb és leghathatóbb szer

fagomba, falmállás, nyálka és penészgomba valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitérő bizonylatok. — Egyedüli gyárosai:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IX., Üllői-út 25. szám Köztelek.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára
Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.
Ajánlja mérsékelt áron a jelen idényre

SACK RUDOLF elismert kitérő gyártmányait

Aczélekeit,
Vasboronált;
grubbereit,
sorvetőgepeit,
répakapálóit,
szőlőmivelő fogatos eszközeit.

Ez alkalommal különösen felhívja a t. gazdaközönség h. figyelmét az általa képviselt

DEERING-féle a világ legnagyobb amerikai aratógép gyárának hírneves

fűkaszalógépeire, marokrakó és kéveköti aratógépeire, valamint egészen **SZENAGYUITÓ** és szénaforgató gépeire, mely gépeket teljes jótállás mellett szállítja jutányos áron.

Bizonyítványok fenti gépekről, kimerítő árjegyzékek és készleges felvilágosítások

Hirdetés.

Mégvételre kerestetik 1000 métermázsa elsőrendű 4440

réti vagy hegyi édes préselt széna,

továbbá 1200 métermázsa zab, 200 métermázsa préselt alom-szalma és 150 métermázsa árpa szalma; szállítás megegyezés szerint novembertől 1902. márcziusig.

Árajánlatok kéretnek Szepes-Béla vasuti állomásra szállítva Hohenlohe hercege jószágigazgatósága részére Javorina, Szepesm.

M. kir. államvasutak Igazgatóság.
120973/901. sz. C—III.

Hirdetmény.

(Uj személydijszabás életbeléptetése a Dunántúli h. e. vasutakon.)
Ezen vasuton 1. évi szeptember hó 1-én új személydijszabás lép életbe, mely a vasutdjak tekintetében csak azon változást tartalmazza, hogy azok koronáértékben vannak kitüntetve.

Az új dijszabás, melylyel az 1893. évi május hó 1-én életbeléptett dijszabás, valamint annak 1. pótléka érvényen kívül helyeztetik a magy. kir. államvasutak dijszabás elárusító irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. szám) 20 fillérré kapható.

Budapest, 1901. augusztus 2.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsös támogatásával. Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása:	400,000 kor.
Alapítványok és üzlettrészekben:	1,200,000 kor.
Összesen:	1,600,000 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.
Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselő közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

WEISER J. C.
gazdasági gépgyára
NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja egyetemes egyes és kétvasú aczélekeit legkiválóbb anyagból és legjobb kivitelben, az egyetemes ekékhez alkalmazható **összes felszerelvényeit, boronáit és egyéb talajmívelő eszközeit.**

„ZALA DRILL“ sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas.

Magyarország legjobb sorvetőgépeit, szabadalm. kiváltható kapacsuklyokkal.

Homokos talajhoz a „ZALA DRILL“ különösen e célra készített és kitűnőnek bizonyult **vető-sarukkal** lesz ellátva.

„PERFECTA“ merítőköröngös sorvetőgépeit leszállított áron.

„PLANET“ rdsz. egykerekes kézi kapát és töltőgetőit **20 korona** árban.

„HOLLINGSWORTH“ lögeroblyóit legszilárdabb kivitelben.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

JENCS és **Lovak**
és **Szarvas-marháknek.**
Készíti **JENCS VILMOS,**
gyógyász, Budapest, II., Széna-tér 1.

Izol a ló vagy szarvasmarha állandóan munkában van, e szer nélkülözhetetlen. Rendesen használva az állat izomerejét fokozza, kitartható, erősé teszi; megátalja a lábak merev benuúsását, az intagulatát e az ugynevezett pókosodást.

Ára 2 korona.

Főraktár: Dr. Egger „Nádor“ gyógyszerüzében, Budapest, VI. ker., Váci-körút 17. Minden gyógyszerüzében és droguerüzében kapható.

SZIVATTYUK MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparcélokra.
Legjobb gummi- és kender-tömlők. Mindenféle csövek.

legújabb javított rendszerű **tizedes, százados és hidmérlegek** fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. **Embermérlegek, mérlegek** házi használatra, **barommérlegek.** Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

Árjegyzékek **W. GARVENS, Wien,** I. Wallfischgasse 14. sz. ingyen és bérmentve. Schwarzenbergstrasse 6.

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?

Mindazon ifjak, kik az előirt iskolákat nem végezték, előkészütségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az **egyéves önkéntesi jogot.** Aki már sor alatt állott, elkéselt. Születési év közlendő.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

LICHTBLAU ALBERT
a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debreczenben.
Társ. zottság: eddei **DRAUGENTZ JÁNOS** m. kir. honvédeztud. ny. és **MAYER ADOLF** cs. és kir. őrnagy ny. Felügyelő: a nm. vallás- és közokt. ügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

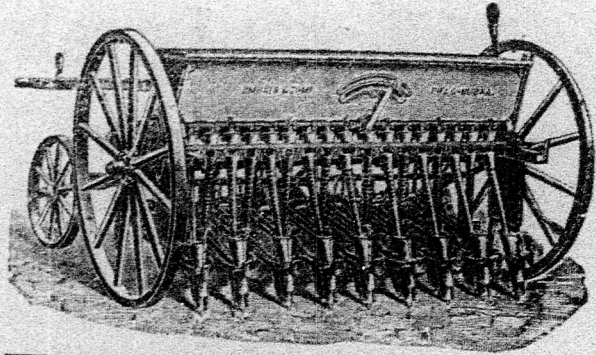
„HAZÁNK“
politikai, társadalmi és közgazdasági napilap
augusztus elsejével új előfizetést nyitott.

A **„Hazánk“** a pártpolitikától független napilapja a magyar gazdáknak,
mely a nemzeti termelés, a nemzeti munka érdekeinek érvényesítéséért és védelméért küzd és küzd a **közélet purifikációjáért** minden vonalon.

A „HAZÁNK“
BUDAY BARNÁ szerkesztésében jelenik meg.
Rendes heti melléklete a **„VASÁRNAP“**, két hetenként a **„SZÖVETKEZÉS“** van a **„HAZÁNK“**-hoz mellékelve. Mindezen mellékleteket díjmentesen kapják az előfizetők.

A **„HAZÁNK“** előfizetési ára:
Egész évre **28 korona** | Negyed évre **7 korona**
Fél évre **14 „** | Egy hóra **2.40 „**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Egyetemes sorvetőgépek

legjobb tolókerék-rendszer. Magyar és osztrák szabadalom.

Utólérhetlen Tessék

MEGBIZHATÓ! árjegyzéket

CZÉLSZERŰ! kéri!

KÖNNYŰ JÁRATU!

Ekék. Trieurök.

Umrath és Társa Budapest,

V. Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 12 lóerőig. — Ipari mozdonyok 100 lóerőig.

„OTTYNIA“

daráló- és őrlőmalom.
Szabadalmazva, illetve bejelentve minden kultúr-államban. Magyar szab. száma 16.045. Osztrák szab. 3960. — Kizárólagos igényjogosult és Ausztria-Magyarország, Románia és Oroszország részére gyártja
Bredt E. & Co.,
gép, yára és vasöntődeje
Ottyniában (Galicia.)
Korszákoktól habdás a simaőrítés terén. Kéregöntésű őrlőtársaik kiterjedő acél-állítást és élesztést minden lakos helyben eszközölhet. Nem azonos az eddig forgalomba jött acél-őrítéssel, hanem az eddig el nem ért megtakarítás az elhasználásban. **Csekély hajtóerő. Legnagyobb munkateljesítmény** az őrlés minőségét és mennyiségét illetően.
Legegyszerűbb kezelés.
Olcsó telep.
Magyarországban felvilágosítását szolgál: **Müller Vilmos,** Budapest, VII., Elemér-utca 6. 4261

Tájékoztatásul

van szerecsém a gazdasági közönséget értesíteni, hogy ezidén a
biborheremag olcsóbb,
szőlős bükköny ellenben **drágább** lesz mint tavaly.
Őszi bükköny Őszi borsó és **káposzta-repcze** minden valószínűség szerint a tavalyi árnivón fognak maradni.
Kiváló tisztelettel
HALDEK
magnagykereskedése,
József tőherczeg 6 es. és kir. Fensége udv. szállítója
Budapest,
Károly-körút 9. sz.

Felső-Dunapartján termelt és ez évi járványos kóddéne és roszdának legjobb ellentállóképességet tanúsított **vérpiros káposzta** vetőmagját ajánl 100 klg.-ként 20 koronáért Csekély Állomásra szállítva bármely mennyiségben a Szápi bérgazdaság u. p. Magyarbél, Pozsonymegye. 4423

Anyarozst, ökörfarkkóró virágot, madárkőlelet szépen megszártva, nagyban vásárolók. Szerdahelyi Károly, Bega-Szt.-György. 4386

Eladó egy 3 évig használt Kühne-féle svéd löherrefejtő-gép. Czim a kiadóban. 4065

Vöröstarka tinó és üsző

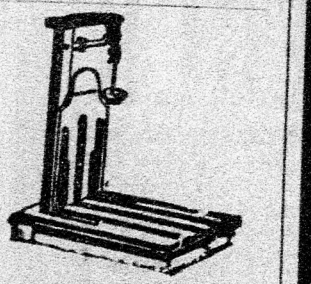
teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyaztán jármű és beállításai ökrök szállítására való. 1779

Kitünő friss fejős tehének

előleges jelentős után, nálam mindenkori megtekinthetők, kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat
Henrik Ignác fia
Szalónak (Vasm.).

Tej!! Tej!!
Azon tejtermelők, kik tejközt biztosan elhelyezni szeretnék, teljes bizalommal közömmel előbb fordulni sziveskedjenek.
Spitzer Jakab Budapest,
VII., Rombach-utca 13.

Legjobb minőségű idet termész. őszii takarmányborsomag, kapható métermázsánként
Uzszög állomásra vevő szákaiba szállítva 50 koronáért.
Gross Antal, Uzszög. 4144

Fairbanks
Mérleg és gépgyár-
részvénytársaság.
Városi iroda és raktár
Budapest,
Andrássy-ut 14

Birtoktulajdonosok figyelmébe

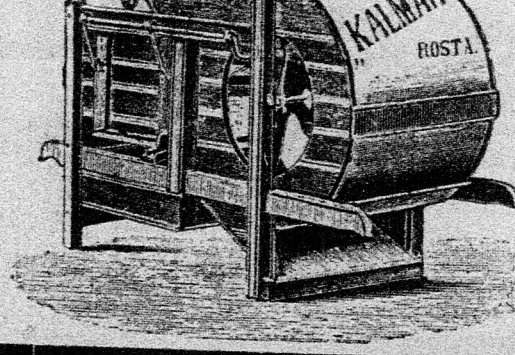
(Magyar, Horvát- és Szlavon országban) olcsó kölcsönöket közvetít, konvertálásokat visz keresztül, könyvelést és üzemtervezeteket hevezetést, feltár becsléseket és mérleg-felállításokat, valamint gazdasági fővezetést elvállal elsőrangú kitünő hirt szak-tekintély. Díjazás igen esély. fővezetőségénél csupán haszonrészt a tiszta nyereségből. Szives kimerítő ajánlatokat „praktikus gazdász elsőrangú bank-összekötetésekkel” jellegűvel **Mosse Rudolf** hirdetői irodájához **Budapest,** Dorottya-utca 8. 4420

Gazdák

kitünő minőségű terményszakot 85 fillértől kezdve **vizhatlan, tiszta lenponyvát 200 filléért** — méterét vásárolhatnak a **FISCHER-féle** zsák- és ponyvagyárban, **Budapest,** **Nagykorona-utca 18.** Minták ingyen és bérmentve.

eredeti „KALMÁR“ rostát,

A legjobban bevált és legolcsóbb: a melyeket a legnagyobb uradalmak is, mint felülmulhatatiant ismernek el. A magyar korona birodalom területén létező bármely vasut vagy hajóállomásra, bérmentve küldöm, mint kitünő gyártmányt, szavatosság mellett.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök:
Kalmár Zs.
utóda.
különleges terménysz-tító rosta gyára.
Termelő telep és egyedüli elárúsító hely,
Hódmező-Vásárhely.

Haszonbérlet.

Tökevel rendelkező szolid haszonbérlet kerestetik, egy, Kassától 16 kilométernyire fekvő **3600 katasteri hold kiterjedésű birtok részére, melyből 1880 hold szántóföld, 320 hold rét, körülbelül 950 hold erdő, a maradék legelő, ut és belsőség.**
A körülbelül 2 kilométer távolságban fekvő rétektől eltekintve **a birtok egy tagból áll, 3 majossal** s minden szükséges épülettel el van látva; a birtokot 35 év óta a tulajdonos maga műveli, rajta minden a legjobb állapotban van, kitünő állami ut s a vasut mellett fekszik; vasuti állomás, postai és táviróhivatal helyben van, mely egy élénk forgalmu, 1900 lakossal bíró község.
A bő fundus instructus megegyezés esetén átvehető.
A haszonbérlet 1901. október, 1902. január vagy április 1-én vehető át.
Felvilágosítást nyujt
Dr. Kazinczy Gyula, kassai kir. közjegyző. 4451

Montagnei roz
kerestetik. Minták az eladó mennyiség, valamint a legvégső ár kitüntetésével „Montagnei” alatt a kiadóhivatalhoz küldendők. 4402

Mákok.
lenmagot, spergulát, csapasz (geruzsácm) árpát, mindenféle gabonát és gazdasági magot legmagasabb áron értékesít és miután ajánlatot kér:
WOLF SOMA
mag-, gabona- és terményügynöksége, külföldi üzletek képviselője
BUDAPEST, 4406
(VII., Kerepesi-ut 10. sz.)

Hansen Chr.-féle
kitünő **sajtojtó**
ojtó por, ojtó táblák, vaj-festékek, sajtfestékek, sajtfejlesztők általánosan kaphatók
PICH BERTÁ-nál
Kön. Weinberge, Prága mellett, Karlstrasse 8. Böhmen

Keresek
egy 600 hold körüli bérletet október 1-re. Közel vasut, elgengő gazdasági épületekkel, ha lehet dohánytermelésevel. Ajánlatok haszonbér megjelölésével „Bérlő” czim alatt Árad, Tejszarnok küldendők, ügynekök kizárva. 4445

Schember C. és fiai
sz. és kir. udvari hídmerleg és gépgyár,
Budapest, Andrássy-ut 15.
Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott híd- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari eszközök szolgáló tiszta és szárazos raktári mérlegeiket. Árjegyzék ingyen és bérmentve

TANTIEME.

Egy gazdasági erdőkezelő, ki Magyarország és Németország legkiválóbb birtokait a legjobb sikerrel tantiemre kezelte, tótul és kevésbé magyarul is beszél, támaszkodva legjobb bizonyítványaira és referenciákra egy birtok kezelését keresi tantiemre. Szives ajánlatok **Verlässlich 100** alatt **Cilli, Steiermark postlagernd 4417** küldendők.

vörös tarbuzát

(Lásd a Wiener Landw. Zeitung 1901. augusztus 18-iki 66. számát.)
rendkívül hozamús, kipróbált tagyálló, rozsdá és megdülésnek igen ellentállni tudó fajfa.
Ára ad Zborowitz 100 kilónként 24 korona.
Zsákok önköltségen számítottak. — 500 kilón alul nem adatik el.
Zuckerfabrik Zborowitz
in Mähren. 4435

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.
Gyár: Erzsébetfalva.
Ajánlanak:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.
legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Hirdetési ár 15 szóig 60 fillér, ezen felül minden szó 1 fillér, kövér betűkkel minden szó 5 fillér beiktatásunként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes rovalban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető ezimé- nek kitételével közölünk.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélblyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gyakornoki állás
rendszeresített Cimer György ebekkel gazdaságában. Pályázni kívánók bizonyítványok másolatával, valamint fizetésigényeik megjelölésével küldendők be. 4403

Irnoki állás

Nagymélt. gróf Károlyi Sándor ur királyi udalmában azonnal betöltendő. Másodosztályú irnoki rangban 1 évi próbaidőre történendő kinevezetés esetén évi javadalmazás: kézpénzben 320 kor., gyeitya és fapótlék 21 kor. 60 fill., kemény hasabta 16 máter, butorozott szobor 415 lakás, kiszolgálás és élelmezés. Csak akadémiát vagy gazdasági tanintézetet végzett egyének pályázhatnak. Hitelesített bizonyítványmásokkal felszerelt, sajátkezűleg írt kérvények gróf Károlyi Sándor királyi udalmi intézőségéhez, Mezőterem, Szatmármegye intézendők. 4399

Gyógykezelés

Egyes lóvasaló felvételt méltóságos György Teréz grófnő N. Perkáta uradalmában 1902. évi január 1-től. Fizetés megállapodás szerint. Egy segéd tartásra külön járulék. Instatás kötelező. Fizetés igényük megjelölésével a kérvények bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, a következő címre küldendők: **Berényi György** uradalmi számtartó **Kis-Perkáta, u. p. Nagy-Perkáta, Fejérm.** 4394

Lajosházai

bérgazdaságban segédintézői állás 3 havi próbaidő mellett azonnal betöltendő. Pályázhat- nak hazai felsőbb gazdasági intézetet végzett, több évi gyakorlati bíró, gazdasági könyvelésben jártas, nőien neknek. Évi fizetés 600 kor. kézpénz, mosás és ágyneműk kiül teljes ellátás. Pályázók okmányokkal, lehetőleg fényképpel felszerelt, sajátkezűleg írt kérvényüket **Kronberger Adolf** bérlőhöz, **Kálmánca, Somogy** intézzék. 4250

Okl. gazdatiszt

vallás-külföldi nékül azonnal felvétetik. Bővebb ezim megtudható **Sikray hirdetési irodájában, Buda-pest, Váci-kört 33.** 4416

Nagyobb

uradalmat önállóan kezelni képes nőien írt, segédintézői azonnali belépésre kerestetik. Előnyben részesülnek, kik felsőbbfokú bérgazdaságokban működtek. Bizonyítványmásokkal **Horthi bérgazdasághoz, Horthi Neve** megye kerestnek. 4428

Ispán

ügyes és megbízható, 40 éven alul, jó praxissal, intelligens, szigorú, német, magyar és lehetőleg szláv nyelvet (szert) beszélő, önálló működésre 600 holdas gazdaságba felvétetik. Ajánlatok bizonyítványmásokkal és fényképpel fel- szerelve Dr. Serie János kir. közigyező és földbíróhoz urhoz Ruma, Szlavonia küldendők. 4429

Uradalmi intéző

kerestetik. Megkiváratik el- méleti és gyakorlati képze- tés, több évi praxis. Ajánlatok „Uradalmi intéző” jel alati **Sikray** hirdetési irodájába, Váci-kört 33. küldendők. 4415

Azonnali

belépésre kerestetik egy fiatal, ambiciózus, lehetőleg a magyar nyelven kívül német és szláv nyelvet beszélő, terményszám- adások vezetésében jártas s már gyakorlati bíró segéd- tartás. Fizetése 1-86 évben 1000 korona, később 1200 korona, butorozott szoba, fűtés, világí- tás. Folyamatosan arczkóp s bizonyítvány-másokkal mélt. gróf Zay Miklós Topolo- vázi Uradalmi intézőségéhez intézendők. 4401

ÁLLÁST KERESŐK.

A gróf Esterházy-féle csák- vári földmives- is- kolót

közzé, a katonasoro- zásban tulleő, részben már felesleges növendék végzi június hó végén. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazda- ság és szőlőművelés minden ágában jártas. Egy közülük vinezellériskolát is végzett. Ezeket igénybe venni óhajók forduljanak a **bér meg- jelölése** mellett az iskola igazgatóságához. 3802

Kezelőtiszti

állást keres a gazdaság min- den ágában, egy állattenyésztés, tejgazdaság, hizálás, dohány- és cukorrépa-termelésben és kényvezetésben kell jártas- sággal bír, beszél magyarul, románul és keveset németül. Október-november 1-ére állást óhajó cserélni. Szives ajánlatok a kiadóhivatalban tudható ezimre kerestnek. 4405

Földmivesiskolát

végzett nőien, hadmenes, 20 éves gazdatiszt 10 évi gy- akorlattal a gazdaság minden ágában, egy állattenyésztés, tejgazdaság, hizálás, dohány- és cukorrépa-termelésben és kényvezetésben kell jártas- sággal bír, beszél magyarul, románul és keveset németül. Október-november 1-ére állást óhajó cserélni. Szives ajánlatok a kiadóhivatalban tudható ezimre kerestnek. 4405

Gazdatiszt,

külföldi praxissal, 43 éves, román, kath. a gazdaság minden ágá- ban, egy a kül- mint a bel- gazdaságban. Állattenyésztés, tehenészet stb. teljesen jártas, kinok igen jó bizonyítványal vannak s jó referenciával ren- delkezik. Mielőbbi belépésre állást keres. Kauziólal is ren- delkezik. Czim a kiadóhivatal- ban. 4441

Földmives-

iskolát végzett, 28 éves, román, kath. vallású, intelligens egyén ki már 7 év óta nagyobb grófi uradalmában mint irnok mű- ködik, azóta nyert képzette- ségének megfelelő nő állást keres. Czim: Garay István, Mike, Somogy. 4347

Irnoki

vagy segédintézői állást keres azonnali belépésre 24 éves fiatal ember, gazdasági tan- intézetet végzett s nagy grófi uradalomból 2 évi gyakorlati van, beszél magyarul és tótul. Szives megkeresések a kiadó- hivatalba kerestnek. 4408

Október 1-re

állást keres földmives-iskolát végzett, 11 évi gyakorlati bíró, 29 éves, nő, gyermektelen, óvadékképes, energikus gazda, jó enleg is 600 holdas tehenészettel kultivált gazda- ságot vezet. Cime Kistarcsai bérgazdaság, u. p. Kereses Pestmegye. 4404

Számadó kanász,

ki a sertésenyésztés és hizá- lásban teljesen jártas, 39 éves, román, kath. vallású, családost, 20 évi gyakorlati, okt. 1-ére esetleg ujévre állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4354

36 éves

nősz írt, gazdatiszt, a gazdaság minden ágazatában kellő jár- tassággal bír, állást keres január 1-ére. Bizonyítványai külföldi, jelenleg 3 ezer hold- os bérgazdaságnak rendel- kező tisztje 7 év óta. Czim a kiadóhivatalban. 4391

Műkertész,

magasabb igényeknek meg- felelő szakképzett, kerestzet, széleszet összes ágában meg- bízható, szigorú rendtartó, szorgalmához allandó helyet keres október 1-re „By” fo- kertész. Czim a kiadóhivatal- ban. 4408

Intézői

állást keres 32 éves okleveles gazdatiszt, beszél magyar, német és tót nyelvet, a gazda- ság, valamint a könyvelésben jártas, ki eddig is csak ura- dalmakban volt alkalmazás- ban. Czim a kiadóhivatalban „H.” jelleg alati. 4400

Botos Ispán.

ki a gazdaság minden ágában. Külföldben a tehenészetben teljesen jártas, mielőbbi be- lépésre állást keres. Matuz Ferenc, Nagy-Káta 807. házz. 4410

Ispáni állást

keres egy gazdasági iskolát végzett és 14 évi gyakorlati bíró, teljesen, megbízható, erőyes és józanleltű, 33 éves, nő egyén, szolgálattal után ki- tűnő bizonyítványokkal ren- delkezik. Beszél magyar és tót nyelven. Állást azonnal elfogadhatja. Czim „F.” jelleg alati a kiadóhivatalban. 4392

Tejgazdasági

szakiskolát végzett fiatal ember vajmestert állást keres. Czim a kiadóhivatal- ban. 4412

Állást keres

30 éves erőyes román, kath. gazda, 12 évi hírneves gazda- ságokban szerzett gyakorlati bíró, gazdaság minden nemé- ben, szőlészet, cukorrépa- termelés, hizálás, tejgazdaság stb. vezetésében kitűnő gy- akorlata van, elfogad perzent- tuozás állást is, szélség ese- tén óvadékkal rendelkezik, különösen ajánlja magát el- hanyagolt birtok rendezho- zására. Czim a kiadóhivatalban „speciálta az cukorrépa-” melő- alati. 4425

Felsőbb

szőlő- és borászati szakiskolát kitűnő sikerrel végzett, tisztá jellemű, kötelességérzetű, józan egyén, a ki a munkától nem irtózik, a mal kor magas névőn álló szőlőművelési, hizá- lás, szabályszerű borkészítés, gyümölcsborkészítés, fajszo- kelés, konyhakészítést és méhészetben 12 évi gyakorlati s kitűnő elméleti jártassággal gal bír, állást keres. Szives ajánlatok „T. Gy. Szerényi” jelleg alati a kiadó- hivatalba kerest küldeni.

Gazdatiszt,

nős, keresztény, magyar, német és tót nyelvet szóban írásban bírja, tizenhat évi gyakorlati bíró, birtok bérbé- adása végett állást keres, a feltételek megjelölésével szives ajánlatokat e lap ki- adóhivatalához „Hispes gazda” ezimre kerest. 4427

Gazdának

vagy magtárosnak ajánlok 16 évi gyakorlati bíró kis- családú egyén. Az állást azon- nal elfogadhatja. Czim a ki- adóhivatalban. 4430

Elméleti

és gyakorlati képzettséggel bíró egyén, 32 éves kis o- családú román, kath. vallású, ki a földmivesiskolát kitűnő sikerrel végezte, jelenleg felső vidéken gazdálkodik egy igen belterjesen kezelt gazdaság- ban, helyét november 1-ére változtatni óhajja. Szives megkereséseket „Szorgat- mas” jelleg alati kér a kiadó- hivatalban. 4432

Gazdatiszt,

gazdasági és állatorvosi aka- démiát végzett, ajánlt szak- ember, a méne, tehenészet — gőzeke — cukorrépa kulturá- ban és a gazdaság többi ágá- ban is, a magyar, német és román nyelvet bírja, állást keres, melyet azonnal elfog- adhatja. Czim: Fleissner Budapest, Nefelejts-utca 7. sz. 3. ajtó. 4390

Gazdasági intézői,

penztárnoki, esetleg számtar- tói állást keres októberi belépéssel. Keszthelyen vé- gzett, 16 évi nagyobb, inten- zívben kezelt uradalmakban szerzett gyakorlati bíró, 38 éves, nő, óvadékképes gazda- tiszt. Bírja a magyar, német és tót nyelvet. Czim a kiadó- hivatalban. 4378

Középkori

intelligens nő, papi vagy ma- gányos ur háznál háztartó- nő, vagy gazdaságnál állást keres, melyben teljesen jár- tas. Megkeresést „S. A.” jelleg alati a kiadóhivatal- továbbit. 4449

Ispáni állást

keres október elsejére elméletileg és gyakorlati- lalag képzett 41 éves, tel- jesen megbízható és eré- lyes egyén, szolgálattal után kitűnő bizonyítvá- nyokkal rendelkezik, jelenleg Zalamegyében van szolgálattalban. Cime a kiadóhivatalban meg- tudható. 4448

Irnoki,

vagy segédintézői állást keres október 1-ére egy 33 éves román, kath. vallású a keszt- helyi gazdasági tanintézetet végzett fiatal ember, ki na- gyobb u adalomban már al- kalmazva volt, honnan kitűnő referenciákkal rendelkezik. Jelenleg mint önkétes a hadkötelezettségnek tesz ele- gőt. Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbit. 4439

ÁLLATOK.

Eladó

400 drb hizalásra kiválóan al- kalmos 3-5 éves tagos árú és 40 drb hivaltóhen Löwensohn Jenő lellei gazdaságában. Tu- dakozódások Lelle Somogy- megye ezimre kerestnek. 4323

Eredeti

Rambouillet

kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók

Gróf Herberstein

Albert

uradalmi igazgatóságánál

Strleik,

Morvaország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kg-évt 19 koronáért kapható vasuti állomásainktól.

Agár.

18 és 6 hónapos, kitűnő sző- löktől származó agarak 50, illetve 20 koronáért eladók. Czim: Baly István, Nagy- becsekerek, Nádor-utca 8. sz. 4447

Eladó

juhnyáj

évek óta gondosan tenyészített 2500 db kü- lönléle nem és korbelt merino negretti

megfelelő első rendű

kosokkal tenyészelt fel-

hagyása miatt esetleg

kisebb nyájokban is

eladó.

PAJZS GYULA

gazdaságában 4364

HEVES.

Tenyészjuh

eladás.

Főméltóság Esterházy herceg lékai kerületi tisztartósága körülbelül 400 drb különböző koru s ivaru finom gyapjas számfelületi tenyészjuhok ad el. Közéleti felvilá- gosítással készségesen szolgál herceg Esterházy lékai kerületi tisztartó- sága. 4408

Berkshirei

fajmalacok, három hóna- posak eladók, darabja 12 koronáért. Reó István, Panyód fűrdőtelep, Somogy. 4437

Ispáni állást

keres október elsejére elméletileg és gyakorlati- lalag képzett 41 éves, tel- jesen megbízható és eré- lyes egyén, szolgálattal után kitűnő bizonyítvá- nyokkal rendelkezik, jelenleg Zalamegyében van szolgálattalban. Cime a kiadóhivatalban meg- tudható. 4448

Irnoki,

vagy segédintézői állást keres október 1-ére egy 33 éves román, kath. vallású a keszt- helyi gazdasági tanintézetet végzett fiatal ember, ki na- gyobb u adalomban már al- kalmazva volt, honnan kitűnő referenciákkal rendelkezik. Jelenleg mint önkétes a hadkötelezettségnek tesz ele- gőt. Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbit. 4439

ÁLLATOK.

Eladó

400 drb hizalásra kiválóan al- kalmos 3-5 éves tagos árú és 40 drb hivaltóhen Löwensohn Jenő lellei gazdaságában. Tu- dakozódások Lelle Somogy- megye ezimre kerestnek. 4323

Eredeti

Rambouillet

kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók

Gróf Herberstein

Albert

uradalmi igazgatóságánál

Strleik,

Morvaország.

Hanna vetőárpa

míg a készlet tart 100 kg-évt 19 koronáért kapható vasuti állomásainktól.

Agár.

18 és 6 hónapos, kitűnő sző- löktől származó agarak 50, illetve 20 koronáért eladók. Czim: Baly István, Nagy- becsekerek, Nádor-utca 8. sz. 4447

Eladó

juhnyáj

évek óta gondosan tenyészített 2500 db kü- lönléle nem és korbelt merino negretti

megfelelő első rendű

kosokkal tenyészelt fel-

hagyása miatt esetleg

kisebb nyájokban is

eladó.

PAJZS GYULA

gazdaságában 4364

HEVES.

Tenyészjuh

eladás.

Főméltóság Esterházy herceg lékai kerületi tisztartósága körülbelül 400 drb különböző koru s ivaru finom gyapjas számfelületi tenyészjuhok ad el. Közéleti felvilá- gosítással készségesen szolgál herceg Esterházy lékai kerületi tisztartó- sága. 4408

Berkshirei

fajmalacok, három hóna- posak eladók, darabja 12 koronáért. Reó István, Panyód fűrdőtelep, Somogy. 4437

Tanulók

budapesti írt. hivatalnok családhoz teljes ellátás és gondos felügyeletre el- vállaltatnak. Összes kö- zépiskolák a lakás kö- zében. Czim a kiadó- hivatalban.

Építkezéseknél

és trágyázásra

hasznájuk csak a híros szent- gáli 4221

meszet.

Mindenkor frissen égetve kap- ható csak: KLEIN MÁRKUS FIAI (népsz. műveknél Szentgáli (Veszprémmegye.)

Őszi horsóvetőmag

métermázása 7 forinté-4 kap- ható Ivánka Felső-Sze- merédi gazdaságában Hon- megye. 4413

Csupasz (jeruzsálemi)

árpát, lenmagot,

fehér kölest

jó áron

vásárol

Radwaner J. L.

ezelől

Radwaner és Rónai

magkereskedése

BUDAPEST, V., Nádor-u. 8.

4444

ZISKA JÓZSEF

utóda

Rostély György

ajánlja a leg- megbízha- több gabna minőségű tizedes és százados- hídmerite- geket.

A budapesti gabna- és ér- téktőlzede szállítója. Gyár és iroda: Bpest, Eötvös-u. 43. sz. Alapított 1872. Javitások pontosan. Ár- jegyzék bérmentve.

ELADUNK

600

kölesön adunk

uj és egyszer használt víz- hatlan

TAKARÓ

PONYVÁKAT,

mindenféle nagyságban, uj és használt mindennemű

TERMÉNY

ZSÁKOT

repczeponyvakat

a legjutányosabb árak, il- letve kölcsönnyak mellett

KOHN ES STEIN

szák és ponyva gyári raklár

BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútdomusnál szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára
BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-ut mellett.

gőzcseplőkészletek

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű, különösen javítására.
RAKTÁRON TART:
mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket

merzalókat, szeoskavágókat
Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket.
Raktáron tart: kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Első Magy. Gazd. gépgyárban készült új gőzcseplőgarnitúrákat.
Csereüzletek költetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden ajánl arató gépekhez való ismert kitűnő minőségű

manila kévekötfonalat

kg.-ként 125 filléért,
valamint egy külön eljárással a célznak époly jól megfelelően előállított több nagy uradalomban kipróbált

kévekötfonalat magyar kenderből

kg.-ként 115 filléért,
minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban.
Ugyanott gazdasági kötélárunk és valódi kenderzsákok jutányos árban kaphatók.

Szegedi Zsákok

Gabonazsákokat nyers és vízmentesen telített ponyvákát, KÖTÉLNEMŰJEKET, az elismert legjobb minőségben szállít a Szegedi Magyar Vitorlavászon és Kendergyár

Salzmann és Társa.
Központi megrendelő iroda:
Budapest, V., Nádor-utca 20. sz.

Az ezredéves orsz. kiállításon állami ezüst éremmel kitüntetve.

A Leszih-féle újból javított és 30-szor kitüntetett

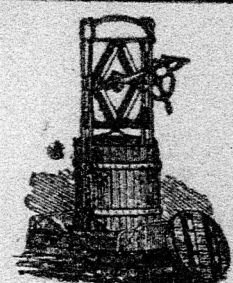
„VICTORIA“ terményrostákat

Leszih Miksa utódai **Szilágyi és Diskant** gépgyára és gazd. gépraktára

(Leszih-féle ház) MISKOLCZON (alapítva 1863-ban.)

Napontai munkaképessége = 100-300 egész 500 mm-ásig. Tisztít zörgés nélkül, nagy és apró magvakat. Osztyáloz: súly és nagyság szerint. Űszög verővel ellátva. I. rendű kitüntetések.

Borsajtók. Könnyű szerkezetű, acélorosós, Mabile-rendszerű és Kincsem a Hegyalja legkedveltebb borsajtója. Kitűnő anyag s elmes szerkezeténél fogva utolérhetetlen. Egy ember által 10-20.000 kg. nyomás fejthető ki. 4450

Gazdaságban nélkülözhetetlen!

Terményereskedőknek elkerülhetetlen.

ORENSTEIN és KOPPEL

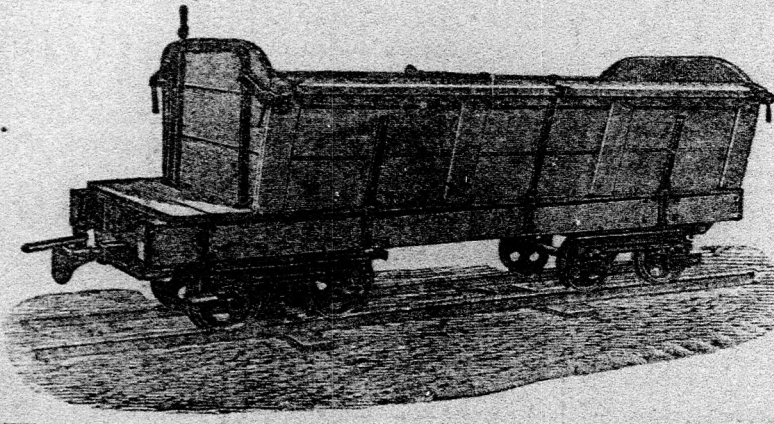
mezei és iparvasutak gyára.

Iroda: BUDAPEST, Felső erdősor 24. szám.

Gyár: Szt.-Lőrincz nyaraló.

Szállítanak:

Teljes berendezésű mezőgazdasági vasutakat ló- és mozdony üzemre.

Allandóan raktáron tartanak használt, de teljesen üzemképes állapotban levő vasuti berendezéseket. Pályaberendezések, valamint kocsik és gőzmozdonyok bérbeadtnak.

Képes mintajegyzékkel és részletes költségvetéssel ingyen és bérmentve szolgálunk.

«PATRIA» irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Németország...
mése miatt...
lesz szalmafé...
máris megin...
hogy a nagy...
és a németor...
vetlen összek...
gyalások ar...
szakosztály...
megrendelése...
ügyletek leb...
ból a „Ném...
járását elfog...
Gazdái...
juk gyűjteni...
amelyek alap...
a vásárlás in...

Felhívás...
hogy amenny...
mésü egész...
szalmafélesé...
egyesületünk...
„Köztelek”)...
jegyezzük, f...
mes szállítá...
mérsékelt...
a német ga...
szalmákra re...
A szá...
teljes vagon...
elszállításra...
kell gondosk...
féleség szer...
vegyithető...
és nem ke...
tavalyi vagy...
vagy nem...
tárgyát nem...
Az ajá...

ga...
E...

Vegy...
kenő...
kös...